

Ocena stanu sanitarnego powiatu tarnogórskiego, miasta Bytomia, miasta Piekary Śląskie za rok 2013

Bytom 2014

Spis treści:

Wstęp	4
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	7
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób.....	7
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych.....	11
3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego.....	11
Wnioski.....	12
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	13
1. Stan sanitarny szpitali.....	13
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych.....	15
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych.....	16
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy.....	18
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek.....	19
Wnioski.....	19
Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	20
III.	
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów.....	23
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych....	25
3. Piekarnie.....	26
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF.....	26
5. Kontrola graniczna	27
6. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami.....	27
7. Akcje.....	28
8. Interwencje	30
9. Wnioski o ukaranie.....	30
Wnioski.....	31
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	33
1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę.....	33
2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i basenach.....	39

3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego i zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej.....	39
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	40
1.	Ocena poszczególnych grup obiektów.....	41
2.	Interwencje.....	47
	Wnioski.....	48
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych..	50
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych.....	50
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia.....	54
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna.....	57
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży.....	57
5.	Interwencje.....	58
	Wnioski.....	59
VII.	Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy.....	60
1.	Nadzór sanitarny nad zakładami pracy.....	60
2.	Choroby zawodowe.....	67
3.	Interwencje.....	68
	Wnioski.....	68
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	70
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	77
X.	Działalność interwencyjna.....	94
XI.	Działalność laboratoryjna.....	95

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej na mocy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.) realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego na terenie dwóch miast na prawach powiatu: Bytom i Piekary Śląskie oraz na terenie powiatu tarnogórskiego, w skład którego wchodzi 4 gminy miejskie: Kalety, Miasteczko Śląskie, Radzionków, Tarnowskie Góry i 5 gmin wiejskich: Krupski Młyn, Ożarowice, Świerklaniec, Tworóg, Zbrosławice. Łączna powierzchnia terenu – 753 km², ludności 370,8 tysięcy.

Tabela - Zestawienie liczbowe powierzchni, ludności dla poszczególnych jednostek terytorialnych

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Powierzchnia w km²</i>	<i>Liczba ludności</i>
Bytom	69	174,7
Piekary Śląskie	40	57,5
Powiat Tarnogórski		
Tarnowskie Góry	84	61,0
Miasteczko Śląskie	68	7,5
Radzionków	13	17,1
Kalety	76	8,6
Gmina Krupski Młyn	39	3,3
Gmina Ożarowice	46	5,6
Gmina Świerklaniec	45	11,6
Gmina Tworóg	125	8,1
Gmina Zbrosławice	148	15,8
<i>Razem</i>	<i>753 km²</i>	<i>370,8 tys.</i>

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu sprawując bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny, prowadząc szeroko rozumianą działalność oświatowo – zdrowotną oraz przedsięwzięcia z zakresu promocji zdrowego stylu życia starał się zaspokoić oczekiwania mieszkańców nadzorowanego terenu. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby usługi nasze spełniały wszystkie wymagania obowiązujących nas przepisów i procedur oraz

oczekiwania Klientów, których chcemy skutecznie chronić od szkód i zagrożeń w obszarze naszego działania.

Podstawowym zadaniem jest działalność nadzorowa, polegająca na kontroli, spełnienia wymagań obowiązujących przepisów w zakresie utrzymania pożądanych norm zdrowotnych. Utrzymanie ich na oczekiwanym poziomie jest możliwe dzięki profesjonalnej, stale kształcącej się kadrze pracowników, a także wdrożeniu systemu zarządzania jakością. Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2013” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Nadzorem objętych jest 6583 obiektów (stan na 31.12.2013 r.) są to obiekty branży spożywczej, obiekty przemysłowe, różnego rodzaju obiekty użyteczności publicznej, podmioty lecznicze, placówki oświatowo-wychowawcze. Liczba obiektów nadzorowanych w porównaniu do roku ubiegłego (2012 r. – 6743) zmniejszyła się o 160. Liczba obiektów poddanych kontroli/wizytacji w 2013 wyniosła 4467, w tym w 650 obiektach stwierdzono nieprawidłowości (w 2012r. poddano kontroli/wizytacji 4121 obiekty, nieprawidłowości stwierdzono w 592 obiektach). W roku sprawozdawczym przeprowadzono 8452 kontroli /wizytacji (w 2012r. – 8096) Wydano 2042 decyzji merytorycznych (w 2012r. – 1931) i 1506 decyzji płatniczych (w 2012r. - 1645), 124 postanowień (w 2012r.- 96), wystawiono 8 tytułów wykonawczych (w 2012r. – 3). W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 301 grzywnien w drodze mandatu karnego na kwotę 46.150 zł. (w 2012r. – 226 na kwotę 33.600 zł) Dostarczono i pobrano do badań łącznie 2297 próbek (w 2012r. - 2283) wykonano 8734 badań (w 2012r. – 7675) . Wykonano 2301 oznaczeń chemicznych, 4217 fizycznych i 13762 oznaczeń mikrobiologicznych (w 2012r. - 2234 oznaczeń chemicznych, 3923 fizycznych, 13331 oznaczeń mikrobiologicznych).

Należy podkreślić, że realizacja planu pracy i harmonogramu przedsięwzięć przyjętych na 2013 rok stanowiły część działań podjętych i zrealizowanych przez PPIS w Bytomiu. Zrealizowano szereg działań na wniosek zainteresowanych osób i podmiotów, najczęściej wiążących się z koniecznością przeprowadzenia ponadplanowych kontroli sanitarnych w celu wydania stosownych decyzji, opinii i postanowień. W roku 2013 PPIS w Bytomiu rozpatrzył 299 wniosków zgłaszanych przez mieszkańców w sprawie podjęcia interwencji.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki prowadzonych przez nas kontroli w większości poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych przez nasze akredytowane

laboratorium. W oparciu o analizę uzyskanych danych należy stwierdzić, iż podmioty odpowiedzialne za warunki higieniczno-sanitarnych w dalszym ciągu nie wywiązują się obowiązków nałożonych przepisami prawa, poprawa tych warunków następuje po wydaniu decyzji administracyjnych na podstawie art. 27 ustawy o PIS. Natomiast sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń jest ogólnie stabilna. Nie mniej jednak w związku z coraz większą ilością wyjazdów zagranicznych, należy brać pod uwagę możliwość zawleczenia do Polski chorób, które na naszym terenie nie występują, a mogą stanowić szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego. W związku z tym konieczna jest ścisła współpraca z podmiotami leczniczymi, szczególnie oddziałami zakaźnymi w zakresie prowadzenia działań przeciwepidemicznych w ognisku zachorowania oraz nadzoru nad warunkami hospitalizacji pacjentów.

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanego terenu opracowana została przez kierowników komórek organizacyjnych tut. Stacji na podstawie dokumentów z prowadzonej działalności kontrolnej, nadzorowej i laboratoryjnej.

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W zakresie nadzoru nad chorobami zakaźnymi w roku 2013 przeprowadzono łącznie 1530 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 135, w którym przeprowadzono 1395 wywiadów.

Na podstawie analizy zachorowań na choroby zakaźne w 2013 r. w porównaniu z rokiem 2012 zaobserwowano wzrost ogólnej liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby.

W 2013 roku zarejestrowano ogółem 39 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby tj. o 16 zachorowań więcej niż w ubiegłym roku. W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano 12 zachorowań na przewlekłe wzw typu B, 25 zachorowań na wzw typu C, 2 zachorowania na wzw inne i nie określone. Wzrost nastąpił w liczbie zachorowań na przewlekłe wzw typu B o 6 przypadków, wzw typu C o 13 przypadków, a także wzw inne i nie określone o 1 przypadek. Nie zarejestrowano przypadków ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz wirusowego zapalenia wątroby typu A

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2013r. zarejestrowano 48 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella – tak jak w roku ubiegłym, ponadto zarejestrowano 2 przypadki posocznicy, natomiast nie zarejestrowano innych zakażeń pozajelitowych wywołanych przez pałeczki Salmonella.

Zarejestrowano także 148 przypadków innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost o 59 przypadków), 106 innych bakteryjnych zatruc pokarmowych o (wzrost o 5 przypadków), 277 biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (wzrost o 6 przypadków), 318 wirusowych zakażeń jelitowych (spadek o 61 przypadków).

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było *Clostridium difficile*. W 2013 roku zarejestrowano 126 przypadków zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 76 przypadków więcej niż w roku 2012. Wzrost liczby tych zakażeń wynika z coraz powszechniej stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania *Clostridium difficile*.

W 2013 r. wystąpiło 25 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, w których łącznie narażonych było 650 osób, zachorowały 102 osoby, nie odnotowano przypadków zgonu z powodu zakażenia, zgony 8 osób spowodowane były chorobą zasadniczą. Porównując do roku ubiegłego ilość ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową wzrosła o 6 ognisk.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w:

- oddziałach szpitalnych - 20 ognisk, narażone były łącznie 594 osoby, zachorowało 78 osób. W 8 przypadkach nastąpiły zgony pacjentów, których przyczyną były choroby zasadnicze. We wszystkich ogniskach ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, z tego w 13 ogniskach zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*, w 7 ogniskach - przez rotawirusy,

- przedszkolu – 1 ognisko, narażonych było 25 osób, zachorowało 6 osób. Czynnika etiologicznego nie ustalono, zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenia jelit nie określone,
- mieszkaniach prywatnych – 4 ogniska, narażonych było łącznie 31 osób, zachorowało 18 osób. We wszystkich ogniskach czynnikiem etiologicznym zachorowań była Salmonella z grupy D typ enteritidis. Nie ustalono nośników zatrucia, natomiast nośnikami podejrzanymi w ogniskach były : sałatka jarzynowa z majonezem, tatar z surowym żółtkiem, ciasto z kremem oraz surowa masa sernikowa spożyta przed upieczeniem.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano znaczący spadek zachorowań na następujące choroby :

- ospę wietrzną - 1585 zachorowań (spadek o 725 przypadków),
- krztusiec – 2 zachorowania (spadek o 20 przypadków),
- płonicę – 107 zachorowań (spadek o 41 przypadków),
- świnkę – 14 zachorowań (spadek o 13 przypadków),

natomiast zarejestrowano znaczny wzrost zachorowań na różyczkę – 153 zachorowania (wzrost o 117 przypadków).

Nie zarejestrowano przypadków zachorowań na odrę.

Ilość zachorowań na boreliozę zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 10 przypadków, zarejestrowano w 2013r. – 96 zachorowań.

Zanotowano spadek liczby osób szczepionych przeciwko wściekliźnie narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta - o 14 przypadków w porównaniu z rokiem ubiegłym, w 2013r. przeciwko wściekliźnie po ekspozycji zaszczepiono 48 osób.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 8 zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych (spadek o 6 przypadków), 10 zachorowań na bakteryjne zapalenie opon i/lub mózgu (spadek o 1 przypadek), 3 zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nie określone (spadek o 2 przypadki), natomiast liczba przypadków innych wirusowych zapaleń mózgu utrzymuje się na takim samym poziomie jak w roku poprzednim – 4 zachorowania.

Ponadto w 2013r. zarejestrowano 2 przypadki zapalenia opon mózgowych wywołane przez *Neisseria meningitidis*, tj. o 1 mniej niż w roku ubiegłym, 2 przypadki zapalenia opon mózgowych wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* – o 1 więcej niż w roku ubiegłym, natomiast nie zarejestrowano przypadków zapalenia opon mózgowych wywołanego przez *Haemophilus influenzae*.

W ilości zachorowań na gruźlicę obserwowana jest od 2009 roku tendencja spadkowa. W 2013 roku zarejestrowano 98 zachorowań na gruźlicę, to jest o 3 przypadki więcej niż w roku poprzednim.

W każdym przypadku zgłoszenia podejrzenia lub zachorowania na gruźlicę przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Osoby z kontaktu z chorym objęto nadzorem epidemiologicznym, pouczone o przestrzeganiu higieny osobistej i otoczenia.

W 2013 roku zarejestrowano przypadek zachorowania na prątkującą gruźlicę płuc u uczennicy Zespołu Szkół Zawodowych w Piekarach Śląskich. W ramach dochodzenia epidemiologicznego nadzorem objęto uczniów całej szkoły, ze względu na wspólne zajęcia

warsztatowe oraz uczących ich nauczycieli. Uczniowie oraz nauczyciele zostali poinformowani o konieczności przeprowadzenia badań oraz skierowani do poradni specjalistycznych. W związku z zachorowaniem na gruźlicę w szkole zostały przeprowadzone spotkania z młodzieżą i rodzicami celem przekazania informacji na temat specyfiki zachorowania na gruźlicę oraz ustalenia sposobu prowadzenia nadzoru nad osobami z kontaktu z chorym. Opracowano i przekazano ulotki informacyjne na temat gruźlicy celem przeprowadzenia akcji edukacyjnej wśród uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli. Osoby, które nie zgłosiły się do poradni celem przeprowadzenia badań zostały poinformowane pisemnie o konieczności ich przeprowadzenia.

W zakresie prowadzonego nadzoru kontynuowana jest współpraca ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc, celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę.

W roku 2013 zaobserwowano znaczny wzrost ilości zgłoszonych zachorowań na grypę wywołaną niezidentyfikowanym wirusem, tj. z 5615 przypadków w roku 2012 do 20712 przypadków w roku 2013. Wzrost liczby zarejestrowanych przypadków jest również wynikiem coraz lepszej zgłaszalności zachorowań przez podmioty lecznicze w stosunku do lat poprzednich.

W 2013 roku zarejestrowano 16 przypadków grypy wywołanej wirusem AH1N1, potwierdzonych badaniami wirusologicznymi.

Od lipca 2013 roku prowadzony jest nadzór epidemiologiczno- wirusologiczny nad grypą w Systemie Sentinel w 3 wytypowanych poradniach POZ. W ramach tego nadzoru w ubiegłym roku pobrano próby do badań w kierunku wirusów grypy od 5 pacjentów z podejrzeniem zachorowania na grypę. Badania pobranego materiału nie potwierdziły obecności wirusów grypy.

Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej wzrosła w 2013 roku o 643 w porównaniu z rokiem poprzednim, zaszczepionych zostało w ubiegłym roku 7489 osób.

Po okresie znaczącego spadku zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową z 18 przypadków w 2007, następnie 5 przypadków w roku 2008, 3 przypadków w roku 2009 do 1 przypadku w roku 2010, a następnie niewielkim wzroście zachorowań - w 2011r. - 3 przypadki, w 2012r. - 4 przypadki, w roku 2013 zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową.

W każdym przypadku zachorowania przeprowadzono wnikliwe dochodzenie epidemiologiczne, osoby z kontaktu objęto nadzorem oraz skierowano do lekarza celem włączenia chemioprophylaktyki.

Niska zapadalność szczególnie w grupie młodzieży spowodowana jest między innymi większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej oraz szczepieniami przeciwko meningokokom grupy C.

W roku ubiegłym na terenie Piekar Śląskich w ramach corocznych szczepień akcyjnych młodzieży zaszczepiono 352 osoby z rocznika 2000. Na nadzorowanym terenie w 2013r. przeciwko meningokokom grupy C ogółem zaszczepionych zostało 501 osób, tj. mniej o 127 osób niż w roku poprzednim.

Ponadto w 2013 r. zarejestrowano 5 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* – to jest o 2 przypadki więcej niż w roku poprzednim, natomiast

nie zarejestrowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

Zarejestrowano także 16 przypadków róży - o 9 przypadków więcej niż w roku poprzednim.

W analizowanym okresie zarejestrowano również 1 przypadek zachorowania na malarię u osoby, która wcześniej przebywała na urlopie w Gambii i nie przyjmowała profilaktycznie leków przeciwmalarycznych.

Ponadto zarejestrowano w 2013r. 6 przypadków lambliozy (o 3 przypadki więcej niż w 2012 r.), 1 przypadek AIDS (o 1 mniej niż w 2012r.), 12 przypadków nowo wykrytego zakażenia HIV (o 7 więcej niż w roku 2012), 20 przypadków kiły (o 2 mniej niż w 2012 r.), 2 przypadki rzeżączki (o 3 mniej niż w 2012r.)

W 2013 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiły 22 ogniska zakażeń szpitalnych, to jest o 8 więcej niż w roku ubiegłym. Łącznie ogniska objęły 87 osób, w tym 85 pacjentów i 2 pracowników medycznych. Nie odnotowano przypadków zgonu z powodu zakażenia, zgony 9 osób spowodowane były chorobą zakaźną.

W 20 przypadkach ognisk były to zakażenia szerzące się drogą pokarmową, we wszystkich przypadkach ustalono czynnik etiologiczny, z tego w 13 ogniskach czynnikiem było *Clostridium difficile*, w 7 – rotawirus.

Ponadto w oddziałach szpitalnych wystąpiły ogniska :

- grypy wywołane przez wirus grypy AH1N1, w którym zachorowaniu uległo 5 pacjentów i 2 pracowników,
- zakażenia krwi wywołane przez *Enterobacter cloacae*, w którym zachorowania dotyczyły 2 noworodków, z tego w jednym przypadku nastąpił zgon noworodka z powodu choroby zakaźnej.

We wszystkich przypadkach ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzone zostały kontrole. Działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z działającymi w szpitalach zespołami kontroli zakażeń szpitalnych.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2013r. rozpatrzono 2 interwencje, które dotyczyły :

- zakażenia rany wywołanego przez *Staphylococcus aureus* u pacjentki hospitalizowanej w Katedrze i Oddziale Klinicznym Ginekologii, Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej – Odcinek Ginekologii Zachowawczej Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno- higienicznego. Analiza dokumentacji zakażeń szpitalnych potwierdziła wystąpienie u pacjentki zakażenia rany pooperacyjnej zakwalifikowanego jako zakażenie szpitalne. Interwencja uznana została jako zasadna, zakażenie wystąpiło w związku z udzieleniem świadczeń zdrowotnych,
- podejrzenia zatrucia pokarmowego u dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 44 w Bytomiu, ul. Reptowska 26. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Ustalono, że objawy wystąpiły u 6 osób, w tym u 5 dzieci i 1 osoby z personelu. Wykluczono źródło pokarmowe zachorowań, zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenia jelit nie określone Ponadto przeprowadzona została kontrola bloku żywieniowego, która nie wykazała nieprawidłowości.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2013 roku na podległym terenie sprawowano nadzór nad 103 punktami szczepień. Skontrolowano 97 punktów szczepień, przeprowadzając 142 kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu. PPIS w Bytomiu wystosował 285 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień, ponadto wysłano 97 listów do rodziców informujących o korzyściach wynikających ze szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz z przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2013 wynika, że obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień w roku 2013 zostały wykonane w stopniu dobrym. Nadal jednak obserwuje się spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci starszych i młodzieży. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych, brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ, a także coraz większą aktywnością ruchów antyszczepionkowych.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury pod telefonem przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

Numer telefonu alarmowego udostępniony jest podmiotom leczniczym celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

W 2013 roku na nadzorowanym terenie uczestniczono w 1 akcji, która dotyczyła rozlanej rtęci z przesyłki pocztowej w Urzędzie Pocztowym w Bytomiu, ul. K. Miarki 2. W przesyłce znajdowały się rozbite termometry rtęciowe, z których rtęć przez uszkodzoną kopertę wydostała się i rozlała na podłogę pomieszczenia. Rozlana rtęć oraz przesyłka została zabezpieczona przez Straż Pożarną i przekazana do utylizacji.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2013 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że istotnym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie było, tak jak i w roku poprzednim, występowanie w podmiotach leczniczych ognisk zakażeń szpitalnych, a w szczególności ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, wywołanych przez *Clostridium difficile*. Sytuacja ta wymaga kontynuowania ścisłej współpracy z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych w celu szybkiego pozyskiwania informacji o podejrzeniu wystąpienia ogniska oraz niezwłocznego wdrożenia działań przeciwepidemicznych.
2. W związku z cieszącymi się coraz większą popularnością wyjazdami zagranicznymi, należy brać pod uwagę możliwość zawleczenia do Polski chorób, które na naszym terenie nie występują, a mogą stanowić szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego. W związku z tym konieczna jest ścisła współpraca z podmiotami leczniczymi, szczególnie oddziałami zakaźnymi w zakresie prowadzenia działań przeciwepidemicznych w ognisku zachorowania oraz nadzoru nad warunkami hospitalizacji pacjentów.
3. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2013 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 10 szpitalami, w tym 4 na terenie Bytomia, 2 na terenie Piekar Śląskich i 4 na terenie powiatu tarnogórskiego.

Wszystkie szpitale zostały skontrolowane. W szpitalach łącznie przeprowadzono 83 kontrole. Nałożono 1 mandat karny za nieprawidłowy stan sanitarny obiektu na kwotę 100 zł. Ponadto skontrolowano 2 szpitale będące pod nadzorem Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w związku z wystąpieniem ogniska zakażenia szpitalnego, w których przeprowadzono 3 kontrole.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości: brudne i zakurzone ściany i sufity z zagrzybieniami i zaciekami w salach chorych, gabinetach diagnostyczno-zabiegowych, pomieszczeniu dezynfektorni, gabinetach lekarskich, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, brudownikach, korytarzach komunikacyjnych, gipsowni, zniszczone meble i wyposażenie, uszkodzone wykładziny podłogowe, brak lub uszkodzone dozowniki na mydło i środek do dezynfekcji rąk, brak lub uszkodzone podajniki na ręczniki jednorazowego użytku, ubytki w okafelkowaniu ścian, brak osłon na lampach, zniszczona stolarka okienna, brak regałów do przechowywania basenów, nieodpowiednie pojemniki do dezynfekcji basenów, nieprawidłowości w zakresie przechowywania środków dezynfekcyjnych, sterylnych pakietów z narzędziami, zniszczone pojemniki na odpady medyczne, nieprawidłowa segregacja odpadów medycznych.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano 7 decyzji administracyjnych terminowych. Decyzje dotyczyły poprawy stanu sanitarno- higienicznego obiektów, tj. malowania pomieszczeń oddziałów i poradni przyszpitalnych, wymiany zniszczonego sprzętu stanowiącego wyposażenie obiektu.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 27 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach.

Jako złe oceniono 5 szpitali ze względu na nieprawidłowości sanitarno- techniczne stwierdzone w trakcie kontroli i nałożone obowiązki w drodze decyzji wydanych przez PPIS w Bytomiu.

Pranie białizny szpitalnej odbywa się w przypadku 2 szpitali w pralniach należących do szpitala, natomiast w pozostałych szpitalach w pralniach zewnętrznych na podstawie zawartej umowy.

W oddziałach szpitalnych brudna białizna gromadzona jest w workach płóciennych lub foliowych umieszczanych na stelażach lub w zamykanych pojemnikach i składowana przed przekazaniem do pralni w brudownikach lub magazynach brudnej białizny. Czysta białizna przechowywana jest w magazynach czystej białizny lub w wydzielonych na ten cel zamykanych szafach.

W skontrolowanych szpitalach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z białizną szpitalną.

Wszystkie szpitale wytwarzają odpady medyczne zakaźne i posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamkniętych i oznakowanych pojemników, ostre przedmioty składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w magazynach odpadów. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

W 2 skontrolowanych szpitalach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi - zniszczone pojemniki na odpady medyczne, nieprawidłowa segregacja odpadów medycznych. Wydano decyzję zarządzającą oraz zalecenia doraźne celem usunięcia uchybień. Nieprawidłowości zostały usunięte.

Szpital posiada opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną.

W przypadku 2 szpitali kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego (przetknięte i nieprawidłowo przechowywane sterylne pakiety z narzędziami wielorazowego użytku, nieprawidłowe przechowywanie środków dezynfekcyjnych, przetknięte środki dezynfekcyjne do narzędzi, nieprawidłowe pojemniki do dezynfekcji basenów). Wydano decyzje zarządzające. Nieprawidłowości zostały usunięte.

Stan sanitarno – higieniczny większości szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Stopniowo realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach.

Problemem pozostają obiekty, w których wieloletnie zaniedbania w zakresie prowadzenia bieżących remontów spowodowały narastanie zaleceń wydanych w drodze decyzji PPIS w Bytomiu. Utrzymanie we właściwym stanie infrastruktury szpitali wymaga ze strony zarządzających obiektami właściwego zaplanowania niezbędnych prac remontowych i bieżącej ich realizacji.

Ponadto przeprowadzono kontrole tematyczne szpitali pod kątem oceny spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia celem wydania opinii sanitarnych. Łącznie wydano 6 decyzji, z czego 4 o spełnieniu wymagań, 2 decyzje o braku spełnienia wymagań. Zaopiniowano 2 programy dostosowania pomieszczeń do wymagań zawartych w obowiązujących przepisach prawnych.

W szpitalach przeprowadzono również kontrole działalności zespołów i komitetów kontroli zakażeń szpitalnych. W 1 przypadku wydano decyzję administracyjną dotyczącą powołania do zespołu kontroli zakażeń szpitalnych diagnosty laboratoryjnego posiadającego kwalifikacje zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Zalecenie zostało wykonane.

W szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiły 3 ogniska zakażeń szpitalnych, natomiast na terenie bytomskich szpitali odnotowano 19 ognisk zakażeń szpitalnych. W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono łącznie 22 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w 2013 roku skontrolowano 1 podmiot leczniczy, udzielający całodobowych świadczeń zdrowotnych, będący filią podmiotu leczniczego zlokalizowanego poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Bytomiu:

- NZOZ EsteDerm Estetyka i Dermatologia Centrum Dermatologii Estetycznej i Chirurgii w Tarnowskich Górach – filia podmiotu leczniczego w Skoczowie.

Przeprowadzono łącznie 4 kontrole, nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego obiektu nie stwierdzono.

W 2013 roku rozpatrzono 2 interwencje dotyczące szpitali :

- zakażenia rany wywołanego przez *Staphylococcus aureus* u pacjentki hospitalizowanej w Katedrze i Oddziale Klinicznym Ginekologii, Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej – Odcinek Ginekologii Zachowawczej Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno- higienicznego. Analiza dokumentacji zakażeń szpitalnych potwierdziła wystąpienie u pacjentki zakażenia rany pooperacyjnej zakwalifikowanego jako zakażenie szpitalne. Interwencja uznana została jako zasadna, zakażenie wystąpiło w związku z udzieleniem świadczeń zdrowotnych,
- złego stanu sanitarnego Oddziału Ginekologii i Położnictwa Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu. Kontrola sanitarna wykazała nieprawidłowości, dotyczące braku regałów do przechowywania basenów w brudowniku, braku górnego skrzydła okiennego w sali chorych. Wydano decyzję zarządzającą. Zalecenia ujęte w decyzji zostały wykonane.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

W ewidencji PSSE w Bytomiu znajdują się 3 zakłady opiekuńczo - lecznicze. Wszystkie zostały skontrolowane, przeprowadzono 3 kontrole. Kontrole stanu sanitarnego w 2013r. objęły zatem 100% zewidencjonowanych zakładów opiekuńczo – leczniczych. Jedną kontrolę przeprowadzono na wniosek strony w celu wydania opinii o spełnieniu wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r., pozostałe dwie kontrole przeprowadzono w ramach bieżącego nadzoru zgodnie z planem kontroli.

Zakłady opiekuńczo - lecznicze ocenia się jako dobre. Są one w pełni dostosowane do wymogów rozporządzenia MZ z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Obiekty wyposażone są w instalację wodociagową i kanalizacyjną. Jakość wody jest stale monitorowana. Placówki zaopatrzone są w dostateczną ilość sprzętu jednorazowego użytku. Odzież ochronna i środki ochrony indywidualnej są odpowiednie i w wystarczającej ilości. W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku, która prana jest na miejscu. Obiekty posiadają własne pralnie oraz oddzielne magazyny bielizny czystej i brudnej. Bielizna brudna przewożona jest w wózkach przeznaczonych do tego celu z oddziałów do pralni, natomiast czysta rozwożona jest w wózkach, na oddziały, do magazynów i szaf przeznaczonych do przechowywania bielizny czystej. Obiekty posiadają umowy na odbiór odpadów medycznych podpisane z uprawnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania. Odpady o ostrych krawędziach składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczną firmę odpady przechowywane są w wydzielonych urządzeniach chłodniczych przeznaczonych na ten cel. Odpady komunalne gromadzone są w plastikowych, zamykanych

pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, a następnie usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne. Zakłady posiadają opracowane i wdrożone procedury p/epidemiczne, w tym postępowania z odpadami medycznymi, dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną brudną i czystą.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

W zakresie nadzoru sprawowanego nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą w 2013r. przeprowadzono 247 kontroli w 201 obiektach.

Kontrole objęły:

- podmioty udzielające świadczeń ambulatoryjnych - skontrolowano 168 obiektów,
- inne, w tym: laboratoria, hospicjum, pracownie protetyki, filie ambulatoryjnych podmiotów leczniczych – skontrolowano 33 objekty.

W 6 skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości. W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości sanitarno-technicznych w 2013r. wydano 5 decyzji, natomiast z powodu stwierdzenia nieprawidłowości sanitarno – higienicznych nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł. W 2013r. prolongowano na wniosek strony 4 decyzje wydane w latach wcześniejszych. Zarządzenia 5 decyzji administracyjnych zostały wykonane w całości w 2013r. Termin wykonania 2 decyzji nie upłynął przed zakończeniem roku sprawozdawczego, natomiast 2 decyzje z okresu poprzedzającego rok sprawozdawczy zostały prolongowane, w efekcie czego 4 objekty oceniono jako złe pod względem technicznym, co stanowi niespełna 1%. Żadnego ze skontrolowanych obiektów nie oceniono jako zły pod względem higienicznym ponieważ wraz z nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości sanitarno – higienicznych, wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane terminowo w całości.

Na negatywną ocenę placówek pod względem technicznym miały wpływ liczne nieprawidłowości, m. in.:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian, sufitów i podłóg,
- ubytki tynku,
- zniszczona stolarka drzwiowa i okienna,
- brak odpowiedniej wentylacji i umywalki w magazynie odpadów.

Negatywnie ocenione objekty to:

1. Akademickie Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej, Bytom, pl. Akademicki 17.
2. Przychodnia Rejonowa nr 1 Piekarskiego Centrum Medycznego Sp. z o. o. w Piekarach Śląskich, ul. Piłsudskiego 5.
3. Przychodnia Lekarska RAD - MED Radzionków, ul. Gajdasa 1 i 4.
4. NZOZ Poradnia Medycyny Rodzinnej Eskulap, Bytom, ul. Bałtycka 2.

Wszystkie podmioty lecznicze, podobnie jak w latach ubiegłych są zaopatrywane w wodę do spożycia z ujęć, które są pod stałym nadzorem tut. Stacji. Woda jest przydatna do spożycia. Placówki te zaopatrzone są w odpowiednią ilość sprzętu jednorazowego użytku. Pracownicy posiadają odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej w ilości

wystarczającej. W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku oraz bielizna jednorazowa. Bielizna jednorazowa po użyciu traktowana jest jako odpad komunalny - pakowana w worki foliowe i usuwana do pojemników przeznaczonych na te cele. Bielizna brudna wielokrotnego użytku zbierana jest do worków foliowych i do chwili odbioru w celu przewozu do pralni gromadzona jest w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych lub wydzielonych magazynach bielizny brudnej. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w magazynach lub w wydzielonych szafach.

Podmioty wytwarzające odpady medyczne posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania. Odpady o ostrych krawędziach składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w wydzielonych chłodnych pomieszczeniach lub w chłodziarkach przeznaczonych wyłącznie do tego celu. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Odpady medyczne pozostałe gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi. Usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowego postępowania w tym zakresie. Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Zestawienie wyników kontroli z 2013r., z wynikami kontroli przeprowadzonych w roku ubiegłym, w którym wydano 3 decyzje administracyjne z powodu stwierdzenia nieprawidłowości technicznych, 1 decyzję wydaną w okresie wcześniejszym przedłużono oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 150 zł. z powodu zaniedbań sanitarno – higienicznych, co wpłynęło na ocenę 4 obiektów jako złe, świadczy o utrzymywaniu się dość stabilnej sytuacji sanitarnej tych obiektów.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

Port lotniczy posiada całodobowe zabezpieczenie medyczne – dyżury pełni lekarz i pielęgniarka.

Na terenie portu znajdują się pomieszczenia przeznaczone do udzielania świadczeń medycznych:

- punkt pierwszej pomocy – zlokalizowany w Terminalu A w części ogólnodostępnej, w skład którego wchodzi gabinet badań lekarskich oraz 2-łóżkowa sala obserwacyjna dla pacjentów wraz z pomieszczeniem higieniczno – sanitarnym;
- izolator zakaźny – przeznaczony do czasowej izolacji osób z podejrzeniem choroby zakaźnej, zlokalizowany w Terminalu B od strony płyty lotniska. Składa się z szluzu – pomieszczenia dla personelu medycznego oraz pomieszczenia pobytu pacjenta wraz z węzłem sanitarnym.

W 2013 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

Postępowanie z odpadami medycznymi w obiekcie jest prawidłowe. Odpady odbierane są po uzgodnieniu telefonicznym przez specjalistyczną firmę. W obiekcie stosowana jest wyłącznie bielizna jednorazowa.

Punkt medyczny wyposażony jest w środki ochrony indywidualnej: kalosze, kombinezony Tychem, kombinezony ochronne przeciwko skażeniom biologicznym, maski z filtrami Hepa, gogle, rękawiczki ochronne, fartuchy jednorazowe, izolatory transportowe ABC przeznaczone do transportu pacjentów z podejrzeniem choroby wysoce zakaźnej, a także preparaty dezynfekcyjne. Ponadto port lotniczy dysponuje ambulansem, przeznaczonym do działań ratowniczych w obrębie lotniska.

W związku z możliwością zawleczenia chorób zakaźnych z innych krajów utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz ze Strażą Graniczną w celu szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 471 obiektów.

W 2013 r. skontrolowano 136 obiektów, przeprowadzając łącznie 144 kontrole.

Wydano 2 decyzje administracyjne terminowe oraz 1 decyzję unieruchamiającą, nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

Decyzje terminowe dotyczyły usunięcia zagrzybienia i odmalowania ścian i sufitu w gabinecie lekarskim, w toalecie dla pacjentów i personelu. Jedna decyzja została zakończona, natomiast druga decyzja jest w trakcie realizacji.

Decyzja unieruchamiająca wydana została w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarnego (zakurzony dozownik z preparatem do dezynfekcji rąk, zawartość pojemników na preparaty dezynfekcyjne do rąk i powierzchni niezgodna z opisem, przeterminowane pakiety z narzędziami po sterylizacji, brak oznakowania pojemnika na roztwory robocze do dezynfekcji narzędzi, zakurzone powierzchnie w gabinecie lekarskim, brak dokumentacji potwierdzającej kontrolę procesów sterylizacji testami biologicznymi, brak dokumentacji potwierdzającej odbiór odpadów medycznych zakaźnych, brak do wglądu procedur p/epidemicznych, brak udokumentowania zapoznania asystentek stomatologicznych z procedurami). Nieprawidłowości zostały usunięte przez stronę. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Ponadto w 2 gabinetach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: braku zainstalowania dozownika na środek do dezynfekcji rąk przy punkcie wodnym w gabinecie lekarskim, braku wyposażenia gabinetu w środek do dezynfekcji rąk i powierzchni, nieprawidłowych warunków do przechowywania odpadów o kodzie 180103 oraz braku opracowanej procedury postępowania z odpadami medycznymi. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne. Nieprawidłowości zostały usunięte przez stronę przed upływem 7 dni od daty podpisania protokołu przez stronę. Przeprowadzono kontrole sprawdzające, które wykazały usunięcie nieprawidłowości. Decyzji administracyjnych nie wydano. Postępowanie administracyjne zostało umorzone.

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która w zależności od stopnia zanieczyszczenia jest przekazywana do utylizacji jako odpad medyczny zakaźny lub jako odpad medyczny pozostały.

Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre narzędzia składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Odpady medyczne pozostałe gromadzone są w plastikowych zamykanych pojemnikach, które wyłożone są workami foliowymi. Usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne, które są własnością zakładów oczyszczania miasta.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Stan sanitarny skontrolowanych gabinetów pod względem higieniczno - sanitarnym został oceniony jako dobry, jako zły oceniono jeden gabinet w związku z uchybieniami dotyczącymi stanu sanitarno- technicznymi i wydaną decyzją terminową, która jest w trakcie realizacji.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajduje się 8 praktyk pielęgniarek.

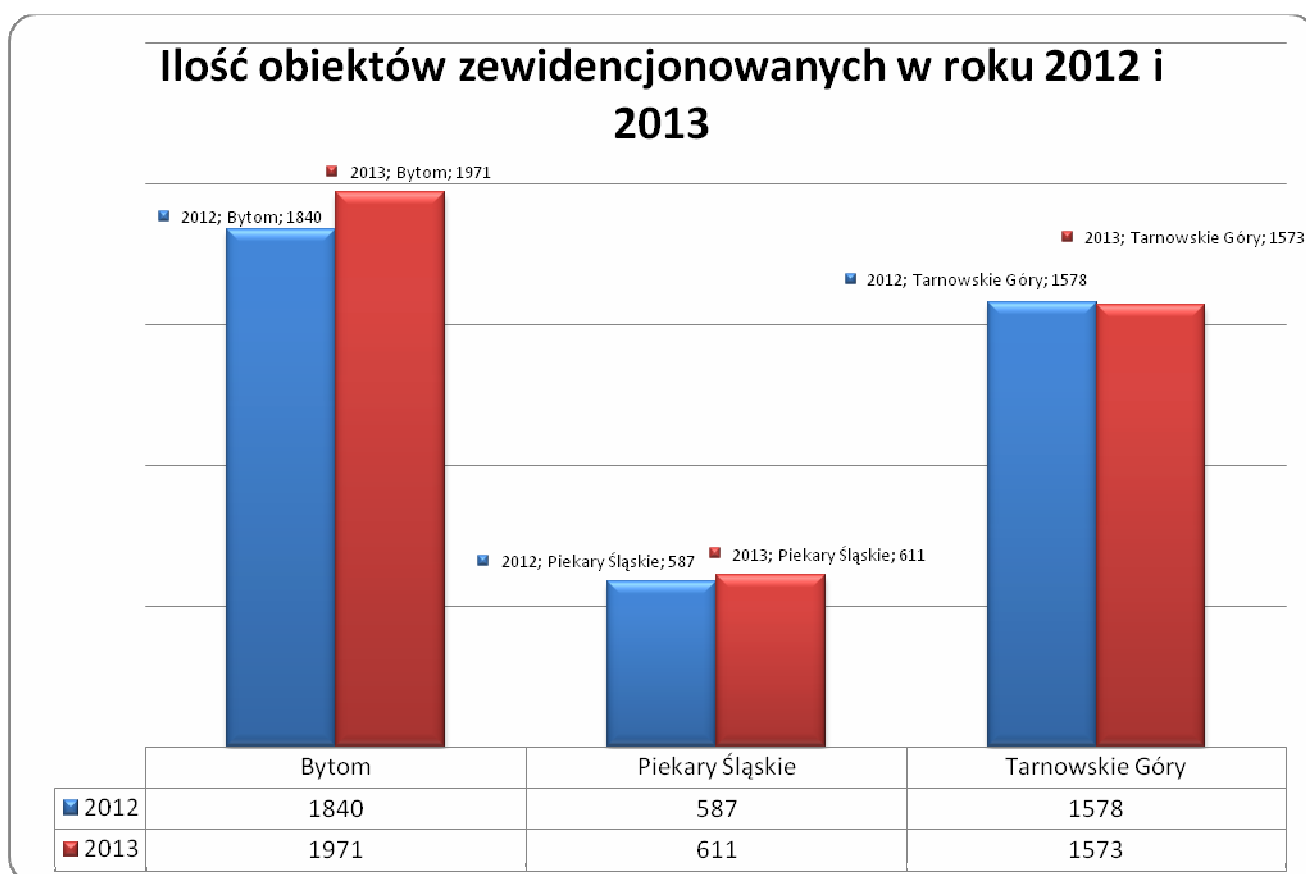
W 2013r. przeprowadzono 1 kontrolę na wniosek strony w związku z wydaniem opinii. Praktyka zlokalizowana jest na terenie szkoły i świadczy usługi na rzecz uczniów szkoły.

Wnioski:

1. Stan sanitarno – higieniczny większości szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Stopniowo realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach. Pomimo obserwowanej poprawy problemem nadal pozostają obiekty, w których wieloletnie zaniedbania w zakresie prowadzenia bieżących remontów spowodowały nawarstwienie obowiązków nałożonych w drodze decyzji wydanych PPIS w Bytomiu. Utrzymanie we właściwym stanie infrastruktury szpitali wymaga ze strony zarządzających obiektami właściwego zaplanowania niezbędnych prac remontowych i bieżącej ich realizacji.
2. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych oraz prywatnych gabinetów lekarskich ulega sukcesywnej poprawie. Pomimo zauważalnej poprawy ta grupa obiektów nadal wymaga wzmożonego nadzoru. Celem prowadzonego nadzoru powinno być między innymi wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno- higienicznego obiektu, dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego oraz postępowania z odpadami medycznymi, a także stanu sanitarno- technicznego.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Na nadzorowanym terenie największą część spośród wszystkich obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów można stwierdzić, że w 2013 roku liczba zakładów obrotu żywnością, zakładów obrotu przedmiotami użytku oraz zakładów obrotu kosmetykami zwiększyła się w stosunku do 2012 roku. Natomiast w przypadku produkcji żywności, żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego oraz wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, liczba nadzorowanych obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2012 roku.

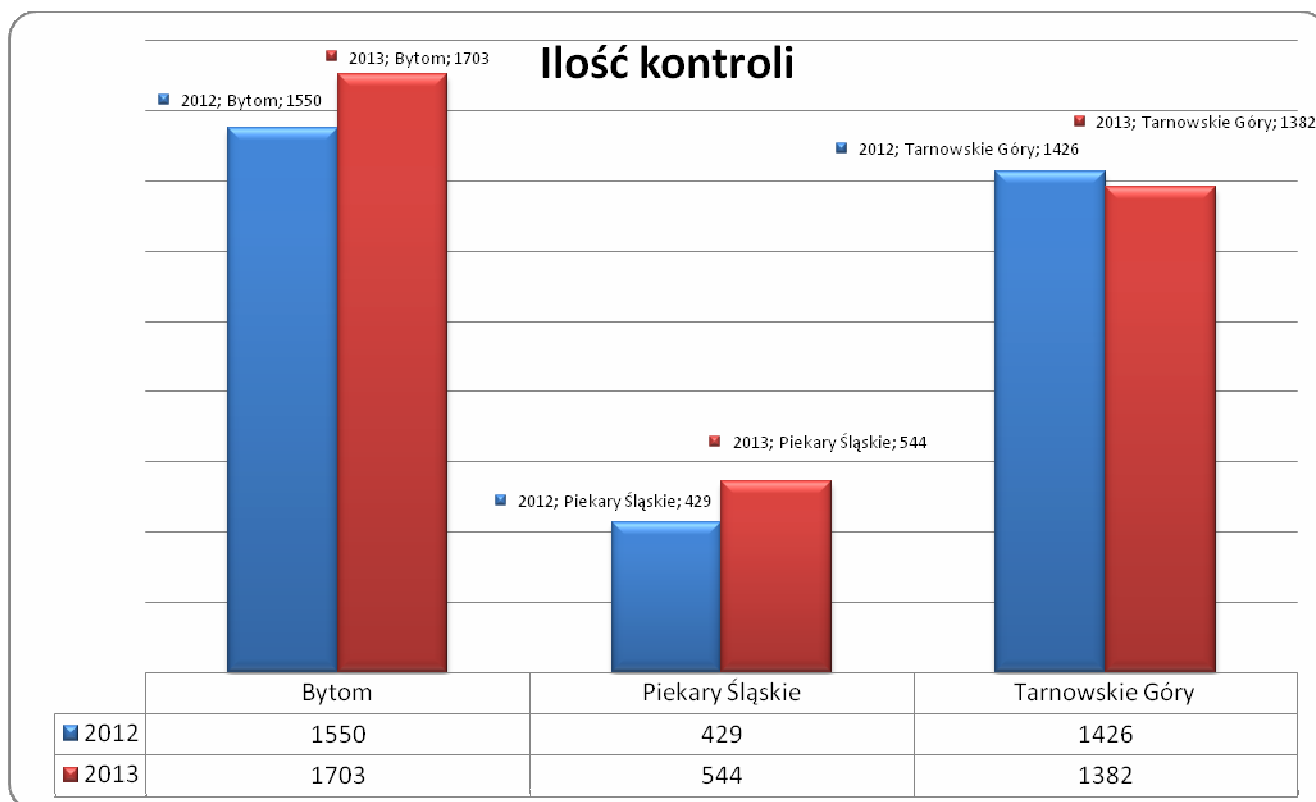

Porównując stan zewidencjonowanych zakładów w roku 2012 i 2013 największa liczba nadzorowanych obiektów znajduje się na terenie miasta Bytomia, natomiast najmniej na terenie miasta Piekarów Śląskich.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2013.

Rodzaj obiektu	Bytom		Piekary Śląskie		Powiat Tarnogórski	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	52	48	21	13	68	68
Obrót	500	401	190	149	384	300
Żywnienie otwarte	236	177	71	56	215	168
Żywnienie zamknięte	124	115	37	36	120	116
Razem	912	741	319	254	787	652

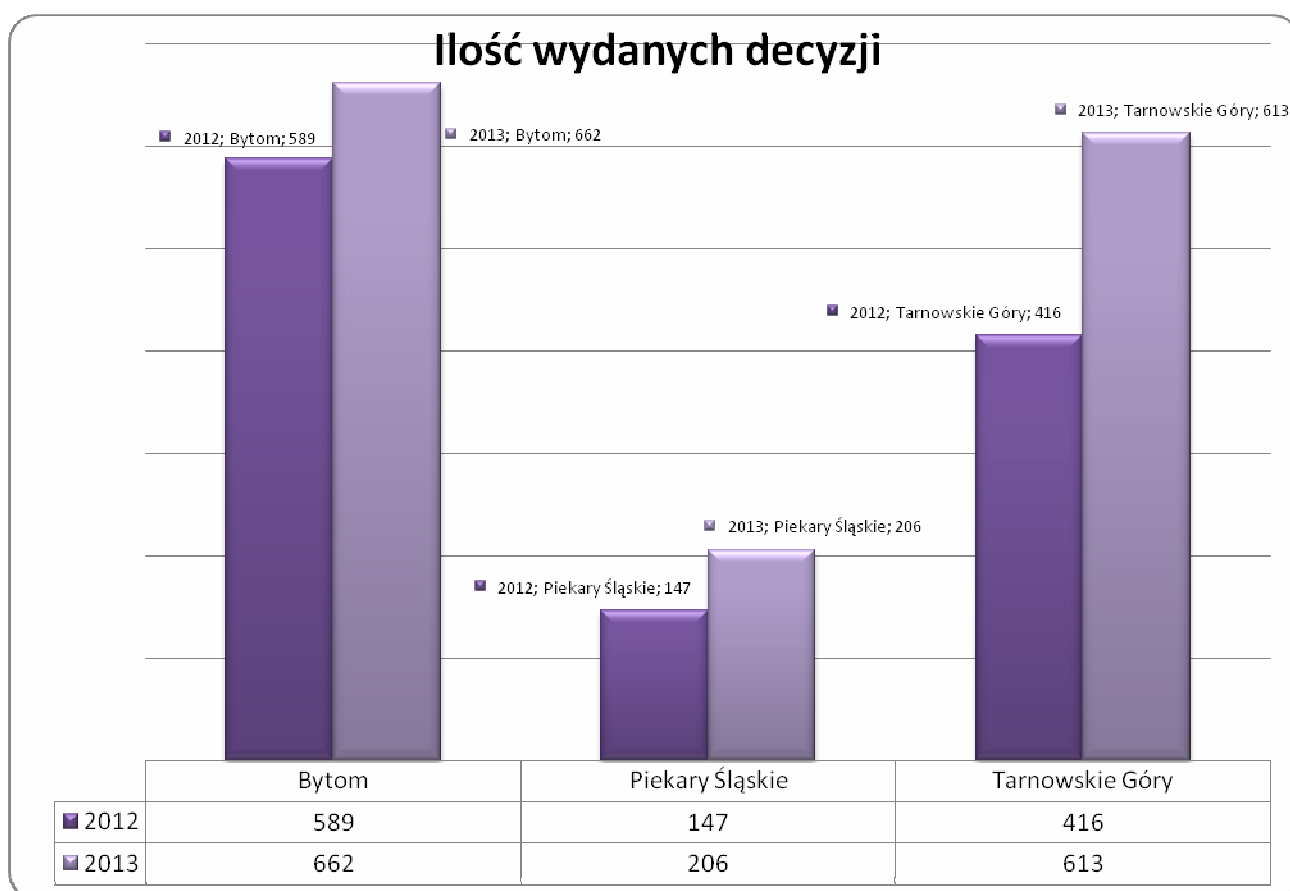
Dokonując analizy ilości przeprowadzonych kontroli stwierdzić należy, że liczba zaplanowanych kontroli w roku 2013 była większa niż w roku 2012. Przyczyną braku realizacji planu kontroli była likwidacja obiektów lub zawieszenie działalności przez przedsiębiorcę. W 2013 roku z 2028 zakładów zaplanowanych do kontroli skontrolowano 1653 obiekty będących pod nadzorem sekcji HŻŻ.

Istotnymi przyczynami różnicy była większa ilość kontroli zaplanowanych, kontroli interwencyjnych w związku z powiadomieniem RASFF/RAPEX, jak również w roku 2013 w stosunku do roku poprzedniego została zgłoszona większa ilość wniosków o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów branży spożywczej czy zmiana właścicieli obiektów.

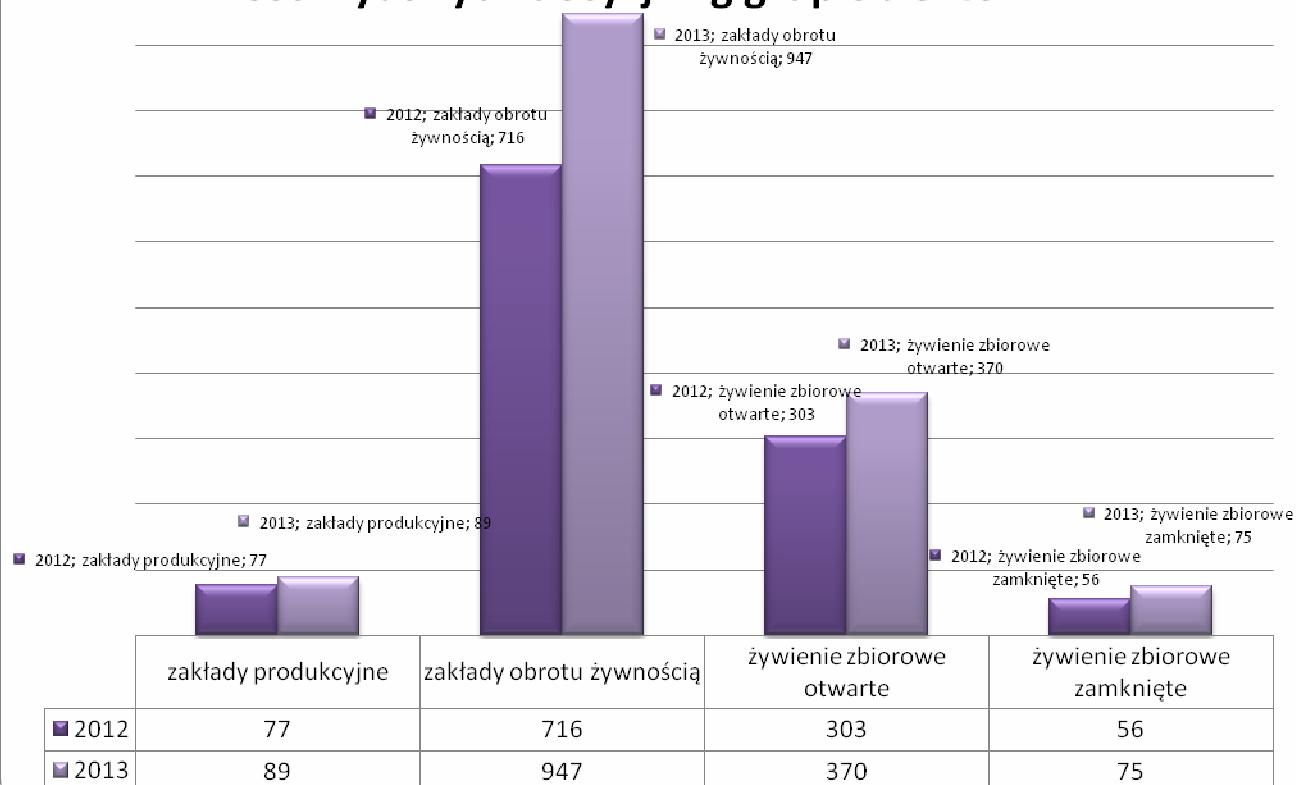
Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2012 i 2013

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Bytom	1840	1971	937	1163	1550	1703	589	662	1 – 300	3–900	98 – 15100	64 – 9950
Piekary Śląskie	587	611	290	390	429	544	147	206	1 – 300	1–300	11 – 1300	31 – 4500
T. Góry	1578	1573	807	975	1426	1382	416	613	-	2–600	84 – 13050	140 – 23050
Razem	4005	4155	2034	2528	3405	3629	1152	1481	2 – 600	6–1800	193–29450	235 – 37500

W roku 2013 na terenie miasta Bytomia, Piekar Śląskich oraz na terenie Powiatu Tarnogórskiego liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego.

Ilość wydanych decyzji wg grup obiektów

Dokonując analizy ilości wydanych decyzji według grupy obiektów można zaobserwować, iż w roku 2013 liczba wydanych decyzji administracyjnych jest większa we wszystkich rodzajach zakładów w porównaniu z 2012 r.

Z powyższych danych wynika, iż w 2013 roku zwiększyła się ilość obiektów nadzorowanych i ilość obiektów skontrolowanych w stosunku do poprzedniego roku. Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2013 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i przesłanych przez WSSE – Katowice oraz w oparciu o analizę kontroli z lat ubiegłych i szacowanego ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF i RAPEX, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i WIS w Katowicach w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny zakładów

Stan sanitarno – techniczny obiektów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania Powiatowej Stacji

Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji zarządzających w latach 2012 i 2013.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2012 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2013 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji represyjnych	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji represyjnych	% obiektów złych
Miasto Bytom	931	138	14,8	1163	122	10,49
Miasto Piekary Śląskie	287	10	3,5	390	34	8,72
Powiat Tarnogórski	803	64	7,97	975	124	12,72
Razem	2021	212	26,27	2528	280	11,08

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji zarządzających wszystkich zakładów żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny nie uległ polepszeniu.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, zakurzone powierzchnie ścian, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki, brak odpowiedniej i wystarczającej wentylacji),
- brak prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń (krzyżowanie się dróg czystych z brudnymi – szczególnie w obiektach długu istniejących),
- brak wydzielonych pomieszczeń do obróbki wstępnej żywności oraz zmywalni naczyń stołowych,
- brak prawidłowych warunków – urządzeń do dezynfekcji naczyń stołowych,
- brak punktów wodnych z bieżącą ciepłą i zimną wodą do mycia rąk oraz sprzętu i wyposażenia zakładu,
- zbyt mała powierzchnia użytkowa pomieszczeń produkcyjnych (niedostosowana do rodzaju prowadzonej działalności oraz do ilości produkowanej lub sprzedawanej żywności),
- brak prawidłowego zaplecza socjalnego dla pracowników (szatni),
- niedostateczna ilość magazynów do ilości przechowywanej żywności.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2012 i 2013

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2012 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2013 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Miasto Bytom	931	98 15100	10,5	1163	64 9950	5,50
Miasto Piekary Śląskie	287	11 1300	3,8	390	31 4500	7,95
Powiat Tarnogórski	803	84 13050	10,46	975	140 23050	14,36
Razem	2021	193 29450	9,55	2528	235 37500	9,30

Dokonując oceny ilości obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości stanu sanitarno - technicznego wynika, że bieżący stan sanitarno – higieniczny zakładów jest na tym samym poziomie co w roku 2012. W roku sprawozdawczym nałożono jednak o 42 mandaty więcej w stosunku do ubiegłego roku.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach socjalnych, produkcyjnych, na sali sprzedaży,
- brak zachowanej ciągłości łańcucha chłodniczego i nieprawidłowe magazynowanie żywności nietrwałej mikrobiologicznie (tj. poza urządzeniem chłodniczym, w temperaturze wyższej niż według zaleceń producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak lub nieaktualne zaświadczenia do celów sanitarno – epidemiologicznych od pracowników,
- źle wydzielone stanowiska produkcyjne,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2013 do badań laboratoryjnych na nadzorowanym terenie pobrano **529** próbek.

W roku 2013 na terenie Miasta Bytomia do badań pobrano **273** próbki, na terenie Miasta Piekar Śląskich pobrano **77** próbek, natomiast na terenie Powiatu Tarnogórskiego pobrano **179** próbek.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **240** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **44** próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **166** próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano **310** próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **79** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległy **23** próbki, co stanowi o **42** zdyskwalifikowane próbki mniej niż w roku ubiegłym.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **10**, pod względem organoleptyki **4**, pod względem fizykochemii **2**, pod względem znakowania **0**, natomiast pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych nieprawidłową ocenę uzyskało **7** próbek.

Najczęstszymi przyczynami kwestionowania środków spożywczych były:

- pod względem zanieczyszczeń biologicznych: zanieczyszczenia szkodnikami zbożowo – mącznymi;
- pod względem mikrobiologicznym: obecność bakterii z grupy *Bacillus cereus* i *Enterobacteriaceae* – stwierdzone w lodach i ciastkach.

3. Piekarnie

W dalszym ciągu podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Z 89 zewidencjonowanych piekarni skontrolowano 79. W 16 zakładach pobrano 37 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek, z czego 7 próbek zostało zdyskwalifikowanych.

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych wydano 7 decyzji administracyjnych – zarządzających przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych zakładu oraz zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego wyposażenia zakładu używanego do wypieku wyrobów piekarniczych – koszyczków, poprzez skuteczną dezynsekcję.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2013 do Sekcji HŻŻ i PU wpłynęły 53 powiadomienia alarmowe RASFF/RAPEX. Wszystkie powiadomienia uwzględniane były podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych. Ponadto przeprowadzone zostały dodatkowe kontrole interwencyjne, głównie w sklepach wielkopowierzchniowych, jak również w innych obiektach w przypadku wskazania w powiadomieniu adresu zakładów, do których mogły

dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością albo kosmetyki.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Kontrola graniczna

W 2013 roku na terenie podległym nadzorowi Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bytomiu zostało przeprowadzonych 13 kontroli granicznych, natomiast w ubiegłym roku przeprowadzono 49 kontroli.

W roku sprawozdawczym wydano 13 świadectw spełniających wymagania zdrowotne przez środek spożywczy / materiał lub wyrób przeznaczony do kontaktu z żywnością przekraczający granicę. Nie wydano wspólnotowych dokumentów wejścia (CED). Nie wydano świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych dla substancji pomagających w przetwarzaniu.

Ponadto nie wydano świadectwa o nie wyrażeniu zgody na przywóz środków spożywczych / materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/substancji pomagających w przetwarzaniu.

W roku sprawozdawczym wykonano ponad 43,47 % mniej kontroli granicznych, w tym 5 partii środków spożywczych oraz 38 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Przyczyną tak wielkich różnic w liczbie importowanych partii środków spożywczych jest liczba wniosków o dokonanie kontroli granicznej przez importerów sprowadzających towar z krajów trzecich, na co PPIS w Bytomiu nie ma wpływu.

6. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami

W roku sprawozdawczym w ewidencji znajdowały się 3 wytwórnie oraz 12 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 3 wytwórnie oraz 5 miejsc obrotu. Ogółem przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W roku 2013 przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych oraz skontrolowano 6 obiektów obrotu kosmetykami w zakresie bezpieczeństwa stosowania kosmetyków będących w obrocie. W ewidencji znajduje się 25 obiektów obrotu kosmetykami.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment kosmetyczny jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach, nie stwierdzono przeterminowanych kosmetyków.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 24 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

7. Akcje

W 2013 roku na nadzorowanym terenie przeprowadzono kontrole w ramach akcji i współpracy z innymi komórkami PSSE/jednostkami/organami. Informacje na temat tych działań zestawiono w poniższej tabeli.

Lp	Temat akcji /współpracy	Komórka psse/organ/ jednostka współpracująca	Ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów kontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	Podjęte działania represyjne						Uwagi
						Ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne	
						Nakazujących usunięcie uchybień	Unieruchamiających obiekt	Innych	Ilość	Na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	Ocena warunków zdrowotnych w placówkach dzieci i młodzieży podczas wypoczynku zimowego	NS.HD	25	25	25	0	0	0	0	0	-	-
2.	Ocena warunków zdrowotnych w placówkach dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego	NS.HD	26	26	27	0	0	0	1	200	-	-
3.	Ocena oznakowania śspż dla dzieci do lat 3 oraz działań reklamowych	NS.HŻŻ	1645	28	28	0	0	0	0	0	-	-
4.	Prawidłowość wycofywania przeterminowanej żywności pochodzenia zwierzęcego z zakładów pozostających pod nadzorem	NS.HŻŻ	61	32	32	0	0	0	0	0	-	-

	PIS (zwroty do producenta)											
5.	Akcja kontrolna dotycząca gospodarowania produktami ubocznymi przeznaczonymi do żywienia zwierząt jako materiały paszowe	NS.HŻŻ	130	110	198	0	0	0	0	0	-	-
6.	Wycofywanie produktów cukierniczych w związku ze stwierdzoną przez producenta obecnością opakowania po granulacie (trutka na gryzonie) w zastosowanym do ich produkcji mleku w proszku	NS.HŻŻ	2083	39	39	0	0	0	0	0	-	-
7.	Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia	NS.HŻŻ	575	9	9	0	0	0	0	0	-	-
8.	Bezpieczeństwo żywności i żywienia w trakcie trwania imprez masowych	NS.HK	21	21	21	0	0	0	0	0	-	-
9.	Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii	PLW w Katowicach, PLW w Tarnowskich Górach	7	7	7	1	0	0	0	0	-	-
10.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ	122	38	40	1	0	0	0	0	-	-
11.	Współpraca z Policją	KMP w Tarnowskich Górach	4	3	3	0	0	0	2	300	1 zalecenie doraźne	usunięcie nieprawidłowości podczas kontroli
12.	Współpraca z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych	-	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
13.	Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa	-	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-

14.	Razem	-	4699	338	429	2	0	0	3	500	1 zalece- nie doraźne	usunięcie nieprawidłowości podczas kontroli
-----	-------	---	------	-----	-----	---	---	---	---	-----	--------------------------------	---

8. Interwencje

W 2013 roku zarejestrowano ogółem 140 interwencji w tym: 51 dotyczących złego stanu sanitarnego obiektów i 89 dotyczących złej jakości zdrowotnej żywności. 8 interwencji przekazano do rozpatrzenia innym PPIS bądź PLW zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową. W związku z interwencjami przeprowadzono 133 kontrole, wydano 24 decyzji zarządzających i 32 zalecenia pokontrolne, nałożono 37 mandatów na kwotę 6750 zł. Kontrole wykazały, że 27 interwencji było zasadnych a 102 niezasadne.

Wydane decyzje dotyczyły poprawy stanu sanitarnego oraz wycofania z obrotu środków spożywczych po dacie minimalnej trwałości lub po terminie przydatności do spożycia.

Mandaty zostały nałożone za:

- zły stan sanitarno – higieniczny,
- złą jakość zdrowotną żywności,
- przeterminowane środki spożywcze.

Do badań laboratoryjnych przekazano 28 próbek żywności. W ramach urzędowej kontroli celowanej było pobranych 22 próbki, natomiast dostarczonych przez skarżących było 6. W grupie próbek pobranych na protokół 3 próbki były kwestionowane: 1 próbka “Makaron ekologiczny orkiszowy – RURKI”, która wykazała w badaniach sensorycznych stęchły zapach po ugotowaniu oraz 2 próbki “Michałków kawowych”, które w badaniach sensorycznych stwierdzono obecność żywych larw szkodników. W próbkach dostarczonych przez osoby skarżące 4 próbki były o złej jakości. W 2 próbkach tj.: “filet z kurczaka” stwierdzono w tkance mięsnej zmiany chorobowe z głębokimi przerostami w kolorze zielonym i krwistymi wybroczynami. 1 próbce “kiełbasa żywiecka” stwierdzono piórko drobiowe natomiast w 1 próbce „chlebik krojony” stwierdzono pozostałości prażonej cebuli.

W roku sprawozdawczym we wszystkich powiatach podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

9. Wnioski o ukaranie:

W 2013 r. PPIS w Bytomiu wystąpił do ŚPWIS w Katowicach z 12 wnioskami o ukaranie przedsiębiorców branży spożywczej, którzy prowadzili działalność bez złożenia wniosku o wpis do rejestru i zatwierdzenie zakładu oraz niezgodnie z decyzją zatwierdzającą. Ponadto w 2013 r. PPIS w Bytomiu wystąpił z 1 wnioskiem do Sądu o ukaranie przedsiębiorcy branży spożywczej prowadzącego działalność gospodarczą na terenie powiatu tarnogórskiego za ujawnienie nieprawidłowości sanitarnych podczas kontroli i odmówienie przyjęcia mandatu w wysokości 300 zł.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez PSSE w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z нефunkcjonalnymi pomieszczeniami wchodzącymi w skład obiektu.
2. Zwiększyła się liczba obiektów posiadających wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, niemniej jednak w znacznej liczbie skontrolowanych zakładów stwierdza się brak utrzymania i prowadzenia bieżących zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności, takich jak:
 - brak opracowanych procedur postępowania ze środkami o niewłaściwej jakości zdrowotnej i przyjęcia reklamacji przez zakłady prowadzące działalność w zakresie produkcji i obrotu środkami spożywczymi,
 - brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej w całości dokumentacji GHP/GMP w obiektach produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze,
 - dokumentacja HACCP nie jest dostosowana do specyfiki danego zakładu,
 - niedostateczna wiedza lub całkowity jej brak u kierownictwa podmiotów branży spożywczej w zakresie systemu HACCP,
 - małe zainteresowanie przedsiębiorców w zakresie opracowania i wdrożenia systemu HACCP,
 - mylne przeświadczenie przedsiębiorców branży spożywczej, że wprowadzenie systemu HACCP jest trudne i kosztowne,
 - zbyt mała wiedza i zbyt małe zainteresowanie właścicieli obiektów żywnościowo – żywieniowych nadzorowanych przez PPIS w Bytomiu w zakresie obowiązujących i nowych aktów, przepisów prawnych krajowych oraz wspólnoty europejskiej w zakresie bezpieczeństwa żywności i higieny środków spożywczych.
3. W roku sprawozdawczym o 16,67% zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Ponadto konsumenci rynku spożywczego w dobie daleko posuniętego dostępu do środków masowego przekazu, jakimi są telefon, czy internet zgłaszają coraz częściej i więcej skarg/interwencji (anonimowych) na zły stan sanitarno – higieniczny obiektów i na jakość zdrowotną środków spożywczych wprowadzanych do obrotu, które po przeprowadzeniu kontroli przez upoważnionych przedstawicieli Inspekcji Sanitarnej w większości nie są potwierdzone.
4. W 2013 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość zdyskwalifikowanych próbek w porównaniu do 2012 roku. Dyskwalifikacja dotyczyła głównie zakresu mikrobiologii oraz zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych.

Podsumowując niezgodności stwierdzone podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego należy stwierdzić, że przyczyną ich wystąpienia była m.in.: nieznajomość prawa żywnościowego przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie produkcji i obrotu żywnością, brak środków finansowych umożliwiających zapewnienie właściwego stanu sanitarno – technicznego w zakładach; niewystarczające lub niewykwalifikowane zasoby kadrowe; brak praktycznego zastosowania dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP. Nie bez znaczenia jest również brak odpowiednio odstrasżających sankcji karnych.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrostawice oraz z ujęć powierzchniowych Dzieńkowice, Czaniec i Goczałkowice - zbiorniki Mikołów (dzielnice Szombierki i Bobrek). Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana jest systematycznie w **13** wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2013r na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (w 13 punktach kontrolnych) oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **120** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **120**, pod względem bakteriologicznym - **112**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, glin) stwierdzono w **5** próbkach wody a wskaźników mikrobiologicznych w **2** próbkach (bakterie grupy coli).

Stwierdzone okresowo przekroczenia nie stanowiły potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2013r eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosił **299** awarii sieci wodociągowej.

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim (poza częścią dzielnicy Dąbrówka Wielka zasilanej wodą z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych – SUW Goczałkowice lub SUW Będzin).

Kontrola jakości wody, dostarczanej odbiorcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzona jest w wyznaczonych na terenie miasta **5** punktach.

W 2013r ramach monitoringu oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **44** próbki wody. Niepotwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego stwierdzono w **1** próbce wody (bakterie grupy coli).

Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Piekarów Śląskich oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich wyniosła **68**.

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte są również: eksploatowane dla potrzeb własnych ujęcie wód głębinowych Zakładu Górniczego „Piekary” przy ul. gen. J. Ziętka oraz ogólnodostępne źródło naturalne przy Parafii Katolickiej NMP, ul. Ks. Ficka.

Woda z ujęcia wód głębinowych Zakładu Górniczego „Piekary” odznacza się podwyższoną twardością i zawartością siarczanów.

Wodę ze źródła przy ul. Ks. Ficka z uwagi na obecność bakterii grupy coli, Escherichii coli i Enterokoków oraz ponadnormatywną zawartość azotanów oceniono jako nieprzydatną do spożycia.

Łącznie w 2013r na terenie Piekar Śląskich w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **53** próbki wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mangan, twardość, siarczany, azotany) stwierdzono w **4** próbkach wody a wskaźników mikrobiologicznych w **2** próbkach (bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki).

Miasto Radzionków zaopatrywane jest w wodę dostarczaną z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącą z nadzorowanych przez PPIS w Bytomiu Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim oraz „Miedary” w Tarnowskich Górach.

Kontrola jakości wody, dostarczanej odbiorcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzona jest w wyznaczonych na terenie miasta **2** punktach monitoringowych.

W 2013r na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **17** próbek wody.

Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła **101**.

Miasto Tarnowskie Góry zaopatrywane jest w wodę pochodzącą z ujęć wód głębinowych, eksploatowanych do celów wodociągowych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, tj. uj. Opatowice, uj. nr III, ul. Opolska, uj. Strzybnica oraz zakupywaną przez to Przedsiębiorstwo z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów. S.A. Katowice – Stacja Uzdatniania Wody „Miedary” w Tarnowskich Górach. Do sieci miejskiej eksploatowanej przez PWiK Tarnowskie Góry podawana jest również woda ze Stacji Uzdatniania Wody eksploatowanej przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji „Repty” w Tarnowskich Górach oraz z ujęcia należącego do Centrum Handlowo Magazynowego w Tarnowskich Górach, ul. Zagórska.

W 2013r ramach monitoringu oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **94** próbki wody i bakteriologicznym - **76** próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (zapach, mętność, żelazo, mangan) stwierdzono w **5** próbkach wody a wskaźników mikrobiologicznych w **6** próbkach (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Stwierdzone okresowo przekroczenia nie stanowiły potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i ogółem wodę w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia, tj. dostarczaną przez PWiK Tarnowskie Góry z ujęć własnych i zakupywaną z GPW Katowice, CHM Tarnowskie Góry oraz GCR „Repty” oceniono jako przydatną do spożycia. Tym niemniej woda z ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego wykazuje wysoką zawartość chromu, która nie przekracza dopuszczalnej wartości ale jest niestabilna i okresowo bliska górnej granicy normy.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła **83**.

Dla potrzeb własnych użytkowników eksploatowane są zlokalizowane na terenie miasta ujęcia należące do zakładów „FASER” S.A., PKP Tarnowskie Góry „Grupa Las” i „Zamet” oraz Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. w Tarnowskich Górach (ujęcie zasila obiekt Park Wodny, ul. Obwodnica 8). Woda z w/w ujęć odpowiadała wymaganiom dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi..

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte było również źródło naturalne zlokalizowane w dzielnicy Repty Śląskie. Z uwagi na ponadnormatywną zawartość azotanów woda jest nieprzydatna do spożycia.

Łącznie w 2013r na terenie Tarnowskich Gór w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **124** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **119**, pod względem bakteriologicznym -**89**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (zapach, mętność, żelazo, mangan, azotany) stwierdzono w **97** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **6** próbkach (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Miasteczko Śląskie zaopatrywane jest w wodę dostarczaną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, zakupywaną ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach oraz z ujęcia Huty Cynku „Miasteczko” w Miasteczku Śląskim.

Wodę oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2013r. z urządzeń wodociągowych na terenie miasta pobrano **32** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **32**, pod względem bakteriologicznym - **22**. Niepotwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego stwierdzono w **2** próbkach wody (ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **11**.

Miasto Kalety jest zaopatrywane w wodę o dobrej jakości, dostarczaną z miejskiej sieci wodociągowej, zasilanej wodą zakupywaną z Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” GPW Katowice.

W 2013r.z urządzeń wodociągowych na terenie Kalet pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **5** próbek wody.

Liczba awarii miejskiej sieci wodociągowej wynosiła –**17**.

Gmina Krupski Młyn jest zaopatrywana w wodę dostarczaną z eksploatowanych przez gminę urządzeń wodociągowych SUW Kolonia Ziętek, SUW Potępa i ujęcie Krupski Młyn ,ul. Główna.

W 2013 r. ramach monitoringu oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **21** próbek wody i bakteriologicznym- **18** próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo) stwierdzono w **9** próbkach wody a wskaźnika mikrobiologicznego w **1** próbce (ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$). Stwierdzone okresowo przekroczenia nie stanowiły potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i ogółem wodę z eksploatowanych przez Gminę urządzeń zbiorowego zaopatrzenia oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii wynosiła – **21**.

Przekroczenia mętności i żelaza dotyczyły głównie wody z sieci wodociągowej zasilanej z ujęcia Krupski Młyn. Woda podawana do sieci z przedmiotowego ujęcia spełnia wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia. Przyczyną występowania przypadków pogorszenia jakości wody w sieci jest jej wtórne zanieczyszczenie spowodowane stanem instalacji wodociągowej oraz podwyższeniem ciśnienia wody w sieci po zmianie zasilania (uprzednio miejscowość Krupski Młyn była zasilana wodą zakupywaną z ujęcia zakładu Nitroerg). W celu poprawy parametrów wody Gmina prowadzi systematyczne płukania sieci wodociągowej ze szczególnym uwzględnieniem jej końcówek.

Nadzorem sanitarnym objęty był również wodociąg Ośrodka Harcerskiego w Borowianach oraz ujęcie zakładu „Nitroerg” w Krupskim Młynie. W 2013r woda była dopuszczona do spożycia.

Łącznie na terenie Gminy w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody pobrano **28** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym - **28**, pod względem bakteriologicznym - **24**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, barwa, twardość, żelazo, mangan) stwierdzono w **13** próbkach wody a wskaźnika mikrobiologicznego w **1** próbce.

Gmina Tworóg - w oparciu o wyniki prowadzonego w 2013r. monitoringu jakości wody z eksploatowanych przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Tworogu urządzeń wodociągowych wodę dostarczaną ze Stacji Uzdatniania Wody – Połomia, Mikołeska, Wojska i Tworóg oraz z ujęcia Boruszowice oceniono jako przydatną do spożycia.

Jedynie czasowo (w okresie od lipca do sierpnia 2011r.), z uwagi na stwierdzenie obecności bakterii grupy coli w wodzie ze Stacji Uzdatniania Wody Połomia dla jej odbiorców obowiązywał wymóg spożywania wody po przegotowaniu. Po przeprowadzeniu przez eksploatatora działań naprawczych jakość wody uległa poprawie i ponownie dopuszczono ją do spożycia bez żadnych obwarowań .

Ogółem w 2013r z eksploatowanych przez Gminę urządzeń zbiorowego zaopatrzenia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **24** próbki wody i bakteriologicznym- **34** próbki wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników mikrobiologicznych stwierdzono w **8** próbkach wody (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – **13**.

Poza kontrolą jakości wody w urządzeniach wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia ludności, będących w gestii Gminy, nadzorem sanitarnym objęte były wodociągi eksploatowane przez Firmę „BLER” Sp. z o.o. Ubojnia Brynek, ul. Zakładowa 1 oraz Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku. Z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza oraz mętność i barwę woda ze Stacji Uzdatniania eksploatowanej przez Ubojnię w Brynku, dla potrzeb własnych zakładu nie spełniała wymagań organoleptycznych i fizykochemicznych określonych dla wody do spożycia. Wodę z wodociągu Z. Sz.LiE w Brynku oceniono jako przydatną do spożycia.

Łącznie w 2013r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **39** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym - **29**, pod względem bakteriologicznym -**39**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan) stwierdzono w **3** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **8** próbkach (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Gmina Zbrostawice jest zaopatrywana jest w wodę dostarczaną z eksploatowanej przez Gminę Stacji Uzdatniania Wody Miedary-Kopanina oraz zakupywaną z GPW w Katowicach (Stacja Uzdatniania Wody „Zawada” oraz PWiK Zabrze (st. głębinowa S-III Świątoszowice) i ZUK Tworóg (SUW Wojska). W oparciu o wyniki prowadzonego w 2013r. monitoringu jakości wody, wodę z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zbrostawice oceniono jako przydatną do spożycia.

Poza zbiorowym zaopatrzeniem, niewielka część ludności korzysta z wody dostarczanej z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego „Księży Las” (ujęcie własne zakładu). Woda spełnia wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Łącznie w 2013r z urządzeń wodociągowych na terenie gm. Zbrostawice pobrano **45** próbek wody, w tym przebadano pod względem pod względem fizykochemicznym- **45**, pod względem bakteriologicznym -**37** Okresowe przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (mętność) i niepotwierdzone przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, Enterokoki) stwierdzono w **3** próbkach wody.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła –**32**.

Gmina Świerklaniec zaopatrywana jest w wodę zakupywaną z G.P.W. Katowice (Stacja Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim). Ponadto niewielka część odbiorców (ok. 15 osób) korzysta z wody dostarczanej z lokalnego ujęcia w Nakle Śląskim, ul. Wapienna.

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2013r. monitoringu jakości wody, wodę z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia eksploatowanych przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu oceniono jako przydatną do spożycia.

Łącznie w 2013r z urządzeń wodociągowych na terenie gm. Świerklaniec pobrano **22** próbki wody, w tym przebadano pod względem pod względem fizykochemicznym- **18**, pod względem bakteriologicznym -**21**. Okresowe przekroczenia dopuszczalnych wartości

parametrów fizykochemicznych (mętność, zapach, żelazo) stwierdzono w **2** próbkach a niepotwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego (bakterie grupy coli) w **3** próbkach.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **46**.

Liczba awarii wynosiła –91

Gmina Ożarówice - gmina zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach ujęć Pyrzowice i Tapkowice oraz zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach (Stacja Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim) i GZGWIK w Mierzęcicach.

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2013r. monitoringu jakości wody, wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie gminy Ożarówice oceniono jako przydatną do spożycia.

Tym niemniej, w oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z tendencją do okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWIK Mierzęcice lub GPW Katowice.

Ogółem w 2013r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy pobrano **76** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym - **74**, pod względem bakteriologicznym - **76**. Okresowe przekroczenia dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (mętność) stwierdzono w **3** próbkach a potwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego (bakterie grupy coli) w **20** próbkach.

Liczba awarii wynosiła – **30**

Wykrycie obecności bakterii grupy coli w sieci wodociągowej miało charakter lokalny i dotyczyło wyłącznie zasilania Portu Lotniczego w Pyrzowicach. W związku z powyższym PPIS a Bytomiu wszczął postępowanie administracyjne i wydał decyzję zezwalającą warunkowo na spożywanie wody w wyżej wym. obiekcie, wyłącznie po przegotowaniu. Przeprowadzone działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody i wodę z sieci wodociągowej na terenie Portu Lotniczego dopuszczono do spożycia ponownie, bez żadnych uwarunkowań.

Łącznie w 2013r ,w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **561** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym - **540** pod względem bakteriologicznym - **495**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, barwa, zapach, azotany, twardość, siarczany, glin, żelazo, mangan) stwierdzono w **40** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **47** próbkach (bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii ogółem – **721**

Wydano **6** decyzji: **1** dot. zatwierdzenia laboratorium, **1** dot. warunkowego dopuszczenia wody do spożycia, **4** dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania

i przesyłania wody do spożycia (w tym **1** również zezwalające na wykorzystywanie wody do spożycia).

Zarejestrowano **6** interwencji: w tym **1** zasadna.

2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i basenach

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objętych jest 17 basenów kąpielowych opartych na wodzie wodociągowej (w tym 12 krytych i 5 sezonowych) oraz 3 miejsca wykorzystywane do kąpieli, w tym 2 zorganizowane na zbiorniku wody powierzchniowej „Nakło-Chechło”, gm. Świerklaniec i 1 na zbiorniku wody powierzchniowej „Kalety-Zielona” w Kaletach.

W 2013r. nieczynny był 1 basen kryty (Gimnazjum Bytom, ul. A. Krajowej).

Na podstawie przeprowadzonych badań (**341** próbek wody), jakość wody w 11 basenach krytych i 4 sezonowych oceniono jako dobrą a w 1 sezonowym jako niepewną.

Zarejestrowano **2** interwencje: w tym **1** zasadna.

Na podstawie wyników badań (**12** pobranych próbek), przedłożonych przez organizatorów miejsc wykorzystywanych do kąpieli zorganizowanych na w/ w zbiornikach wodę oceniono jako przydatną do kąpieli

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego i zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej.

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **55** obiektach, w tym: areszt/szpital - **1**; szpitale - **12**; domy dziecka - **3**; domy pomocy społecznej - **9**; domy zakonne - **3**; hotele-**5**; inne świadczące usługi hotelarskie - **10**; internaty - **2**; motele - **2**; zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze)/domy zakonne - **1**; inne świadczące usługi hotelarskie/dom zakonny/specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze - **2**; noclegownia - **1**; inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital) - **2**; młodzieżowy ośrodek wychowawczy - **1**; specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy - **1**.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w 15 obiektach. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, wydano **18** decyzji (2 prolongaty) w tym **10** z terminem natychmiastowej wykonalności.

Do końca 2013r przeprowadzone przez właścicieli obiektów działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w **7** obiektach. Ponadto poprawa jakości ciepłej wody nastąpiła również w **5** obiektach, w których w 2012 r. stwierdzono skolonizowanie sieci.

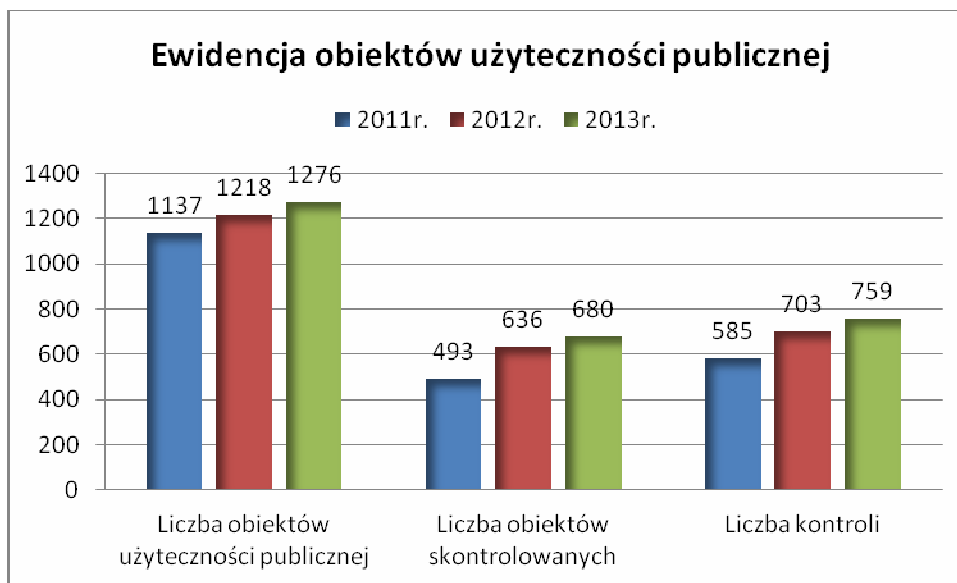
Ogółem w 2013r. na obecność bakterii legionella pobrano **369** próbek wody, w tym zakwestionowano - **120**

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 680 obiektach użyteczności publicznej, spośród 1276 ujętych w ewidencji, co stanowi 53, 29%. Kontrole objęły między innymi:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz takie, w których świadczone są więcej niż jedna usługa – skontrolowano 283 obiekty, spośród 505 ujętych w ewidencji, co stanowi 56%,
- obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe – skontrolowano 56 obiektów spośród 64 zewidencjonowanych, co stanowi 87,5%,
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 23 spośród 23 zewidencjonowanych, co daje 100%,
- pływalnie kryte i odkryte – skontrolowano 16 spośród 17 zewidencjonowanych, co stanowi 94,12%,
- domy pomocy społecznej – skontrolowano 10 domów spośród 22 zewidencjonowanych, co stanowi 45,45%,
- noclegownie – skontrolowano 2 obiekty spośród 2 zewidencjonowanych, tzn. 100%,
- dworce autobusowe, kolejowe, przystanki – skontrolowano 19, tzn. wszystkie zewidencjonowane, czyli 100%,
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków - skontrolowano 36, spośród 91 zewidencjonowanych, tj. 39,56%,
- zakłady karne – skontrolowano 2, tj. wszystkie zewidencjonowane zakłady, czyli 100%,
- inne obiekty użyteczności publicznej (apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, fermy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna, prosektorium) – skontrolowano 168 obiektów spośród 435 zewidencjonowanych, co stanowi 38,62%.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. W roku sprawozdawczym nadzorem objętych było 1276 obiektów, skontrolowano 680 obiektów, w których przeprowadzono 759 kontrole.

Wśród obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym najliczniejszą grupę stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną usługę. Mniej liczne grupy stanowią: ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, dworce autobusowe i kolejowe, hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie, noclegownie, obiekty sportowe, obiekty kulturalno – widowiskowe, tereny rekreacyjne z piaskownicami, cmentarze, zakłady pogrzebowe, prosektoria, baseny kąpielowe kryte i odkryte, areszty śledcze, apteki i punkty apteczne, sklepy z odzieżą używaną, targowiska, transport publiczny, parkingi i inne, kontrolowane doraźnie lub akcyjnie.

Na użytek niniejszej oceny wybrano i opisano grupy obiektów reprezentowane najliczniej oraz obiekty o znaczeniu strategicznym dla ogólnego poglądu na temat obiektów użyteczności publicznej.

1. Ocena poszczególnych grup obiektów

Domy pomocy społecznej

W ewidencji jest 10 domów pomocy społecznej, 9 innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz 3 placówki zapewniające opiekę całodobową. Skontrolowano 10 obiektów, w których przeprowadzono 11 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wszystkie skontrolowane obiekty oceniono jako dobre. Budynki, w których funkcjonują są w dobrym stanie technicznym. Pomieszczenia dostosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych i z chorobami wieku starczego. Oprócz kompleksowego wyposażenia w niektórych obiektach zapewniona jest opieka lekarsko - pielęgnarska.

Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji PPIS w Bytomiu znajdują się ogółem 64 obiekty, w tym 15 hoteli, 1 motel, 1 dom wycieczkowy i 47 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

W roku sprawozdawczym nadzorem objętych było 10 hoteli, w których przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych. Wszystkie obiekty są skategoryzowane. Dysponują jednostkami mieszkalnymi z zespołami higienicznymi. Hotele mają podpisane umowy z pralniami, bielizna czysta i brudna przechowywana jest w oddzielnych magazynach, wydzielone są pomieszczenia do przechowywania środków czystości, sprzętu porządkowego i środków dezynfekcyjnych. W okresie sprawozdawczym nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego na kwotę 200 zł. w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości podczas kontroli spowodowanej wniesieniem interwencji do PPIS w Bytomiu. Wraz z nałożeniem mandatu karnego wydano zalecenia doraźne, które wykonano w całości terminowo.

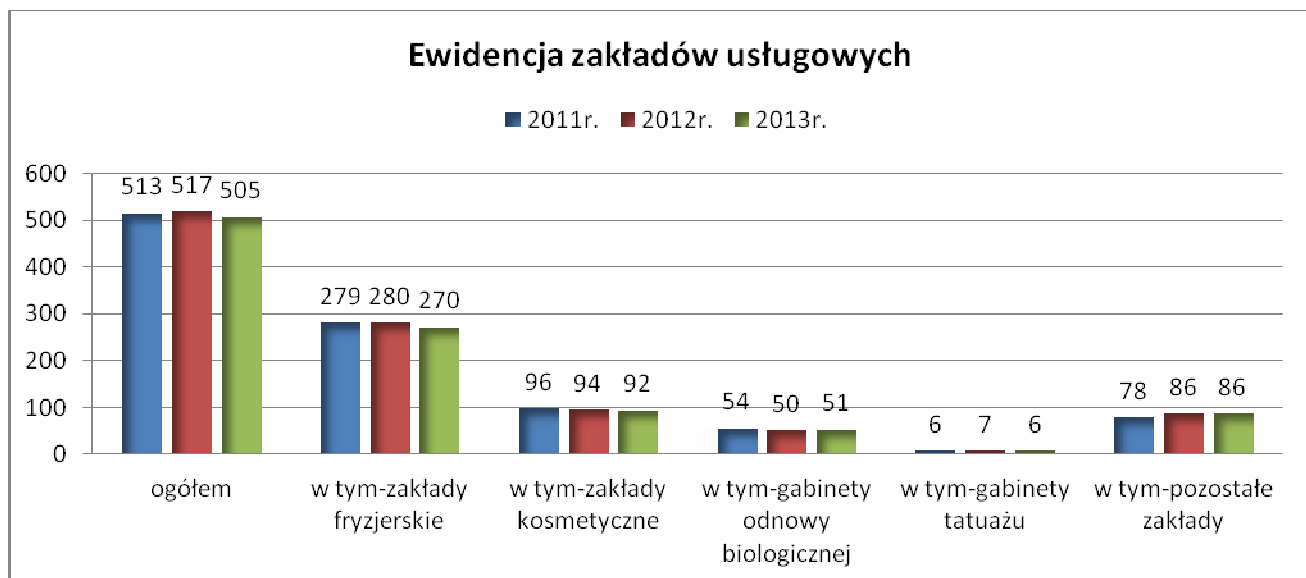
Oprócz obiektów hotelarskich w ciągu minionego roku skontrolowano 1 motel i 1 dom wycieczkowy oraz 44 innych obiektów, wchodzących w skład pozostałej bazy noclegowej, w których przeprowadzono 59 kontroli.

Wszystkie hotele oceniono jako dobre. Wśród obiektów świadczących usługi noclegowe jako zły oceniono Pokoje Gościnne „4 Pory Roku” w Bytomiu, ul Blachówka, pozostałe jako dobre.

Obiekty zaliczane jako pozostała baza noclegowa to przede wszystkim ośrodki stanowiące sezonową bazę noclegową skupioną wokół Zalewu Nakło - Chechło oraz zbiornika wodnego w Kaletach – Zielonej. Wszystkie oceniono jako dobre mimo nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego w wysokości 100,- zł. w związku ze stwierdzeniem zaniedbań higienicznych w ośrodku wypoczynkowym Start w Nakle – Chechle. Stwierdzone nieprawidłowości stanowiły podstawę wydania zaleceń doraźnych, które wykonano w całości terminowo, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sprawdzająca. Obiekty posiadają estetycznie zagospodarowane, ogrodzone tereny z dostępem do sanitariatów i bieżącej ciepłej i zimnej wody. Przeprowadzone kontrole nie wykazały również nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług

Ogółem w ewidencji jest 505 zakładów należących do tej grupy obiektów, w tym: 270 to zakłady fryzjerskie, 92- kosmetyczne, 6- tatuażu, 51- odnowy biologicznej, 86- zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług.

W 2013 roku skontrolowano 283 zakłady, przeprowadzono 323 kontrole sanitarne. 3 zakłady oceniono jako złe pod względem technicznym i 1 pod względem sanitarno – higienicznym. Nałożono 47 mandatów karnych na łączną kwotę 5500,- zł. Najczęstszymi przyczynami nakładania mandatów karnych były: brak opracowanych, wdrożonych i zaopiniowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, przeterminowane lub brak środków dezynfekcyjnych, niewłaściwa dezynfekcja, brudne narzędzia, ogólny bałagan, brak informacji o zakazie palenia wyrobów tytoniowych, przepełnione pojemniki na odpady komunalne, niewłaściwe postępowanie z okularami w solarium. W zakładach, w których nałożono mandaty karne za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno - higieniczne, wydawano zalecenia doraźne, które wykonane zostały terminowo, co potwierdziły kontrole sprawdzające. Termin wykonania zaleceń doraźnych w jednym z gabinetów kosmetycznych nie upłynął przed końcem 2013r. w związku z tym obiekt oceniono jako zły. Podstawą oceny 3 obiektów jako złe pod względem technicznym było stwierdzenie nieprawidłowości:

- niedrożna umywalka,
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian, sufitów i podłóg,
- brak gładkiej, łatwozmywalnej powierzchni mebli,

Dworce kolejowe i autobusowe

PPIS w Bytomiu sprawuje nadzór sanitarny nad 2 dworcami kolejowymi, 3 dworcami autobusowymi, 11 przystankami autobusowymi i 3 przystankami kolejowymi. W minionym roku skontrolowano wszystkie wymienione obiekty przeprowadzono łącznie 19 kontroli. Skontrolowane dworce PKP oceniono jako: dobry - w Tarnowskich Górach, który został wyremontowany, jako zły – dworzec kolejowy w Bytomiu, gdzie przeprowadzone prace polegające na zdjęciu okładzin ze ścian i sufitów wskazywały na rozpoczęcie prac remontowych, lecz zostały przerwane i nie były kontynuowane w ciągu minionych 2 lat. Ubikacja znajdująca się na terenie dworca została wyłączona z użytkowania, pasażerowie

mogą korzystać z toalety miejskiej zlokalizowanej na terenie dworca autobusowego, co jest rozwiązaniem mało komfortowym i akceptowalnym doraźnie.

Dworce autobusowe oceniono jako dobre. Najlepiej oceniono dworzec autobusowy w Tarnowskich Górach, który w minionym roku został oddany do użytkowania po rozbudowie obejmującej m. innymi budowę funkcjonalnej poczekalni i ubikacji ogólnodostępnych.

Na terenie wymienionych obiektów na bieżąco prowadzi się prace porządkowe, w tym usuwanie śmieci, wymianę worków w koszach, zamiatanie podłoża itp., a także prace konserwatorskie.

Poza dworcami, skontrolowano 11 przystanków autobusowych, w tym 1 przystanek komunikacji międzynarodowej oraz 3 przystanki kolejowe. Przystanek komunikacji międzynarodowej w Bytomiu oceniono jako dobry, pozostałe jako dostateczne - są to zaledwie zadaszone wiaty z ławeczką i koszem na śmieci.

Port Lotniczy

Jedynym portem lotniczym na terenie działania PPIS w Bytomiu jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach. W roku sprawozdawczym był skontrolowany. Bieżący stan sanitarny pomieszczeń ogólnodostępnych, związanych z obsługą podróżnych - węzłów sanitarnych, ciągów komunikacyjnych, oraz płyty lotniska, oceniono jako dobry. Obiekt niezmiennie zachowuje dobre standardy europejskie.

Ustępy publiczne

Pod stałym nadzorem są 23 ustępy publiczne. Przeprowadzono w nich 32 kontrole.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości technicznych wydano 8 decyzji administracyjnych. Podstawą wydawania decyzji było stwierdzenie licznych nieprawidłowości, m. innymi:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian , sufitów i podłóg,
- niedrożne pisuary i kabiny ustępowe,
- brak lub zniszczone zasobniki na mydło w płynie i papier toaletowy.

Dwie decyzje zostały wykonane terminowo w całości, a w związku ze zmianą dzierżawcy wydano 5 decyzji o wygaśnięciu. Jeden ustęp oceniono jako zły – termin wykonania do dnia 31.12.2013r.

Nałożono 1 mandat karny w związku ze stwierdzeniem złego stanu higienicznego, na kwotę 50 zł. i wydano zalecenia doraźne, na okoliczność których przeprowadzono kontrolę sprawdzającą potwierdzającą ich wykonanie.

Wszystkie ustępy są skanalizowane, woda doprowadzana z sieci miejskiej, kabiny ustępowe, podłogi i ściany mają powierzchnie łatwo zmywalne. Obiekty wyposażone są w umywalki z ciepłą i zimną wodą, mydło, ręczniki jednorazowego użytku i papier toaletowy.

Noclegownie

W ewidencji PPIS w Bytomiu są 2 noclegownie, Skontrolowano obydwie. Obie noclegownie oceniono jako dobre. W roku sprawozdawczym przeprowadzono dwukrotnie kontrolę noclegowni w Bytomiu. Jeden raz w ramach bieżącego nadzoru sprawowanego nad obiektem, drugi raz w związku z przyjęciem interwencji, która okazała się niezasadna. Pomieszczenia obydwu noclegowni sprzątane są przez osoby korzystające z obiektów pod nadzorem kierownictwa. Osoba zgłaszająca się do noclegowni otrzymuje komplet pościeli, ręczników, odzieży i środki higieny osobistej. Łazienki i ubikacje są wyłożone glazurą kafelkową, dostępne są kuchnie z pełnym wyposażeniem, pralnie wyposażone w pralki automatyczne, suszarnie, świetlice i magazyny odzieży.

Baseny kąpielowe

W ewidencji PSSE w Bytomiu jest 17 obiektów obejmujących baseny całoroczne i sezonowe, w tym 12 basenów krytych całorocznych i 5 basenów odkrytych - sezonowych. Skontrolowano 11 basenów krytych, w których przeprowadzono 14 kontroli (1 basen był nieczynny w roku sprawozdawczym). Skontrolowano 5 basenów sezonowych, w których przeprowadzono 8 kontroli.

W ramach sprawowanego nadzoru nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego na kwotę 100 zł. w związku ze stwierdzeniem brudnych toalet i przebieralni oraz niewłaściwego przechowywania sprzętu pływackiego na terenie basenu sezonowego w Krupskim Młynie. Wraz z nałożeniem mandatu karnego wydano zalecenia doraźne, które wykonano w całości terminowo, co potwierdzono w protokole kontroli sprawdzającej.

Wszystkie skontrolowane baseny, tak całoroczne jak i sezonowe oceniono jako dobre.

Baseny sezonowe znajdują się na terenach miejskich i gminnych kompleksów należących do ośrodków sportu i rekreacji oraz jeden na terenie ośrodka wypoczynkowego w Brzeźnicy. Są one przed rozpoczęciem każdego sezonu letniego zagospodarowywane i odnawiane.

Środki transportu

W roku sprawozdawczym skontrolowano 4 tramwaje, 3 pociągi, 6 autobusów komunikacji publicznej, 8 środków do przewozu chorych oraz 18 środków do przewozu zwłok. Nie stwierdzono uchybień sanitarnych. Wszystkie skontrolowane środki transportu oceniono jako dobre.

Składowiska odpadów komunalnych

Wysypisko śmieci w Bytomiu podlega Bytomskiemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu. Na terenie składowiska znajduje się budynek biurowo- socjalny z portiernią. W części socjalnej znajduje się jadalnia, szatnie, natryski oraz sanitariaty. Budynek jest ogrzewany, wyposażony w bojler do ogrzewania wody.

Dezynfekcja natrysków oraz wc prowadzona jest na bieżąco. Pracownicy wyposażeni są w odzież ochronną, mają dostęp do apteczki pierwszej pomocy. Teren jest ogrodzony. W skład składowiska, poza budynkiem biurowo- socjalnym, wchodzi zbiorniki odcieków, waga, pompownie, brodzik do mycia kół samochodowych. Zastosowana jest strefa ochronna

w postaci pasa zieleni. W niecce w warstwie żwiru zamontowany jest drenaż odprowadzający ścieki oraz instalacja odgazowująca. Na podstawie przeprowadzonej w roku sprawozdawczym kontroli składowisko oceniono jako dobre, nie stwierdzono naruszeń przepisów.

Wysypisko śmieci eksploatowane w Tarnowskich Górach podlega Firmie Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o. o. Na terenie składowiska znajduje się budynek biurowo- socjalny z portiernią. W części socjalnej znajduje się jadalnia, szatnie, natryski oraz sanitariaty. Budynek jest ogrzewany, wyposażony w bojler do ogrzewania wody. Dezynfekcja natrysków oraz wc prowadzona jest na bieżąco. Pracownicy wyposażeni są w odzież ochronną, mają dostęp do apteczki pierwszej pomocy. Teren jest ogrodzony. W skład składowiska, poza budynkiem biurowo - socjalnym, wchodzi zbiorniki odcieków, waga, pompownie, brodzik do mycia kół samochodowych. Zastosowana jest strefa ochronna w postaci pasa zieleni. Na podstawie przeprowadzonej w roku sprawozdawczym kontroli składowisko oceniono jako dobre, nie stwierdzono naruszeń przepisów.

Akcje i współpraca z innymi jednostkami i podmiotami

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu brali udział we wspólnych kontrolach akcyjnych z udziałem Policji w agencjach towarzyskich na terenie Bytomia. Podczas akcji skontrolowano 2 agencje towarzyskie, przeprowadzono 2 kontrole, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych.

Pracownicy Sekcji NS.HK przeprowadzili również 23 kontrole w zakresie oceny zasad gospodarowania odpadami komunalnymi w związku z pismem ŚPWIS Nr NS-HKiŚ.0443.3.2013 z dnia 21.06.2013r.

Inne informacje:

Poza wymienionymi danymi ujętymi w sprawozdaniu, Sekcja Higieny Komunalnej prowadziła następujące czynności:

Nadzór nad imprezami masowymi. Wydano 14 opinii, nadzorowano 13 imprez masowych, które przebiegały z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego.

Wydano 17 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok.

Ekshumacje odbywały się pod nadzorem upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu.

Wydano 7 decyzji zezwalających na przewóz zwłok i urn, po ich zaplombowaniu.

Wydano 78 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

Wydano 104 decyzje o spełnieniu lub braku spełnienia wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

Zaopiniowano 7 projektów regulaminów porządku i czystości w gminach,

Pozytywnie zaopiniowano 44 procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w gabinetach kosmetycznych i tatuażu.

Wydano 9 inne opinie na temat stanu sanitarnego obiektów na wniosek strony.

Przeprowadzono 4 etapową ankietyzację dot. gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach, podczas której przeprowadzono: 280 ankiet.

2. Interwencje

W 2013r. wpłynęło 131 wniosków mieszkańców nadzorowanego terenu o podjęcie interwencji. PPIS rozpatrzył 99 wniosków, 32 przekazał do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami. W zakresie interwencji pracownicy sekcji NS.HK przeprowadzili 89 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 14 decyzji administracyjnych zarządzających oraz 5 zaleceń doraźnych, które były następstwem nałożenia 6 mandatów karnych na kwotę 1450zł.

Największa liczba interwencji – 25 dotyczyła obiektów użyteczności publicznej. Po ich rozpatrzeniu 9 okazało się zasadnych. Zasadne interwencje dotyczyły: 2 hoteli, ośrodka wypoczynkowego w Nakle Chechle, zakładu kosmetycznego, 2 domów przedpogrzebowych 1 zakładu fryzjerskiego, Centrum Sportowego, 1 ustępu miejskiego. Na podstawie 30 przeprowadzonych kontroli wydano 6 decyzji administracyjnych zarządzających oraz 5 zaleceń doraźnych będących następstwem nałożenia 5 mandatów karnych na kwotę 950zł.

Drugą grupę interwencji pod względem ilości - 20 zgłoszeń, stanowiły interwencje dot. złego stanu sanitarnego budynków. 18 zgłoszeń rozpatrzył PPIS w Bytomiu, a 2 sprawy zostały przekazane po wstępnym rozpoznaniu do PINB w Bytomiu. Przeprowadzone kontrole sanitarne skutkowały wydaniem 4 decyzji administracyjnych zarządzających usunięcie usterek sanitarno - technicznych. W pozostałych przypadkach administratorzy bez nakazów usuwali zaniechania i przeprowadzali stosowne zabiegi.

Dużą grupę interwencji stanowiły zgłoszenia dot. zagrożeń spowodowanych obecnością zwierząt, gryzoni i insektów. Wpłynęły 24 sprawy, które całkowicie rozpatrzył PPIS w Bytomiu. W zakresie w/w interwencji wydano 2 decyzje zarządzające, które nakazywały przeprowadzenie skutecznych zabiegów DDD i likwidację dróg przemieszczania się gryzoni z części wspólnych budynków do części mieszkalnych.

W stosunku do poprzedniego roku zwiększyła się liczba interwencji dot. gromadzenia odpadów stałych. Wpłynęło 20 wniosków z czego 9 całkowicie rozpatrzył PPIS w Bytomiu, a 11 zostało przekazanych innym organom zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową.

Przyjęto 9 interwencji dot. awarii kanalizacyjnych, z czego 8 rozpatrzył PPIS w Bytomiu. Awarie kanalizacyjne powodowały zalania fekaliami części budynków mieszkalnych wspólnie użytkowanych przez lokatorów. Nie było konieczności wdrażania działań represyjnych ani administracyjnych, gdyż zarządzający budynkami po powiadomieniu przez PPIS w Bytomiu o podjęciu postępowania wyjaśniającego bez nakazów usuwali awarie i wdrażali właściwe działania

W grupie interwencji dotyczących złego stanu sanitarnego posesji - 8 zgłoszeń, 3 rozpatrzył PPIS w Bytomiu, pozostałe zostały przekazane zgodnie z kompetencjami innym organom. Kontrole wykazały zasadność w 1 przypadku. Zasadna interwencja dot. posesji, na terenie której w sposób nieprawidłowy postępowano z odpadami poubojowymi, komunalnymi oraz ściekami co skutkowało powstawaniem fetoru, mnożenia się much, insektów i gryzoni. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano na właścicieli posesji

decyzję administracyjną zobowiązującą do przywrócenia właściwych warunków sanitarnych oraz przeprowadzenia zabiegów DDD. Za stwierdzone uchybienia nałożono mandat karny w wysokości 500 zł.

W roku sprawozdawczym w sprawie zawilgocenia i zagrzybienia mieszkań wpłynęło 14 wniosków z czego 5 rozpatrzył PPIS w Bytomiu. 7 spraw oddano do właściwych terenowo Inspektorów Nadzoru Budowlanego.

Ze względu na brak możliwości prawidłowego odprowadzania nieczystości płynnych z lokalu mieszkalnego i braku doprowadzenia wody do punktu czerpalnego, PPIS w Bytomiu wydał na właściciela budynku decyzję administracyjną zarządzającą usunięcie w/w nieprawidłowości. Decyzja została wykonana w całości w wyznaczonym terminie.

3 zgłoszenia rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu, dotyczyły hałasu. Nie wymagały one wdrażania działań represyjnych ani administracyjnych. Jedno zgłoszenie w sprawie hałasu zewnętrznego zostało przekazane zgodnie z kompetencjami do Urzędu Miejskiego, a pozostałe 2 przypadki wymagały pisemnego wyjaśnienia ze strony PPIS w Bytomiu.

Również pisemnej odpowiedzi wymagały 2 interwencje dot. gromadzenia odpadów medycznych wytworzonych w gospodarstwach domowych i 4 interwencje będące w kompetencjach wójtów gmin i władz miejskich.

2 wnioski dot. nielegalnego odprowadzania nieczystości płynnych z posesji prywatnych do ulicznych kanałów burzowych zostały przekazane do rozpatrzenia przez właściwych prezydentów (Piekary Śląskie i Bytom).

Wnioski:

1. Opiniowanie procedur składanych zgodnie z wymogiem art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, daje podstawy do wnioskowania, że personel świadczący usługi inne niż medyczne, podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek dysponuje wiedzą merytoryczną poniżej oczekiwanej. Mimo, że błędy i braki w składanych procedurach są szczegółowo omawiane podczas instruktaży indywidualnych, często wymagają wielokrotnego powtarzania tych samych wyjaśnień, aż do uzyskania efektu w postaci procedury możliwej do zaakceptowania.
2. Istotnie wzrosła liczba i kwota nałożonych mandatów karnych w grupie obiektów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej. W roku 2012 nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 3100 zł, a w roku 2013 - 47 na kwotę 5500 zł. Stan taki uzasadnia sprawowanie wzmożonego nadzoru sanitarnego nad tą grupą obiektów w latach przyszłych.
3. W ciągu minionego roku, w ramach bieżącego nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej wydano mniej decyzji administracyjnych - 35 nowych i 6 prolongujących terminy wykonania zarządzeń, niż w roku 2012, w którym wydano 40 decyzji zarządzających oraz 15 decyzji prolongujących. Taki stan, w powiązaniu z istotnym wzrostem nałożonych mandatów karnych wskazuje na poprawę warunków technicznych obiektów z jednoczesnym obniżeniem ich standardów higienicznych.

Jest to istotna wskazówka dla prawidłowego określenia celów w zakresie poprawy warunków zdrowotnych w obiektach użyteczności publicznej.

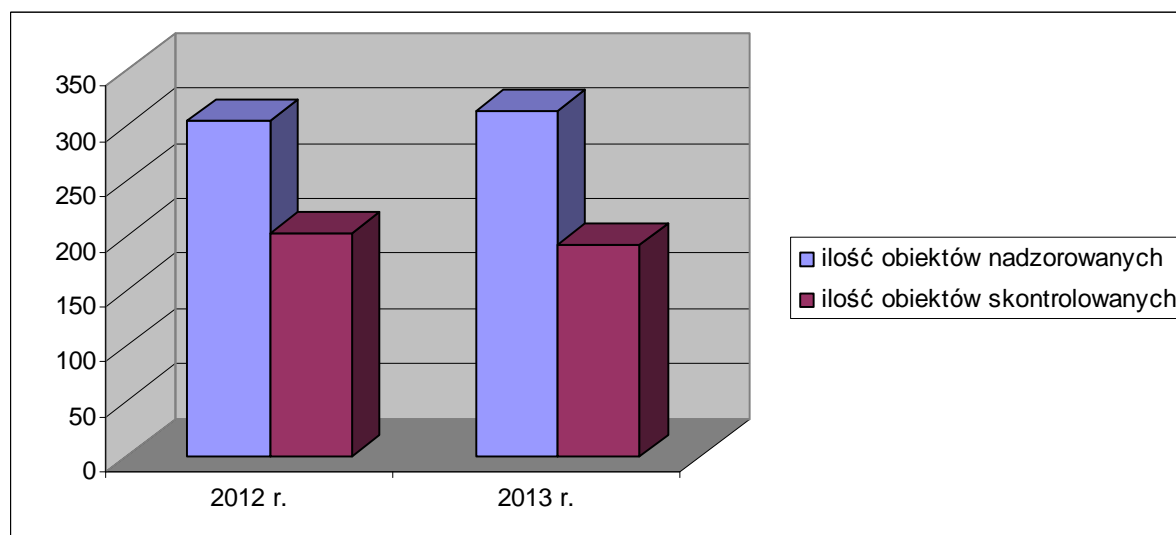
4. Przed rozpoczęciem i w trakcie trwania sezonu letniego sprawowany jest wzmożony nadzór nad obiektami skupionymi wokół miejsc wykorzystywanych do wypoczynku. Takie działania uzasadnia zwiększone ryzyko szerzenia się chorób zakaźnych, któremu sprzyja wysoka temperatura i zagęszczenie ludności wokół miejsc rekreacyjnych.
5. Stosowanie do zapisów zawartych w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, które zobowiązują organ kontroli do zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli oraz wynikającym z ustawy terminie, w jakim można ją przeprowadzić od daty doręczenia zawiadomienia, zauważyć można, że przedsiębiorcy nie wykorzystują tej możliwości, o czym świadczy wzrost ilości nałożonych mandatów karnych w obiektach użyteczności publicznej z 29 na kwotę 3250 zł w 2012r. do 58 na kwotę 7300 zł. w roku sprawozdawczym.
6. We wszystkich skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej przestrzegany jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych. Obiekty posiadają w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie.
7. W stosunku do poprzedniego roku sprawozdawczego 4 - krotnie wyrosła liczba wniosków mieszkańców miast i gmin w zakresie nieprawidłowości dotyczących gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, co sugeruje że władze miast i gmin, jako organy odpowiedzialne za czystość i porządek na swoim terenie, winny wnikliwiej nadzorować firmy, z którymi współpracują w zakresie realizacji ustawowych zapisów.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz w ośrodkach wypoczynku.

W 2013 r. bieżącym nadzorem sanitarnym objętych było 314 obiektów, skontrolowano w tym okresie 192 placówki oświatowo-wychowawcze.

W porównaniu do 2012 r. liczba obiektów nadzorowanych przez pracowników PSSE Bytom zwiększyła się o 8 w wyniku zgłoszenia nowoutworzonych placówek oświatowo - wychowawczych.

W porównaniu do 2012 r. liczba obiektów nadzorowanych przez pracowników PSSE Bytom zwiększyła się o 8 nowych placówek

1. Stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2013 r. skontrolowano 33 Szkoły Podstawowe, 16 Gimnazjów 2 LO, 1 Niepubliczną Szkołę Policealną, 26 Zespołów Szkół i 4 Uczelnie Wyższe. Ogółem skontrolowano 82 placówki. W tej grupie obiektów, wydano 58 decyzji administracyjnych w tym 8 nowych oraz 50 decyzji prolongujące termin wykonania zarządzeń.

Decyzje te dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych oraz pomieszczeń zaplecza bloków sportowych, złego stanu sanitarno – technicznego ścian, sufitów, podłóg i braku osłon w punktach świetlnych oraz złego stanu technicznego stolarki okiennej i ogrodzenia terenu szkoły.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych. Są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego i tak:

- Szkoła Podstawowa nr 16, 41-905 Bytom, ul. Rataja 3, decyzja administracyjna z 2005r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 7 prolongatach – dotyczy nawierzchni boiska szkolnego (nierówna, z ubytkami),
- Szkoła Podstawowa Nr 54, 41-908, Bytom, ul. Reptowska 86, decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania 30.09.2014 r. po 4 prolongatach – dotyczy złego stanu technicznego i sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych
- Szkoła Podstawowa Nr 37, 41-933 Bytom, ul. Narutowicza 9, decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania 30.09.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewnienia prawidłowego ogrodzenia boiska szkolnego oraz zapewnienia właściwego stanu technicznego podłogi sali gimnastycznej
- Szkoła Podstawowa Nr 46, 41-902 Bytom, ul. Prusa 10, decyzja administracyjna z 2007 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 7 prolongatach – dotyczy zapewniania prawidłowego ogrodzenia boiska szkolnego, prawidłowej nawierzchni dojścia do boiska i budynku szkoły oraz doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego stolarki okiennej,
- Szkoła Podstawowa Nr 42, 41-902 Bytom, ul Chorzowska 28 H, decyzja administracyjna z 2008 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania właściwego stanu technicznego stolarki okiennej w pomieszczeniach szkoły.
- Przedszkole Miejskie Nr 15, 41-933 Bytom, ul Szymały 122, decyzja administracyjna z 2008 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 6 prolongatach – dotyczy zapewniania właściwego stanu sanitarno-higienicznego podłóg w salach zajęć oraz ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci,
- Przedszkole Miejskie Nr 25, 41-902 Bytom, ul Olejniczaka 9, decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania prawidłowej nawierzchni dojścia do ogrodu przedszkolnego oraz doprowadzenia do właściwego stanu technicznego stolarki okiennej,
- Przedszkole Miejskie Nr 54, 41-936 Bytom, ul Czecha 34, decyzja administracyjna z 2008 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania prawidłowego ogrodzenia działki przedszkolnej,
- Przedszkole Miejskie Nr 30, 41-902 Bytom, ul Czarnieckiego 6, decyzja administracyjna z 2007 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych i urzędzeń sanitariatów dla dzieci.

W roku 2013 wyegzekwowano 10 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych na:

- Szkołę Podstawową Nr 3 w Tarnowskich Górach, przy ul. Wyspiańskiego 1 doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego podłogi w salach zajęć;

- Szkołę Podstawową w Świerklańcu, przy ul. Młyńskiej 7 w zakresie wyposażenia w nowe meble edukacyjne z certyfikatami, dostosowane do zasad ergonomii;
- Szkołę Podstawową Nr 10 w Tarnowskich Górach, przy ul. Kochanowskiego 15 doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego ściany i sufity, stolarkę okienną w szatni.
- Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Rehabilitacyjno-Lecznicy w Kamieńcu, przy ul. Gliwickiej 3 w zakresie doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego ścian, sufitów pomieszczeń placówki.
- Szkołę Podstawową nr 45, decyzja administracyjna z 2007 r. – zapewniono właściwy stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń bloku sportowego,
- Gimnazjum Nr 9, decyzja administracyjna z 2005 r. – zapewniono właściwy stan techniczny stolarki okiennej – wymieniono na nowe z PCV,
- Szkołę Podstawową Nr 5, decyzja administracyjna z 2011 r – zapewniono właściwy stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach bloku sportowego,
- Szkołę Podstawową Nr 3, decyzja administracyjna z 2010 r. – doprowadzono do właściwego stanu technicznego podłogę w sali gimnastycznej,
- Gimnazjum Nr 7 – decyzja administracyjna z 2009 r. - doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-higienicznego ściany i sufity w pomieszczeniach szkoły.
- Gimnazjum Nr 2 przy ul. Popiełuszki 8 – decyzja z roku 2012 wykonana w zakresie doprowadzenia ciepłej bieżącej wody do wszystkich umywalek w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów.

Wydano 8 nowych decyzji administracyjnych zarządzających na:

- Szkołę Podstawową Nr 5 w Bytomiu przy Al. Legionów 6 w sprawie nieprawidłowej nawierzchni dojścia do sali gimnastycznej i boiska,
- Szkołę Podstawową Nr 6 w Bytomiu, przy ul. Królowej Jadwigi 2 - w sprawie nieprawidłowej nawierzchni dojścia do boiska szkolnego,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Bytomiu, przy ul. Arki Bożka 21– w sprawie jw. oraz braku osłon na punktach świetlnych,
- Szkołę Podstawową Nr 3 w Bytomiu przy ul. Strażackiej 2 w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego ścian na klatkach schodowych,
- Szkołę Podstawową Nr 28 w Bytomiu, przy ul. Armii Krajowej 40 w zakresie niedrożnej instalacji wodno-kanalizacyjnej natrysków na terenie bloku sportowego,
- Szkołę Podstawową Nr 3 w Tarnowskich Górach, przy ul. Wyspiańskiego 1 dotycząca: złego stanu sanitarno-higienicznego ścian, sufitów w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów, na skutek skorodowanych rur kanalizacyjnych, oraz nieskuteczna wentylacja w pomieszczeniach szatni przy bloku sportowym,
- Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowskich Górach przy ul. Sikorskiego 7a dotycząca: zapewnienia osłon na punktach świetlnych,
- Gimnazjum w Miasteczku Śląskim, przy ul. Dworcowej 8 dotycząca: złego stanu technicznego stolarki i podłóg w salach zajęć.

Przedszkola i inne formy

W 2013 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu było 115 przedszkoli. Skontrolowano 70 placówek, w których przeprowadzono 87 kontrole. Wydano 5 nowych decyzji administracyjnych oraz prolongowano 29 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych. Nieprawidłowości dotyczyły głównie: złego stanu sanitarno-higienicznego podłóg w salach zajęć oraz ścian i sufitów w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci; braku osłon na punktach świetlnych nieprawidłowej nawierzchni dojścia do placówki.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, zarządzenia nie są realizowane terminowe, min. są to:

- Przedszkole Miejskie Nr 15, 41-933 Bytom, ul Szymały 122, decyzja administracyjna z 2008 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 6 prolongatach – dotyczy zapewniania właściwego stanu sanitarno-higienicznego podłóg w salach zajęć oraz ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci,
- Przedszkole Miejskie Nr 25, 41-902 Bytom, ul Olejniczaka 9, decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania prawidłowej nawierzchni dojścia do ogrodu przedszkolnego oraz doprowadzenia do właściwego stanu technicznego stolarki okiennej,
- Przedszkole Miejskie Nr 54, 41-936 Bytom, ul Czecha 34, decyzja administracyjna z 2008 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania prawidłowego ogrodzenia działki przedszkolnej,
- Przedszkole Miejskie Nr 30, 41-902 Bytom, ul Czarnieckiego 6, decyzja administracyjna z 2007 r. z terminem wykonania 31.12.2014 r. po 5 prolongatach – dotyczy zapewniania właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych i urządzeń sanitariatów dla dzieci.

W roku sprawozdawczym pozytywnie zaopiniowano 1 nowy Punkt Przedszkolny „EGO” zlokalizowany w Tarnowskich Górach przy ul. Szwedzkiej 2. Zwiększyła się ilość pomieszczeń przeznaczonych na nowe oddziały w istniejących placówkach.

Wszystkie placówki spełniają wysokie standardy stanu sanitarno-higienicznego, technicznego i wyposażenia.

Żłobki

W roku sprawozdawczym skontrolowano 9 z 11 istniejących na nadzorowanym terenie żłobków. W trakcie przeprowadzanych kontroli na terenie placówek stwierdzono w jednym przypadku naruszenia obowiązujących przepisów sanitarnych dot. Żłobka Publicznego Nr 1 oddz. I w Tarnowskich Górach przy ul. Wyszyńskiego 135, na który została wydana decyzja zarządzająca terminowa na doprowadzenie do właściwego stanu nawierzchni dojścia do budynku i terenu rekreacyjnego.

Wydano 3 pozytywne opinie sanitarne na nowoutworzone placówki:

2 prywatne Kluby Malucha:

- „KOLI- KOLI” w Bytomiu, przy ul. Żeromskiego 29,
- oraz w Centrum Edukacyjnym „FUTURE” w Tarnowskich Górach, przy ul. Sienkiewicza 39.

1 Żłobek Prywatny:

- „ELFIK” w Bytomiu, przy ul. K. Miarki 5/19.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia

Świetlice Środowiskowe

W 2013 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 16 świetlic środowiskowych oraz 6 warsztatów terapii zajęciowej. Skontrolowano 5 świetlic oraz 1 warsztat. Podobnie jak w roku ubiegłym stan sanitarno-higieniczny świetlic środowiskowych oraz warsztatu nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek jest prawidłowy.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2013 r. dokonano pomiarów mebli szkolnych i przedszkolnych w wytypowanych placówkach.

W Bytomiu skontrolowano w tym zakresie:

- 1 szkołę, zmierzono w niej 115 uczniów w 6 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono – stanowiska pracy uczniów są dostosowane do zasad ergonomii. Częściowo sale zajęć wyposażone są w meble nowe z certyfikatami – w miarę posiadanych środków finansowych dyrektorzy placówek sukcesywnie zakupują nowe stoły i krzesła;
- 6 przedszkoli, zmierzono w nich 4359 dzieci w 17 oddziałach, nieprawidłowo siedziało 11 dzieci w 4 placówkach.

Na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano w tym obszarze:

- 2 szkoły podstawowe, zmierzono 163 uczniów w 9 oddziałach klas 1÷3.

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Placówki posiadają meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii.

W 2013 r. Szkoła Podstawowa w Świerklańcu zakupiła nowe meble z certyfikatami.

W porównaniu z rokiem ubiegłym sytuacja uległa poprawie - nie wydano decyzji w zakresie dostosowania mebli do zasad ergonomii.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2013 r. w 40 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach /Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm./, uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Kontrole w roku bieżącym i latach ubiegłych wykazały liczne nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego sal gimnastycznych, nawierzchni boisk i dojsć do boisk. Na terenie miasta Bytomia prolongowano ogółem 8 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych,

3 z nich dotyczyły:

- złego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów w salach gimnastycznych:
 - Szkoły Podstawowej Nr 37,
 - Szkoły Podstawowej Nr 9,
 - Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 7

5 z nich dotyczyły:

- zapewniania prawidłowej nawierzchni boiska i dojścia do boiska:
 - Szkoła Podstawowa Nr 4,
 - Szkoła Podstawowa Nr 9,
 - Szkoła Podstawowa Nr 16
 - Gimnazjum Nr 15
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5,

Wydano 3 nowe decyzje administracyjne zarządzające:

- 2 na nieprawidłową nawierzchnię dojścia do boiska szkolnego dot.:
 - Szkoły Podstawowej Nr 5
 - Szkoły Podstawowej Nr 6

- 1 decyzja dot.; zaplecza sanitarnego bloku sportowego w zakresie udrożnienia niesprawnej kanalizacji wodno-kanalizacyjnej

W bieżącym roku sprawozdawczym wyegzekwowano 3 decyzje wydane w latach wcześniejszych dotyczące złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego sal gimnastycznych i zapleczy bloków sportowych, dot.:

- Szkoły Podstawowej nr 45
- Szkoły Podstawowej nr 5
- Szkoły Podstawowej nr 3

W uczelniach wyższych niepublicznych zajęć z wychowania fizycznego nie prowadzi się. Natomiast uczelnie wyższe publiczne zajęcia z wychowania fizycznego prowadzą w blokach sportowych należących do innych placówek.

W Piekarach Śląskich w 2013 r. zrealizowano w całości zarządzenia decyzji wydanej w 2007 r. dot. pomieszczeń bloku sportowego, w Gimnazjum Nr 4 przy ul. Marii Skłodowskiej–Curie poprzez doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-higienicznego parkietów w salach zajęć, stolarki okiennej na terenie całego bloku sportowego oraz podłogi w szatni i stolarkę drzwiową w sali gimnastycznej. Stan sanitarno-higieniczny bloków sportowych bez zastrzeżeń.

Na terenie powiatu tarnogórskiego kontrole w roku bieżącym i latach ubiegłych wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i sanitarno-technicznego:

- w salach gimnastycznych (brudne ściany i sufity) – wydano 2 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania zarządzeń na:
 - Zespół Szkół w Wieszowie decyzja z 2010 r.,
 - Gimnazjum w Radzionkowie decyzja z 2009 r.
- boisko sportowe (zniszczona, nierówna nawierzchnia) - wydano 1 decyzję administracyjną zmieniającą termin wykonania zarządzeń:
- Szkoła Podstawowa w Kopienicy decyzja z 2010 r.
- zapleczy bloków sportowych (brudne ściany i sufity, ubytki w glazurze ściennej w pomieszczeniach zaplecza bloku sportowego, zły stan techniczny wyposażenia i urządzeń sanitarnych) – w wydano 2 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania zarządzeń w:
 - Szkole Podstawowa Nr 1 w Radzionkowie - decyzja z 2007 r.,
 - Liceum Ogólnokształcące w Radzionkowie - decyzja z 2008 r.

Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 1 w Radzionkowie swoim zarządzeniem wyłączył z użytkowania pomieszczenia sanitarne wyposażone w natryski ze względu na ich zły stan techniczny i niesprawne urządzenia.

Pomimo zapewnienia w większości placówek możliwości korzystania przez uczniów z natrysków młodzież sporadycznie korzysta z tych urządzeń po zajęciach z wychowania fizycznego, częściej po dodatkowych zajęciach sportowych.

Ogólny stan sanitarno-higieniczny i techniczny bloków sportowych na terenie miast: Bytomia, Piekary Śląskie i powiatu tarnogórskiego – dobry.

W większości placówek zapewniona jest możliwość korzystania z natrysków, jednakże młodzież sporadycznie korzysta z tych urządzeń po zajęciach z wychowania fizycznego, częściej korzysta z natrysków po dodatkowych zajęciach sportowych.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Stan sanitarno-higieniczny zarówno w 2012, jak i w 2013 r. nie budził zastrzeżeń. Pracownie komputerowe wyposażone są w odpowiednie stoły i krzesła. W oknach zainstalowane są osłony przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stanowiska komputerowe ustawione są z zachowaniem odległości między sąsiadującymi monitorami, opracowane są regulaminy bhp przy obsłudze komputera. W miarę posiadanych środków finansowych dyrektorzy sukcesywnie dokonują wymiany sprzętu.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2012, jak i 2013 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. Nie używano w czasie prowadzonych zajęć przeterminowanych substancji i preparatów chemicznych, nie stwierdzono magazynowania tych substancji i preparatów chemicznych na zapleczach – są one na bieżąco przekazywane przez dyrektorów szkół do utylizacji.

Placówki posiadają aktualny spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych. Niebezpieczne substancje chemiczne są przechowywane zgodnie z zaleceniami w karcie charakterystyki w wydzielonych zamykanych szafach lub w zamykanych zapleczach pracowni. Substancje i preparaty chemiczne są oznakowane z informacją o szkodliwości dla zdrowia. Pracownie chemiczne wyposażone są w regulamin bhp, apteczki pierwszej pomocy, zlewy z bieżącą wodą. Stwierdzono, że zdecydowana większość placówek prowadzi zajęcia w formie prezentacji i pokazów multimedialnych. W dniu 17 grudnia 2013 r. wystąpiono do Rektorów Wyższych Uczelni i Dyrektorów Ponadgimnazjalnych Placówek Oświatowych z informacją o niedozwolonym stosowaniu w trakcie zajęć dydaktycznych, doświadczeń i pokazów odczynników zawierających benzen, zgodnie z pismem Dyrektora Departamentu ds. Substancji i Mieszanin Niebezpiecznych BSCh-DSN.022-62/DD/13-2 z dnia 2 grudnia 2013 r.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach, kontrolą objęto również gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W 3 placówkach oświatowo-wychowawczych, znajdujących się na terenie nadzorowanych gmin, które nie posiadają własnych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej opiekę w w/w zakresie sprawują pobliskie Ośrodki Zdrowia.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem - bez zastrzeżeń. W gabinetach podłogi oraz ściany przy umywalkach, wyłożone są materiałami trwałymi, gładkimi, zmywalnymi, nienasiąkliwymi, odpornymi na działanie środków dezynfekcyjnych, zachowany jest dostęp do środków myjąco-dezynfekujących.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2013 r. w ramach akcji „Zima w mieście” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 44 organizatorów wypoczynku w formie półkolonii. Skontrolowano 12

z nich w trakcie trwania wycieczki w miejscu zamieszkania. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach wycieczki było 2443 dzieci i młodzieży.

W ramach Akcji „Lato 2013” zgłoszonych zostało 59 organizatorów letniego wycieczki, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania turnusów skontrolowano 20 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wycieczki było 2898 dzieci i młodzieży.

Zarówno, w całonocnych, jak i w placówkach w miejscu zamieszkania skontrolowanych w czasie trwania wycieczki nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wycieczki.

5. Interwencje

W 2013 r. Zgłoszono 10 interwencji, które dotyczyły zaniedbań w placówkach oświatowo-wychowawczych. Przeprowadzone kontrole wykazały zasadność 4 interwencji. Interwencje dotyczyły:

- Klubu Malucha „Troskliwe Misie”, Bytom, ul. Grota Roweckiego 7 – nieprawidłowe zabawki - brak certyfikatów, zasadna, wydano zalecenia usunięcia zabawek bez certyfikatów w terminie natychmiastowym /zalecenie wykonano/.
- Przedszkola Miejskiego Nr 32 w Bytomiu, ul. Arki Bożka 19 - kwestionowana organizacja mycia zębów i miejsca przechowywania przyborów do higieny jamy ustnej - /niezasadna/.
- Szkoły Podstawowej Nr 16 w Bytomiu, ul. Rataja 16 – wszawica – rozmowa telefoniczna Kierownika Sekcji z Dyrektorem Szkoły ustalono metodykę postępowania z powiadomieniem MOP oraz dokumentowanie całości postępowania w tej sprawie dodatkowo podjęto decyzję o przeprowadzeniu ponadplanowej kontroli w tej placówce /zasadna /.
- Szkoły Podstawowej Nr 32 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 11 w Bytomiu, ul. Szymały 124 – interwencja anonimowa, dotycząca stanu toalet – śmierdzące ręczniki papierowe i mydło oraz nadmierne obciążenie plecaków. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości /niezasadna/.
- Przedszkola Miejskiego Nr 8 w Piekarach Śląskich ul. Czempieła 8 – dot.: braku dopływu wody ciepłej bieżącej do pomieszczeń sanitarno-higienicznych dla dzieci, zasadna, wydana decyzja administracyjna /wykonana w 2013 r. wykonana została nowa instalacja ciepłej wody użytkowej/.
- Szkoły Podstawowej Nr 3 w Tarnowskich Górach, przy ul. Wyspiańskiego 1- wszawica, interwencja telefoniczna (anonimowa), rozmowa telefoniczna z Dyrektorem placówki w sprawie metody postępowania /niezasadna/.
- Szkoły Podstawowej Nr 13 w Tarnowskich Górach przy ul. Armii Krajowej 1 – wszawica, rozmowa telefoniczna z Dyrektorem placówki w sprawie metody postępowania /zasadna/.
- Przedszkola Nr 9 w Tarnowskich Górach, przy ul. Zacisznej 11 – obecność pasożytów u dzieci, kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości, zachorowanie potwierdzone.
- Gimnazjum Nr 4 w Tarnowskich Górach, przy ul. Janasa 11 anonimowa interwencja telefoniczna dotycząca przyjmowania przez uczniów bliżej nieznanymi lekami i substancjami

odurzających zakupionych przez uczniów Gimnazjum w pobliskich aptekach bez recept, rozmowa z Dyrektorem szkoły wyjaśniła co było powodem interwencji. Ustalono, że 5 listopada 2013r. na spotkaniu z rodzicami przedstawiono w ramach psychoedukacji problem, zjawisko wynikające z łatwego dostępu młodzieży do pewnych grup leków, które można zakupić bez recepty i ich nadużywanie może wywołać ujemne skutki dla zdrowia. Działania Dyrekcji szkoły określono jako prawidłowe, gdyż taki problem występuje wśród młodzieży i jest coraz powszechniejszy we wszystkich gimnazjach i należy podejmować działania edukacyjne młodzieży i rodziców. Rodzic zapoznany z problemem może podjąć właściwe działania wobec swojego dziecka i zapobiegać aby dziecko nie eksperymentowało z tabletkami i syropami i nie odurzało się lekami dostępnymi bez recepty.

Wnioski:

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie.

Dyrektorzy placówek w trosce o bezpieczeństwo i higieniczne warunki w ramach posiadanych własnych środków finansowych dokonują drobnych napraw i konserwacji pomieszczeń oraz ich wyposażenia.

Prowadzone w bieżącym roku badania nad warunkami higieny pracy ucznia wskazują, że nadal istnieje potrzeba wyposażania placówek oświatowo-wychowawczych w nowe meble edukacyjne dla dzieci i młodzieży, z certyfikatami.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego.

W porównaniu do 2012 r. stan sanitarny w przedszkolach ulega sukcesywnej poprawie.

Należy stwierdzić, że poczynione przez organy założycielskie duże nakłady finansowe na modernizację węzłów sanitarnych w blokach sportowych nie są wykorzystywane. Ten patologiczny, higienicznie niekorzystny stan rzeczy wymaga zapewne szczególnego, osobnego rozważenia na szczeblu władz oświatowych.

Nadal koniecznym jest również większe zaangażowanie sił i środków przez władze samorządowe, w terminowe realizowanie decyzji administracyjnych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Nadzór sanitarny nad zakładami pracy

Nadzorem objętych jest 788 zakładów pracy. W roku 2013r. skontrolowano 216 zakładów pracy, w których przeprowadzono 287 kontroli: na terenie miasta Bytomia 100 kontroli, miasta Piekary Śl. – 45 kontroli, powiatu tarnogórskiego 142 kontroli, w ślad za czym wydano 74 decyzje administracyjne zarządzające.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- ocena przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy oraz przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych;
- kontrola warunków pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w warsztatach samochodowych;
- kontrola warunków pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle drzewnym;
- ocena warunków pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych w zakładach opieki zdrowotnej;
- przestrzeganie przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest;
- ocena realizacji wymogów w zakresie prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 oraz substancji i mieszanin chemicznych;
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych;
- ocena stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń zakładu w związku ze zgłoszoną interwencją;
- kontrola warunków i higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i produktów biobójczych;
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych;
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- nadzór nad środkami zastępczymi.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli dotyczyły następujących zagadnień:

Badań i pomiarów środowiska pracy

- Aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- Rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań;

- Poinformowania pracowników o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy;
- Zamieszczenia na stanowiskach pracy informacji o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy;
- Obniżenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy poniżej dopuszczalnych norm;
- Sporządzania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia.

Złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń:

- Odnowienia ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- Odnowienia ścian w pomieszczeniach pracy;
- Uzupełnienia ubytków w posadzkach pomieszczeń pracy;
- Urządzenia zgodnie z przepisami pomieszczeń higieniczno – sanitarnych;
- Zapewnienia właściwej wentylacji w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych.

Uchybień w zakresie substancji i mieszanin chemicznych:

- Aktualnych spisów stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz kart charakterystyki;
- Oznakowania opakowań stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- Poinformowania Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych o wprowadzanej do obrotu mieszaninie niebezpiecznej, mieszaninie stwarzającej zagrożenie, sprowadzanej z Węgier, z Niemiec na terytorium RP z przeznaczeniem dla branży odlewnictwa metali kolorowych
- Oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik chemiczny o wprowadzaniu do obrotu mieszanin niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie (w ocenie nie uwzględniono, wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w miejscu pracy, wartości dopuszczalnych stężeń w materiale, poziomu narażenia, wyników oceny stanu zdrowia pracowników .
- Niewłaściwych kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznej: nie podano aktualnych przepisów prawnych, nie zamieszczono adresu e- mail: kompetentnej osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki, układ niezgodny z aktualnym stanem prawnym, brak podziału w karcie charakterystyki na poszczególne sekcje i podsekcje.
- Udokumentowania Oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik chemiczny o wprowadzaniu do obrotu mieszanin niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie (w ocenie nie uwzględniono, wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w miejscu pracy, wartości dopuszczalnych stężeń w materiale, poziomu narażenia, wyników oceny stanu zdrowia pracowników .
- Udokumentowania oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik chemiczny;
- Uzupełnienia brakujących kart charakterystyki stosowanych w działalności substancji i mieszanin oraz zapoznanie z nimi pracowników;
- Instrukcji składowania załadunku i transportu substancji i mieszanin chemicznych.

Uchybień w zakresie produktów biobójczych

- Brak pozwolenie Ministra Zdrowia na wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego, niewłaściwa etykieta , produkt biobójczy posiada niedozwoloną substancję czynną;

Uchybień w zakresie czynników biologicznych:

- Uwzględnienia narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w ocenie ryzyka zawodowego;
- Rejestru prac narażających pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 3 grupy zagrożenia;
- Rejestru pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 3 grupy zagrożenia;
- Opracowania i wdrożenia do stałego stosowania procedury bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi

Uchybień w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych:

- Rejestru prac, w których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- Rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- Uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego szczegółowych informacji dotyczących narażenia pracowników na substancje, preparaty czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydane zostały 74 decyzje administracyjne zarządzające. Wystawiono 9 upomnień wzywających do wykonania obowiązków ujętych w decyzjach.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pył, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy.

W 2013r. w 13 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Są to zakłady, w których warunki przekroczenia czynników szkodliwych utrzymują się od lat na stałym poziomie mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na te czynniki.

Zakładami w których utrzymują się przekroczenia NDS i N są:

- KWK „Bobrek-Centrum” Bytom ul. Konstytucji 76 – hałas, drgania mechaniczne, pyły węgla kamiennego oraz pyły zaw. SiO₂
- „Orzeł Biały” S.A. Piekary Śląskie ul. Roździeńskiego – ołów,
- „BO - CARBO” Sp. z o.o., Bytom, ul. Konstytucji 61– hałas,
- Zakład Górniczy Piekary, ul. Brzechwy

- „Nitroerg” S.A. Zakład Zamiejscowy Krupski Młyn - pyły zawierające SiO₂, substancje chemiczne,
- Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. w Miasteczku Śląskim -hałas, pyły zawierające SiO₂, substancje chemiczne, drgania mechaniczne,
- „STA-Odlewnie” Sp. z o.o. Tarnowskie Góry –hałas, pyły zawierające SiO₂,
- Zakłady Aparatury Chemicznej „Chemet” S.A. Tarnowskie Góry-hałas,
- Fabryka Maszyn i Urządzeń „TAGOR” S.A. Tarnowskie Góry -hałas, pyły zawierające SiO₂,
- Tworóg; „Indyk Śląsk” Sp. z o.o. Wieszowa- hałas,

Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały i nadal wprowadzają nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganiu powstawania chorób zawodowych. Poprawa warunków pracy następuje także poprzez modernizację pomieszczeń pracy oraz tworzenie nowych stanowisk pracy dostosowanych do europejskich standardów. Pracodawcy na bieżąco wyposażają pracowników w środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy. Opracowywali szczegółowe instrukcje dot. bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, z którymi zapoznali pracowników.

W ramach nadzoru w zakresie narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w warsztatach samochodowych skontrolowano 31 obiektów. W 10 warsztatach stwierdzono uchybienia w zakresie: przeprowadzenia badań i pomiarów w środowisku pracy, substancji chemicznych i ich mieszanin, oceny ryzyka zawodowego, nieodpowiedniego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń i urządzeń sanitarnych. W ślad za czym wydano 6 decyzji administracyjnych zarządzających.

W ramach nadzoru w zakresie narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu drzewnego skontrolowano 15 obiektów. W 6 obiektach stwierdzono uchybienia w zakresie: badań i pomiarów w środowisku pracy, obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, substancji chemicznych i ich mieszanin, substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, oceny ryzyka zawodowego oraz nieodpowiedniego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń i urządzeń sanitarnych. W ślad za tym wydano 6 decyzji administracyjnych zarządzających.

Zgodnie z rozporządzeniem REACH pracodawcy kontynuują obowiązki dotyczące dalszej rejestracji, sporządzone są raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych. Dostawcy substancji lub mieszanin w łańcuchu dostaw współpracują aby spełnić wymagania klasyfikacji, oznakowania i pakowania. Większość przedsiębiorców posiada karty charakterystyki, których układ i treść jest zgodny z załącznikiem I rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. (Dz. Urz. UE. L 133 z 31.05.2010). Oznakowanie opakowań substancji lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie są zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, z późn. zm.). Nadal trwa rejestracja właściwa produkowanych substancji, której ostateczny termin upływa w czerwcu 2018r.

W związku z wydarzeniami związanymi z zatruciami metanolem przeprowadzono 13 kontroli odnośnie spełnienia przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych lub stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U.2013. Poz.180) i ustawy z dnia 25.02.2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2011r. Nr 63 poz. 322 z późn. zm.) w zakresie właściwej klasyfikacji, oznakowania oraz w odpowiednich przypadkach obecności zamknięcia utrudniającego otwarcie przez dzieci i wyczuwalnego dotykem ostrzeżenia, ze szczególnym uwzględnieniem produktów zawierających metanol do stosowania w okresie zimowym – płynów do spryskiwaczy. Kontrole zostały przeprowadzone w sklepach motoryzacyjnych na stacjach paliw oraz w sieciach marketów: Tesco, Inter-Marche, Kaufland, Obi. W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, wprowadzane do obrotu mieszaniny zawierające metanol posiadały karty charakterystyki i oznakowanie zgodne z aktualnym stanem prawnym.

Na terenie miasta Bytom znajduje się podmiot odpowiedzialny za dystrybucję produktów biobójczych, jest to Firma Usługowo-Handlowa „Modus” Jarosław Konieczko Bytom ul. Oświęcimska 6a/8. Działalność firmy polega na sprzedaży i dystrybucji środków higieny do utrzymania czystości, dezynfekcji z przeznaczeniem dla przemysłu spożywczego, piekarni, mleczarni, ubojni. W zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych przeprowadzono 1 kontrolę u podmiotu odpowiedzialnego za dystrybucję produktu biobójczego w firmie Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW-Bytom Sp. z o. o. 41-902 Bytom, ul. Wrocławska 8. Firma zajmuje się produkcją oleju kreozotowego gatunek B oraz dystrybucją oleju płuczkowego. Produkowana mieszanina chemiczna olej kreozotowy jest produktem biobójczym produkowanym w postaci płynnej, stosowany jest do nasycania podkładów kolejowych, słupów i przemysłowego budulca drewnianego w celu zabezpieczenia drewna przed wpływami atmosferycznymi oraz szkodnikami. Firma posiada aktualne pozwolenie na obrót produktem biobójczym wydane przez Ministra Zdrowia z dnia 10.12.2009r. Nr 3881/09.

Ponadto skontrolowano podmioty stosujące produkty biobójcze w prowadzonej działalności. Przeprowadzono 1 kontrolę w Zakładzie Ochrony Środowiska Dezynsekcja, Dezynfekcja, Deratyzacja Barbara Cieluch 41-907 Bytom, ul. Wyzwolenia 64 m. 3, który usługi w zakresie dezynfekcji (odkażania), deratyzacji (zwalczania gryzoni) i dezynsekcji (zwalczania insektów) prowadzi w budynkach mieszkalnych, w tym w częściach wspólnych użytkowania (piwnice, strychy). W prowadzonej działalności zakład stosuje produkty biobójcze dezynfekcyjne w postaci płynnej do oodkażania pomieszczeń, deratyzacyjne w postaci granulatu do zwalczania gryzoni, dezynsekcyjne do zwalczania insektów w postaci płynnej.

Wydano 1 decyzję administracyjną zarządzającą dotyczącą stosowanych produktów biobójczych (produkt biobójczy posiada niedozwoloną substancję czynną, niewłaściwą etykietę, nie zamieszczono numeru pozwolenia Ministra Zdrowia).

Na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 2 podmioty odpowiedzialne za pierwsze wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, Przeprowadzono kontrolę w firmie: „Biotimex” S.C Maria Zając, Marek Kisiel w Krupskim Młynie ul. Zawadzkiego 9 będący producentem środków do dezynfekcji wanien do hydromasażu, wody basenowej oraz

firma CST Sylwia Gorzolka, 42-600 Tarnowskie Góry, ul. Powstańców Śląskich 5/2, która jest dystrybutorem substancji podchlorynu sodu stosowanego jako zakupywanego bezpośrednio z Czech. Kontrole wykazały, iż przedsiębiorcy prowadzą działalność zgodnie z ustawą o produktach biobójczych.. Ponadto przeprowadzono 2 kontrole u dystrybutorów: Firma Handlowa Mueller Janoszka Alfred Mueller, Krzysztof Janoszka Spółka Jawna 42-672 Zbrosławice, ul. Wolności 100a Ogród Śląski Antoni Żurek 42-622 Świerklaniec, ul. Tarnogórska 75 w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż aktualne są numery pozwoleń wprowadzanych do obrotu produktów biobójczych. przeznaczenie i rodzaj produktu biobójczego są zgodne z danymi figurującymi w pozwoleniu na obrót, substancje czynne figurują w załączniku II do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1451/2007 dla danej grupy produktów, do której należy oceniany produkt.

W Bytomiu znajduje się podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat.2 i 3 takich jak nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, solny. Jest to Przedsiębiorstwo Wielobranżowe B& K Bytom ul. Dunikowskiego 18. Prowadzi na bieżąco i przechowuje dokumenty handlowe dot. wprowadzania do obrotu prekursorów kat.2 zawierające nazwę prekursora, ilość i wagę, nazwę i adres odbiorcy oraz deklarację klienta dot. wykorzystania prekursorów. Posiadane deklaracje klienta są zaktualizowane zgodnie z obowiązującymi wzorami. Przedsiębiorca zarejestrował się u Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych w Łodzi jako wprowadzający do obrotu prekursorzy kategorii 2.

Na terenie miasta Piekary Śl. znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych: PPHU „KANAQUA” Jacek Gawron ul. Tarnogórska 18 prekursorzy narkotykowe kat.2 (nadmanganian potasu) oraz Firma Chempur Marcin Piątek Piekary Śląskie ul. J. Lortza 70a dystrybucja prekursorów narkotykowych kat.2 i 3 takich jak: kwas siarkowy, kwas solny, metylobenzen, toluen, nadmanganian potasu oraz bezwodnik octowy. Powyższe podmioty w szczególności ze względu na handel i konfekcjonowanie prekursorów kat. 2 (nadmanganian potasu, bezwodnik octowy) są objęte corocznym monitoringiem. Podmioty zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazują informację dot. ilości tych substancji wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel do PPIS w Bytomiu.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty: ZPUH „Centrochem” Kotula Sp. J. ul. Zagórska 159, Przedsiębiorstwo Obrotu Produktami Chemii i Metalurgii PROMECH ul. Zagórska 159, zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia, sporządzone są raporty bezpieczeństwa

Strategicznymi podmiotami będącymi producentami na terenie powiatu tarnogórskiego są zakłady: NITROERG Spółka Akcyjna 43-150 Bieruń, Plac Alfreda Nobla 1; Oddział 42-693 Krupski Młyn, ul. Zawadzkiego1. Przedmiotem działalności spółki jest produkcja: materiałów wybuchowych, produkcja chemikaliów nieorganicznych, produkcja wyrobów chemicznych, produkcja urządzeń i maszyn, sprzedaż hurtowa wyrobów, działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn, towarowy transport drogowy pojazdami specjalistycznymi i uniwersalnymi, prowadzone są w dziedzinie prace

badawczo – rozwojowe w dziedzinie nauk chemicznych, prowadzenie składów materiałów wybuchowych pod ziemią i zakładach górniczych, unieszkodliwianie odpadów. Kontrolowane przedsiębiorstwo w systemie REACH pełni funkcję producenta, importera i dalszego użytkownika. Liczba wstępnych rejestracji przekazanych do ECHA- (Europejskiej Agencji Chemikaliów) podana przez przedsiębiorstwo wynosi 9 zarejestrowanych substancji – trójnitrorezorcyna, siarczan amonu (VI), azotan V potasu, azotan 2-etyloheksylowy, azydek ołowiu, nitrogliceryna (1,2,3 propanotriol), nitroglikol, siarczan VI potasu, azotan amonu.

Dokonano rejestracji właściwej dla 3 substancji: nitrogliceryny, nitroglikolu, azotanu 2-etyloheksylowego w ramach zawartego konsorcjum (data rejestracji 2010r.). Termin rejestracji właściwej azotanu amonu (31.05.2018 r). Zostały sporządzone raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych. Siarczan amonu, termin rejestracji właściwej przypada na 31.05.2018r. Kwas siarkowy, kwas azotowy wyodrębniono w procesie denitracji kwasów odpadów po produkcji azotanów alkoholi i są zarejestrowane przez ich wytwórcę (ZA Tarnów).

Produkowany azotan 2-etyloheksylowy (nitroce) eksportowany jest do krajów skandynawskich, Rosji i na Białoruś. Kontrolowany zakład jest importerm substancji: 4-azotan pentaetrylu (pentryt) ze Szwajcarii.

Pracodawca przekazuje na bieżąco informację Inspektorowi do Spraw Substancji Chemicznych o mieszaninie niebezpiecznej lub mieszaninie stwarzającej zagrożenie, wytwarzanej w zakładzie. Ostatnie zgłoszenie z 2012r dotyczyło materiałów wybuchowych amonowosaletranych i nitroestrowych oraz mieszanek nitrogliceryna/nitroglikol

Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. 42-610 Miasteczko Śląskie, ul. Hutnicza 17
Kontrolowane przedsiębiorstwo w systemie REACH pełni funkcję producenta i dalszego użytkownika. Przedsiębiorstwo jest producentem substancji w postaci własnej: cynk, spiek cynkowo-ołowiowy półprodukt wyodrębniony w miejscu wytwarzania (nie wprowadzany do obrotu) - substancja UVCB, ołów, kadm, metal Dore (zawiera ok. 98 % srebra) półprodukt transportowany poza miejscem wytwarzania substancja UVCB, kamień miedziowy (zawiera ołów i miedź) półprodukt transportowany poza miejscem wytwarzania substancja UVCB, kwas siarkowy, gips, żużel granulowany- produkt substancja UVCB. Huta Cynku. Jest członkiem europejskich konsorcjów zapewniających aktualizację danych niezbędnych do przekazania do ECHA (Europejskiej Agencji Chemikaliów) W skład konsorcjum wchodzi: konsorcjum cynkowe (cynk, spiek, żużel, konsorcjum kadmowe (kadm), konsorcjum metali szlachetnych (metal Dore). Liczba rejestracji wstępnych wynosi 10, właściwych rejestracji przekazanych do ECHA (Europejskiej Agencji Chemikaliów) podana przez przedsiębiorstwo wynosi 9 (*stop ołowiowo-cynowy -termin rejestracji właściwej przypada na 2018r.*). W grudniu 2012r przedsiębiorstwo dokonało uaktualnienia danych w Europejskiej Agencji Chemikaliów celem potwierdzenia, iż półprodukty spiek cynkowo –ołowiowy metal Dore, kamień miedziowy powstają w ściśle kontrolowanych warunkach. Zostały sporządzone raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy K-ce Pyrzowice w roku bieżącym wydano 13 opinii w sprawie spełnienia przez produkty wymagań bezpieczeństwa w zakresie przepisów prawnych dotyczących wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin

chemicznych dot. olejków do e-papierosów, opasek na komary zawierających w swym składzie olejek Citronella.

W ramach współpracy z Policją przeprowadzane były akcje dot. środków zastępczych. Przeprowadzono 1 kontrolę w sklepie RICO GRANDE przy ulicy Korfantego w Bytomiu, w ślad za czym wydano dwie decyzje administracyjne zarządzające dotyczące wstrzymania i wycofania z obrotu produktów - środków zastępczych. Produkty zostały przebadane przez Zakład Chemii Farmaceutycznej Narodowego Instytutu Leków w Warszawie, celem identyfikacji substancji zawartych w pobranych próbach środków zastępczych. Badania wykazały, iż substancje te wykazują działanie psychoaktywne i stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Strona została obciążona karą pieniężną w wysokości 20000 złotych.

2. Choroby zawodowe

W roku 2013 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 153 oceny narażenia zawodowego.

Wydano 74 decyzje dot. chorób zawodowych w tym 33 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, 41 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2012 i 2013

Numer choroby zawodowej wg wykazu chorób zawodowych	2012r.	2013r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 1 – następstwo zatrucia tlenkiem węgla	0	1
poz. 3 - pylice płuc	19	22
poz. 4 - choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	1	0
poz.5- przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, które spowodowało trwałe upośledzenie sprawności wentylacyjnej płuc (...)	1	0
poz. 12 – alergiczny nieżyt nosa	0	1
poz. 17 nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	1	1
poz. 18 - choroby skóry	0	1
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonania pracy	5	2
poz. 21 - obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	10	3
poz. 22 - zespół wibracyjny	1	1
poz. 26 – choroby zakaźne albo ich następstwa	4	3
Razem	42	35

3. Interwencje

W 2013 r. wpłynęło 6 wniosków o podjęcie interwencji. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone, a dotyczyły:

- uciążliwości dla mieszkańców Zakładu Mechaniki Precyzyjnej Bytom, ul. Orłat Lwowskich,
- uciążliwości pyłu podczas piaskowania w zakładzie „Zamet Budowa Maszyn” Bytom, ul. Fabryczna,
- uciążliwości zabiegu dezynfekcyjnego środkiem KNOX-QUT 240 Cs w mieszkaniu prywatnym w Bytomiu, ul. Wyzwolenia,
- sprzedaży e-papierosów w sklepie na targowisku w Bytomiu, ul. Wojciechowskiego,
- gospodarki odpadami pogalwanicznymi w Przedsiębiorstwie MERITUM Sp. z o.o. Bytom, ul. Bernardyńska,
- prowadzenia prac związanych z usuwaniem płyt acekolowo - azbestowych z budynku mieszkalnego w Bytomiu ul. Wróblewskiego.

Na wniesione interwencje przeprowadzono 5 kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały, że 4 wniesione wnioski były zasadne, wydano 4 decyzje administracyjne zarządzające. Jeden wniosek był niezasadny - kontrola nie potwierdziła informacji zawartych w interwencjach. Jedną interwencję przekazano do rozpatrzenia wg kompetencji do WIOŚ w Katowicach.

Wnioski:

1. Warunki sanitarno – higieniczne w zakładach pracy na terenie nadzorowanym przez PPIS w Bytomiu ulegają poprawie. Zauważa się poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy poprzez odpowiednie wykorzystanie osiągnięć nauki i techniki. U pracodawców zauważalna jest większa świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy. Bardziej respektowane są przepisy prawne dotyczące warunków higieniczno-sanitarnych związanych z działalnością zakładu. Pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów. Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego. W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i preparaty chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy.
2. Liczba zakładów, w których występują przekroczenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy utrzymuje się na tym samym

poziomie. Przekroczenia występują w zakładach o działalności gospodarczej: górnictwo, produkcja chemikaliów, produkcja maszyn i urządzeń.

3. Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych zauważalny jest spadek ogólnej liczby stwierdzonych chorób.
4. Zgodnie z rozporządzeniem REACH z dniem 1 grudnia 2008r. pracodawcy kontynuują obowiązki dotyczące dalszej rejestracji. W chwili obecnej trwa rejestracja właściwa produkowanych substancji, której termin uzależniony jest od tonażu. Rejestracja obejmuje lata 2010-2018.
5. Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322 ze zm.), ale mimo to nadal stwierdza się uchybienia.

VII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowana była na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst: Dz. U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1263, z późn. zm.) poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak szpitale, obiekty żywieniowo-żywnościowe, zakłady pracy, itp., a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
3. przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała:

- 3 opinie (wszystkie pozytywne) dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 1 postanowienie (pozytywne) i 5 opinii sanitarnych (pozytywnych) dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 6 opinii sanitarnych dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (w tym 3 odnośnie studium oraz 3 odnośnie planów).

Przedkładane wnioski o uzgodnienie planów zagospodarowania przestrzennego dotyczyły fragmentów dzielnic, rejonów w obrębie jednej ulicy oraz małych fragmentów miasta.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części Bytomia, zwany planem „Szombierki – Zachód” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru Karbia w Bytomiu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu byłej KWK „Powstańców Śląskich” w Bytomiu.

Dla miasta Piekary Śląskie zaopiniowano:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w rejonie ulic: Bytomskiej, Sobieskiego, Wyzwolenia w Piekarach Śląskich wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radzionków wraz z prognozą oddziaływania na środowiska,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie - dla obszaru sołectwa Bibiela,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - obszar w sąsiedztwie istniejącego składowiska odpadów niebezpiecznych Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Miasta Miasteczko Śląskie – Sołectwo Bibiela,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Miasteczku Śląskim w rejonie istniejącego składowiska odpadów niebezpiecznych wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzanego dla obszaru całej gminy Tarnowskie Góry,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kalety,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie”,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Miasteczku Śląskim w rejonie istniejącego składowiska odpadów niebezpiecznych,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Radzionków.

W projektach planów ustalano m.in.:

- zakaz wykorzystywania terenu w celu prowadzenia działalności w zakresie składowania odpadów oraz prowadzenia działalności związanej ze zbieraniem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów, wyznaczono tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku oraz dopuszczono realizację ścieżek pieszych i rowerowych,
- w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną przyjęto stosowanie: systemów grzewczych zdalaczynnych, indywidualnych źródeł ciepła, zasilanych gazem, olejem opałowym

lub energią elektryczną, w tym również urządzeń wykorzystujących energię odnawialną z wyłączeniem turbin wiatrowych i biogazowi. Dopuszcza się również inne niż wymienione urządzenia grzewcze małej mocy na paliwa stałe spełniające kryteria energetyczne i emisyjne na „znak bezpieczeństwa ekologicznego” o sprawności nie mniejszej niż 80%,

- w obrębie terenów oznaczonych symbolem produkcyjnych i produkcyjno-usługowych wyznaczono „strefę koncentracji zieleni”. Zieleń izolacyjna została określona jako zadrzewienia, o docelowej wysokości nie mniejszej niż 5 m, z gęstym poszyciem, złożone z gatunków odpornych na zanieczyszczenia oraz z gatunków zimozielonych (min. 50 %), oddzielające tereny uciążliwe od terenów wymagających ochrony przed uciążliwościami,
- ze względu na możliwość występowania lokalnych podtopień wprowadzano zakaz lokalizowania stacji paliw oraz gromadzenia materiałów i odpadów niebezpiecznych w sposób zagrażający skażeniem terenu.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrostawice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarowice, co stanowi obszar o powierzchni ok. 752 km². Planem zagospodarowania przestrzennego objętych jest ok. 70 % powierzchni terenu objętego nadzorem. Obszar gmin Krupski Młyn, Ożarowice, Zbrostawice oraz miast Tarnowskie Góry, Kalety, Radzionków i Piekary Śląskie objęty jest od 91 do 100% miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, natomiast pozostałe miasta i gminy posiadają plany w granicy od 0,04 do 50 %.

Ad. 2 W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodniła 13 (w tym 11 pozytywnie) wniosków dotyczących tego zagadnienia. W sprawie uzgodnienia inwestycji w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu do PPIS w Bytomiu zwracali się tylko Prezydent Miasta Bytomia, Burmistrz Miasta i Gminy Siewierz (dla inwestycji zlokalizowanej w Orzechu) oraz Wójt Gminy Świerklaniec. Wnioski z terenu Bytomia dotyczyły różnego typu inwestycji w tym m.in.: budowa pawilonu handlowego wraz z infrastrukturą techniczną, budowa stacji paliw wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowa zespołu sześćdziesięciu garaży blaszanych, budowa rurociągów wody technologicznej, zabudowa zbiornika podziemnego na deszczówkę wraz z pompą zatapialną. Z gmin powiatu tarnogórskiego wpływały wnioski celem uzgodnienia tylko w przypadkach problematycznych.: budowa Orzechowskiego Centrum Rekreacji, przebudowa istniejącego budynku mieszkalnego na centrum rekreacyjno-sportowe oraz dobudowa części hotelowo-restauracyjnej, zmiana sposobu użytkowania części budynku rekreacyjnego na cele prowadzenia działalności handlowo-gastronomicznej.

Brak planów zagospodarowania przestrzennego skutkuje brakiem ograniczeń dotyczących lokalizacji inwestycji, czego przykładem mogą być przytoczone wyżej

inwestycje, jak również inne np. budowa zakładów przetwórczych czy produkcyjnych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej.

Ad. 3 Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała:

- 62 opinie sanitarne, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 14 opinii sanitarnych (w tym 1 negatywna) przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2013 r. nie wpłynął żaden wniosek o wydanie opinii sanitarnej przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia oraz w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Podstawową grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły inwestycje: przemysłowe – 33 %, inwestycje związane z gospodarką odpadami – 24 % oraz inwestycje drogowe – 11 %. Znaczący procent przedsięwzięć stanowiły inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową oraz inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką – po 9 % (każdy). Pozostałe przedsięwzięcia to: stacje paliw, obiekty handlowo-usługowe oraz obiekty żywieniowo-żywnościowe oraz inne. Wśród zaopiniowanych inwestycji można wymienić: „rozbudowa infrastruktury w celu zwiększenia możliwości operacyjnych lotniska MPL Katowice”, „budowa Centrum B+R w zakresie recyklingu obudów akumulatorowych”, „budowa instalacji współspalania biomasy i odpadów innych niż niebezpieczne w celu odzysku energii”, „budowa innowacyjnej instalacji oczyszczania wody i gazu z amoniaku, siarkowodoru i cyjanowodoru, instalacji oczyszczania BTX, instalacji filtracji wody pogazowej, budynków dyspozytorni odsiarczalni gazu, pompowni, GPO (Gazowy Podgrzewacz Oleju), układu drogowego oraz infrastruktury technicznej”.

„budowa obiektu nabojewni pod nabojarękę KS-1 wraz z pakownią w NITROERG S.A.”, „budowa instalacji do odsiarczania pasty akumulatorowej metodą sodową”, „budowa elektrowni fotowoltaicznej”, „instalacja technologiczna do produkcji węgla, sadzy technologicznej i olejów”, „rozbudowa gospodarstwa hodowli trzody chlewnej”, „melioracja łąk i nieużytków poprzez wykonanie urządzeń melioracji szczegółowej, tj. trzech stawów ziemnych”, „modernizacja istniejącego systemu odwadniania zalewisk bezodpływowych”.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu wpłynęły skargi okolicznych mieszkańców po wydaniu stanowisk dot.:

- budowa budynku chłodni wraz z sortownią oraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach ewidencyjnych przy ulicy Wiejskiej w Kamieńcu – obawy mieszkańców dotyczyły transportu niewłaściwą drogą (dojazdową dla mieszkańców) również w porach nocnych,
- rozbudowa gospodarstwa hodowli trzody chlewnej w Miedarach - bliska odległość od budynku sakralnego, odory.

Inwestycje na które wpłynęły protesty mieszkańców do Urzędów prowadzących postępowanie to:

- budowa Zakładu Przetwarzania Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego niezawierającego substancji niebezpiecznych w Kaletach ul. Fabryczna – skargi na istniejący zakład, obawa przed skumulowanym oddziaływaniem, hałas, obawa że będą przetwarzane substancje niebezpieczne w związku z ich magazynowaniem,
- budowa zakładu recyklingu przy ulicy Krzyżowej 2d w Bytomiu - odory - niewłaściwy sposób postępowania z odpadami.

W związku z tym, że na obszarze działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu leżą gminy nie posiadające dla całego terenu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zdarzają się przypadki z art. 115 ustawy POŚ. W roku 2013 r. taki przypadek dotyczył inwestycji pn.: „budowa instalacji współspalania biomasy i odpadów innych niż niebezpieczne w celu odzysku energii na terenie położonym w Piekarach Śląskich przy ul. Granicznej”, „budowa innowacyjnej instalacji oczyszczania wody i gazu z amoniaku, siarkowodoru i cyjanowodoru, instalacji oczyszczania BTX, instalacji filtracji wody pogazowej, budynków dyspozytorni odsiarczalni gazu, pompowni, GPO (Gazowy Podgrzewacz Oleju), układu drogowego oraz infrastruktury technicznej w Bytomiu przy ul. Konstytucji 61”, „uruchomienie zakładu przetwarzania (odzysku) odpadów z tworzyw sztucznych oraz placu na kontenery w Bytomiu przy ul. Siennej 1”, „stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji w Bytomiu przy ul. Siemianowickiej 98”, „prowadzenie w Bytomiu przy ul. Pszczyńskiej 9, działalności w zakresie zbierania i przeładunku odpadów, w tym złomu”.

Zdarzają się plany, których zapisy są zbyt ogólne, jednak coraz częściej określane są rodzaje inwestycji, których lokalizacja na danym terenie jest dopuszczalna oraz takie których lokalizacja jest zakazana. Do inwestycji, które były zgodne z planem, ale budziła wątpliwości można zaliczyć przedsięwzięcia pn.:

- budowa budynku chłodni wraz z sortownią oraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach ewidencyjnych przy ulicy Wiejskiej w Kamieńcu – inwestycja zlokalizowana na terenach obsługi działalności rolniczej w sąsiedztwie terenów

mieszkaniowych jednorodzinnych (nie określono skali przedsięwzięć na tych terenach) – raport oddziaływania na środowisko oraz liczne uzupełnienia nie wykazały, by inwestycja stanowiła źródła ponadnormatywnej uciążliwości dla otoczenia,

- instalacja do ręcznego przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego niezawierającego substancji niebezpiecznych w Kaletach przy ul. Fabrycznej 2a – inwestor planuje usytuować inwestycję na terenach działalności produkcyjnej w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych wielorodzinnych – PPIS wydał opinię o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- budowa Zakładu Przetwarzania Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego niezawierającego substancji niebezpiecznych w Kaletach ul. Fabryczna – wg zapisów mpzp zabudowa mieszkaniowo-usługowa oraz mieszkaniowa wielorodzinna w sąsiedztwie terenów działalności produkcyjnej, niedalekiej odległości od mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenu usług, na których zlokalizowane jest przedszkole oraz dopuszczona zabudowa mieszkalna – sprawa jest dalej rozpatrywana,
- rozbudowa gospodarstwa hodowli trzody chlewnej w Miedarach - tereny obsługi rolnictwa i produkcji rolnej (bez podania skali przedsięwzięć) w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych jednorodzinnych oraz kultu religijnego- w efekcie gospodarstwo hodowlane usytuowane jest w środku wsi – PPIS wydał opinię o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- zmiana sposobu użytkowania hali w magazynie wyrobów gotowych na halę produkcji peletu z biomasy na działce o numerze ewidencyjnym 357/6 w Wieszowie przy ul. Wolności 21 - inwestycja zlokalizowana na terenach usługowo – produkcyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowo – usługowej z możliwością realizacji wyłącznie usług nieuciążliwych – sprawa ponownie rozpatrywana.

Ad. 4 W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodnionych zostało 59 dokumentacji projektowych (wszystkie pozytywnie). Największy procent wśród zaopiniowanych projektów stanowiły obiekty żywnościowo-żywnościowe – 46 %. Pod względem ilościowym kolejną grupę stanowiły zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej – 24 % oraz obiekty ochrony zdrowia – 19 %. Tematyka pozostałych projektów dotyczyła: obiektów usługowo-handlowych, związanych z gospodarką odpadami, obiektów wychowania i nauczania, przemysłowych – po 2 % każdy oraz innych (3%).

Przy uzgadnianiu projektów istotny problem stanowił brak aktualnych przepisów prawnych.

Ad. 5 W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano 202 opinie sanitarne dopuszczające do użytkowania oraz 18 pism o odstąpieniu od wydania pozytywnej opinii. Z wszystkich wpływających wniosków ok. 38 % stanowiły obiekty, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe dotyczyły zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów dopuszczonych do użytkowania największą grupę stanowią obiekty żywienia-żywnościowe – 43 %, obiekty ochrony zdrowia – 14 %, gabinety kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej – 12 %, , obiekty przemysłowe – 12 %, handlowo-usługowe – 7%. Pozostałe grupy obiektów dotyczyły inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową, obiektów sportu i rekreacji, wychowania i nauczania, turystycznych, stacji paliw oraz innych.

Do najciekawszych obiektów dopuszczonych do użytkowania można zaliczyć: etap II przebudowy i remontu budynku Wydziału Teatru Tańca Krakowskiej PWST, rozbudowa istniejącej placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym, obiekt hotelowy, ośrodek dydaktyczno-szkoleniowy z praktycznymi warsztatami rzemiosła w Kompleksie Zamkowym Tarnowice Stare, sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej, oczyszczalnia ścieków (wraz z rozbiórką estakady i innych elementów) na terenie zakładu Carbo – Koks Sp. z o. o., dworzec autobusowego wraz z placem manewrowym dla autobusów, peronami, wiatą, parkingiem i miejscami postojowymi dla samochodów osobowych, rozbudowa budynków „gospody” i „stodoły”, galeria handlowa z apteką i z infrastrukturą towarzyszącą, hala tenisowa wraz z zapleczem socjalnym, kościół parafialny i probostwo z zapleczem, przebudowa skweru wraz z zagospodarowaniem terenu wokół kościoła św. Jacka, budowa sali prób i budynku warsztatów muzyczno-teatralnych, Ośrodek Nauki Jazdy Konnej – Etap II – punkt gastronomiczny z pokojami gościnnymi itp.

Wśród najlepiej przygotowanych obiektów budowlanych pod względem wykonania i skompletowania dokumentacji były inwestycje zgłaszane przez firmy posiadające duże zaplecze finansowe. Największą grupę wśród obiektów wymagających ponownego odbioru stanowiły obiekty żywienia-żywnościowe – 55 %, obiekty ochrony zdrowia – 11 %, gabinety kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej – 11 %, , obiekty przemysłowe – 11 %, obiekty wychowania i nauczania – 6 % oraz obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty – 6 %.

Personel merytoryczny uczestniczył w szkoleniach organizowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Katowicach, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach (temat szkolenia: „Nowe trendy w mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu odpadów”), Centrum Szkoleniowe Inwestycje Sektora Publicznego z Wrocławia (temat szkolenia: „Odbiór inwestycji budowlanej przez administrację publiczną – problemy praktyczne”) oraz w szkoleniach wewnętrznych. Realizowana była również współpraca z komórkami organizacyjnymi poszczególnych Urzędów Miast i Gmin.

Porównując rok 2011 i 2012 obserwujemy spadek w ilości załatwianych spraw. Największy wzrost wydanych przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego stanowisk dotyczył opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i wynosił 100 %, natomiast największy spadek dotyczył zajętych stanowisk dotyczących uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i wyniósł 85 % w stosunku do roku poprzedniego.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2013 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założeń Narodowego Programu Zdrowia. Polegały one na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia.

Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzieży, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz fachowy personel zakładów opieki zdrowotnej. Dlatego w ramach działalności zostały zainicjowane kierunki działań zmierzające do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami ryzyka społecznego i środowiskowego wpływającymi na zdrowie ludzi, a przede wszystkim propagowano tematykę z zakresu:

- zapobieganie chorobom zakaźnym poprzez propagowanie szczepień ochronnych;
- popularyzowanie zdrowego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia wczesnej diagnostyki, zapobiegania nałogom, zapobieganie otyłości i nadwadze;
- propagowanie zasad higieny, w tym kształtowanie i utrwalanie właściwych nawyków higienicznych;
- profilaktyka HIV/AIDS oraz kształtowanie właściwych postaw wobec żyjących z HIV i chorych na AIDS.

W 2013r. na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej przeprowadzono łącznie 52 wizytacje pracy oświatowo – zdrowotnej w placówkach opieki zdrowotnej oraz w placówkach nauczania i wychowania.

Przeprowadzono ponadto 137 narady dot. pozyskania partnerów, organizacji oraz inauguracji programów profilaktycznych.

W roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 Oświata Zdrowotna PSSE w Bytomiu realizowała następujące krajowe interwencje programowe:

„Trzymaj Formę!”

Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety

Grupa docelowa – młodzież szkół gimnazjalnych i podstawowych klas V-VI,

Ramy czasowe - rok szkolny 2012/2013, 2013/2014

Realizatorzy - szkolni koordynatorzy programu – dyrektorzy szkół, pedagodzy z udziałem nauczycieli wychowania fizycznego, biologii, wychowawców klas, nauczyciele innych przedmiotów oraz pielęgniarki szkolne

Formy realizacji:

- szkolenie koordynatorów i realizatorów programu,

- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach, które przystąpiły do realizacji programu w roku szkolnym 2012/2013
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- rozpropagowanie kampanii medialnej Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę!”
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach.

Uwagi zgłaszane przez szkolnych koordynatorów programu to mała liczba materiałów edukacyjnych i brak nowych form.

Ilość szkół realizujących program przedstawia poniższa *tabela nr 1*

	2012/2013	2013/2014
Bytom	22	26
Piekary Śląskie	6	9
powiat tarnogórski	20	24
RAZEM	48	59

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Cele i zadania na rok 2013

Celem głównym programu jest zmniejszanie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy.

Grupa docelowa – ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy

Ramy czasowe - rok 2013

Koordynator - pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej.

Realizatorzy - pracownicy terenowi Oddziału Nadzoru Sanitarnego

Podjęto następujące działania w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia i Projektu TOB 3 CIT

- Przeprowadzono spotkania koalicyjne w ramach projektu TOB 3 CIT raz na kwartał,
- Przygotowano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi nt. palenia tytoniu, podczas akcji, gdzie były przeprowadzane pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu natomiast dla dzieci przygotowano kolorowanie obrazków o tematyce antytytoniowej.
- Przeprowadzono narady w związku z obchodami Światowego Dnia Zdrowia i Światowego Dnia Rzucania Palenia.
- Wspólnie z Centrum Onkologii w Gliwicach zorganizowano konferencje nt. profilaktyki tytoniowej w ramach Światowego Dnia Rzucania Palenia-uczestniczyło 119 osób. Uczestnicy konferencji mieli możliwość zadawania pytań oraz podejmowania dyskusji z prelegentami. Dla wszystkich uczestników przygotowano jabłka, gruszki, wodę oraz soki.

- W Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Radzionkowie pracownicy sekcji OZ przygotowali prezentacje multimedialne nt. szkodliwości palenia tytoniu, oraz uczestniczyli w komisji konkursu plastycznego o tematyce antynikotynowej zorganizowanego dla wychowanków placówki, przeprowadzili wśród dziewcząt pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu.
- W Przychodni Unia Bracka Bytom przygotowano ekspozycję plakatów nt. antytytonizmu, natomiast w dniu 22.11.2013r pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom przygotowali punkt z materiałami edukacyjnymi i przeprowadzali pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu.
- Wyemitowano spot edukacyjny pt. *Nie pal i nie pozwól aby inni palili przy tobie papierosy* na telebimie w Centrum Tarnowskich Gór przy Hali Targowej, w okolicach Świątowego Dnia Rzucania Palenia.
- W czasie pielgrzymki mężczyzn do Sanktuarium Matki Bożej w Piekarach Śląskich – oplakatowano teren przejścia pielgrzymki oraz zorganizowano punkty z materiałami dot. antytytonizmu w Centrum Pielgrzymkowym w Piekarach Śląskich, Domu Pielgrzyma w Piekarach Śląskich. Z ww. materiałów mogły korzystać wszystkie osoby zainteresowane.
- Nawiązano porozumienie a następnie przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla osadzonych z Aresztu Śledczego w Bytomiu.
- Dystrybuowano materiały oświatowo-zdrowotne na temat szkodliwości palenia tytoniu przez cały rok dla zainteresowanych osób.
- Koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach, Badania ankietowe przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Wszystkie akcje cieszyły się dużym zainteresowaniem.

W roku 2013 przeprowadzono łącznie 414 pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. "Czyste Powietrze wokół nas"

Celem programu jest

- Zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.
- Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Grupa docelowa - dzieci 5 i 6 latnie uczęszczające do przedszkoli, rodzice i opiekunowie, personel pedagogiczny.

Ramy czasowe - rok szkolny 2012/2013, 2013/2014.

Realizatorzy - przedszkolni koordynatorzy programu, dyrektorzy

Formy realizacji:

- szkolenie przedszkolnych koordynatorów programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych połączona z poradnictwem metodycznym,

- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w przedszkolach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- współorganizacja festiwalu przedszkolnej piosenki o zdrowiu „Przedszkolaki super śpiewaki”,
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach przedszkolnych.

Ilość przedszkoli realizujących program przedstawia poniższa *tabela nr 2*

	2012/2013	2013/2014
Bytom	33	36
Piekary Śląskie	10	8
Powiat tarnogórski	31	33
RAZEM	74	77

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”

Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Cele szczegółowe:

- Uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia.
- Kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie.
- Uświadomienie dzieciom, że palenie tytoniu jest szkodliwe dla zdrowia.
- Uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem.
- Wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

Grupa docelowa- uczniowie szkoły podstawowej klasy I-III.

Ramy czasowe- rok szkolny 2012/2013 i 2013/2014.

Formy realizacji;

- przygotowanie szkolenia dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

Ilość szkół realizujących program przedstawia poniższa *tabela nr 3*

	2012/2013	2013/2014
Bytom	16	18
Piekary Śląskie	5	6
Powiat tarnogórski	6	19
Razem	27	43

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów klas starszych szkół podstawowych i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Celem głównym programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum.

Cele szczegółowe:

- Integracja grupy, wyróżnienie liderów, uzasadnienie i wzmocnienie postaw zobowiązujących do nie palenia.
- Ukazanie funkcjonowania ludzkiego organizmu i jego potrzeb, a przede wszystkim konieczność odpowiedniego odżywiania i korzyści czystego powietrza.
- Przekazanie wiadomości o zachowaniach asertywnych, uczenie się rozpoznawania swych zachowań oraz uświadomienie mechanizmów nacisku grupowego wraz z nauczeniem się sposobów odmowy.
- Nauka rozpoznawania odczuć przeżywanych w sytuacjach trudnych, uświadomienie mechanizmów konfliktu, jak również nauka umiejętności radzenia sobie z problemami.
- Nauka umocnienia poczucia własnej wartości w zbudowaniu pozytywnego myślenia o sobie i kształtowania ważnych umiejętności w kontaktach z ludźmi.

Grupa docelowa- uczniowie starszych klas szkoły podstawowej V-VI oraz gimnazjum.

Ramy czasowe- rok szkolny 2012/2013i 2013/2014.

Formy realizacji;

- przygotowanie szkolenia dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

Ilość szkół realizujących program przedstawia poniższa *tabela nr 4*

	2012/2013	2013/2014
Bytom	7	27
Piekary Śląskie	3	7
Powiat tarnogórski	7	23
Razem	17	57

Profilaktyka HIV/AIDS

Cel programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS.

Grupa docelowa - społeczność lokalna,

Ramy czasowe - rok 2013.

Realizatorzy - pracownicy OZ PSSE Bytom, Rejonowy Zarząd PCK Bytom, Piekary Śląskie,

Formy realizacji:

- Przeprowadzono 25 narad w placówkach opieki zdrowotnej w związku z kampanią profilaktyki HIV/AIDS oraz dostarczano materiały oświatowo-edukacyjne nt. profilaktyki HIV/AIDS,
- Zamieszczono na stronie internetowej PSSE Bytom informację nt. kampanii „Znam rekomendację PTN AIDS. Zalecam test na HIV”,
- Przekazano do mediów informację na temat Światowego Dnia AIDS –notka prasowa,
- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom uczestniczyli w konferencji pt. „Zakażenia HIV. Dążymy do zera” zorganizowanej przez WSSE w Katowicach,
- Współorganizacja z Oddziałem Rejonowym PCK Bytom konkursu na najciekawszy plakat, nt. Ryzykowne zachowania HIV i AIDS. Do konkursu wpłynęło 50 prac z 20 szkół gimnazjalnych i 30 ponadgimnazjalnych,
- Współorganizacja z Oddziałem Rejonowym PCK Bytom konferencji dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Sali Sesyjnej UM Bytom, nt. profilaktyki HIV/AIDS gdzie wręczono nagrody laureatom,
- Współorganizacja Olimpiady Zdrowego Stylu Życia PCK 2013r. z Rejonowym Zarządem PCK Bytom i Piekary Śląskie. Łącznie uczestniczyło 85 osób (uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz ich opiekunowie),
- Zorganizowanie szkolenia–warsztatu pt. Profilaktyka zakażeń HIV/AIDS dla 10 osobowej grupy osadzonych w Areszcie Śledczym w Bytomiu,
- Dystrybucja materiałów oświatowo – edukacyjnych.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość? w ramach „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”- współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Celem programu jest edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień.

Grupa docelowa - młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych.

Ramy czasowe- czerwiec 2013-grudzień 2016

Formy realizacji:

- przedstawienie oferty programowej szkołom.
- sporządzenie wykazu szkół które chcą realizować program.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Podstępne WZW

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Cele szczegółowe

- przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie,
- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

Grupa docelowa- uczniowie z wybranych szkół ponadgimnazjalnych (dziewczeta i chłopcy z klas II).

Ramy czasowe- rok szkolny 2012/2013 i 2013/2014

Inicjator i organizator programu - WSSE Katowice,

Koordynatorzy i realizatorzy - Pracownicy sekcji OZ PSSE Bytom, osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program (szkolni koordynatorzy programu).

Formy realizacji;

- przedstawienie oferty programowej wybranym szkołom,
- przekazanie informacji o szkoleniu dla koordynatorów programu oraz udział pracowników sekcji OZ w szkoleniu zorganizowanym przez WSSE Katowice,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- dostarczenie materiałów edukacyjnych i ankiet do szkół gdzie realizowany jest program,
- przesłanie informacji oraz zachęcanie koordynatorów do udziału w II Olimpiadzie wiedzy nt. profilaktyki WZW B i C, ph. „Podstępne WZW”,
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

Ilość szkół realizujących program przedstawia poniższa *tabela nr 5*

	2012/2013	2013/2014
Bytom	8	10
Piekary Śląskie	2	3
Powiat tarnogórski	7	10
Razem	17	23

Wybierz życie - pierwszy krok

Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.
- Podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna).
- Motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.
- Dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne.

Grupa docelowa

- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (dziewczeta i chłopcy z klas I)
- Rodzice i opiekunowie uczniów
- Kadra pedagogiczna szkół).

Ramy czasowe- rok szkolny 2013/2014

Inicjator i organizator programu - WSSE Katowice,

Koordinatorzy i realizatorzy-Pracownicy sekcji OZ PSSE Bytom, osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program (szkolni koordynatorzy programu).

Formy realizacji:

- przedstawienie oferty programowej dyrektorom szkół w województwie oraz uzyskanie ich zgody na realizację programu,
- przygotowanie szkolenia dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych (zakładki, składanki)
- czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

Program był realizowany w 14 szkołach ponadgimnazjalnych

Profilaktyka chorób nowotworowych

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań

Cele szczegółowe

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i ich wczesnego rozpoznawania.
- Kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka różnych narządów.
- Motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.
- Zmniejszenie występowania nowotworów i umieralności na tę chorobę.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

Grupa docelowa- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Ramy czasowe- rok szkolny 2012/2013

Inicjator i organizator programu

- WSSE Katowice,
- Polski Komitet Zwalczania Raka Oddział Śląski z siedzibą w Gliwicach

Koordynatorzy i realizatorzy

Pracownicy sekcji OZ PSSE Bytom, osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program (szkolni koordynatorzy programu).

Formy realizacji

- przedstawienie oferty programowej dyrektorom szkół w województwie oraz uzyskanie ich zgody na realizację programu,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji programu w szkołach,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- wspieranie szkół w realizacji działań.

Program był realizowany w 5 szkołach ponadgimnazjalnych

Żywność na wagę zdrowia

Cel programu:

- wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej,
- poprawa jakości żywienia dzieci i młodzieży w żłobkach, przedszkolach i szkołach,
- podniesienie świadomości rodziców w kwestii „odżywianie dzieci i ich aktywność fizyczna, a pozytywne skutki zdrowotne w przyszłości”.

Zasadnicze działania:

- narada z pracownikami sekcji HŻŻ i PU na której omówiono i określono podział zadań dot. organizacji szkolenia,
- zaproszenie placówek do realizacji programu w roku szkolnym 2012/13,
- organizacja i przygotowanie szkolenia programu z dystrybucją materiałów edukacyjnych,
- dodatkowo przeprowadzono 6 narad połączonych ze wdrożeniem programu w placówkach.

Do programu przystąpiło 30 placówek z czego 24 uczestniczyły w szkoleniu, zaś w sześciu placówkach przeprowadzono narady zachęcając do udziału w programie

Interwencje nieprogramowe

Akcja edukacyjna pt. „Brazowo, ale czy zdrowo”

Cel -kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego.

Grupa docelowa- ogół społeczeństwa.

Ramy czasowe – czerwiec –wrzesień 2013r

Koordynator- pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Realizatorzy- właściciele i personel wypożyczalni sprzętu wodnego nad zalewem Nakło-Chechło, właściciele i pracownicy basenów, kolejki wąskotorowej, MOSIR

Zasadnicze działania:

- Przeprowadzenie 18 narad i nawiązanie współpracy z właścicielami ośrodków i wypożyczalni sprzętu wodnego nad zalewem Nakło – Chechło, właścicielami basenów oraz MOSIR, którzy wyeksponowali plakaty „Brazowo, ale czy zdrowo”,
- nawiązanie współpracy z Górnosląskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu- oplakatowanie kolejki wąskotorowej na trasie Nakło-Chechło.

Zalew Nakło -Chechło to najczęściej odwiedzany zbiornik wodny w Powiecie Tarnogórskim. W czasie weekendów odpoczywa tam 60-70 tyś.

Akcja –antybiotyki

Cel - zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem antybiotykooporności jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Grupa docelowa –ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów Przychodni Unia Bracka .

Ramy czasowe – rok 2013

Zasadnicze działania:

- zorganizowanie wystawy antybiotykowej w PSSE Bytom od 18.11.2013 do 29.11.2013 r i Przychodni Unia Bracka Bytom od 02.12.2013 do 23.12.2013
- bieżąca dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych. Materiały zostały łącznie rozdysponowane do 8 placówek (6 placówek oświatowych, 2 zakładów opieki zdrowotnej).

Organizacja Światowego Dnia Zdrowia

Hasło – „Zdrowe bicie serca

Grupa docelowa - ogół społeczeństwa

Ramy czasowe – marzec - maj 2013r.

Zasadnicze działania:

- wysłanie informacji do lokalnych mediów w sprawie obchodów i hasła tegorocznych Światowego Dnia Zdrowia.
- zorganizowanie w ramach Śląskiej Wiosny ze zdrowiem następujące akcje profilaktycznych:
 - 12.04.2013r Agora Bytom,
 - 19.04.2013r Park Wodny Tarnowskie Góry,
 - 09.05.2013r Hala Tarnowskie Góry,
 - 21.05.2013r -konferencja „Nowotwory i choroby cywilizacyjne wyzwaniem dla współczesności”,
- zorganizowanie Festiwalu Przedszkolnej piosenki o zdrowiu pt. „Przedszkolacy super śpiewaki” m.in. opracowano regulamin konkursu rozesłano go do wszystkich przedszkoli które realizują program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”,
- zorganizowanie II Przeglądu teatralnego pt. Szlachetne Zdrowie opracowano regulamin, rozesłano go do wszystkich gimnazjów z terenu PSSE Bytom, pozyskano nagrody.

Akcja Szkoła Czystych Rąk

Cel -podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci przedszkolnych na temat zdrowego stylu życia poprzez promowanie właściwych nawyków higienicznych polegających na przestrzeganiu reguł higieny rąk w powiązaniu z prewencją zakażeń grypy.

Organizator akcji: Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Grupa docelowa 10% przedszkoli z terenu działania PSSE Bytom, dzieci sześciolatnie wraz z nauczycielami wychowania przedszkolnego.

Realizatorzy: nauczyciele wychowania przedszkolnego

Zasadnicze działania

- zaproszenie wybranych przedszkoli do udziału w akcji,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli,
- rozpropagowanie konkursu plastycznego pt. „Każdy przedszkolak powie, że czyste ręce to zdrowie” nawiązującego do tematyki akcji,
- dostarczenie certyfikatów przedszkolom biorącym udział w akcji.

Akcja Metanol

Cel - zapobieganie zatruciu alkoholem metylowym.

Grupa docelowa – ogół społeczeństwa

Ramy czasowe - grudzień 2013r

Zasadnicze działania - Przesłanie informacji do urzędów miast i gmin, szpitali, komend policji którzy zamieścili informacje na swoich stronach internetowych.

Wyeksponowanie plakatów i ulotek w widocznym miejscu w MOPR Bytom, Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałaniu Narkomani Bytom, Dworzec Autobusowy Tarnowskie Góry, MOPS Tarnowskie Góry, Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień.

Profilaktyka grypy

Cel- zapobieganie grypie

Grupa docelowa - ogół społeczeństwa

Ramy czasowe - styczeń –kwiecień 2013r

Zasadnicze działania - przesyłanie comiesięcznych raportów w zakresie monitoringu grypy z placówek oświatowo-wychowawczych.

Kampania. Znamie znam je!

Cel - Budowanie świadomości nt. czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw wśród młodzieży. Upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry.

Grupa docelowa - Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i z internatu Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej.

Ramy czasowe - rok szkolny 2013/2014

Organizatorzy, realizatorzy, partnerzy

- Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach
- Akademia Czerniaka
- Fundacja „Gwiazda Nadziei”

Zasadnicze działania:

- zaproszenie do programu i na szkolenie szkolnych koordynatorów,
- przeprowadzenie narad dot. inauguracji akcji w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych.

Do akcji zgłosiły się 22 placówki (30 typów szkół i internat Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej)

Bieg po zdrowie

Cel - propagowanie Zdrowego stylu życia oraz aktywności fizycznej jako skutecznej profilaktyki chorób spowodowanych niewłaściwym trybem życia.

Grupa docelowa - ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Ramy czasowe – czerwiec - wrzesień 2013r

Koordynatorzy:

- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Partnerzy:

- Radna Sejmiku Śląskiego -Barbara Dziuk

- Ośrodek Sportu i Rekreacji Bytom
- Centrum Onkologii Gliwice
- Sekcja Promocji Zdrowia WSSE Katowice
- Agencja Reklamowa Ewa
- WNZOZ Promed
- Straż Miejska Bytom,
- Policja Bytom
- RB Rowerek Roman Badura,

Zasadnicze działania:

- opracowanie regulaminu biegu,
- opracowanie plakatu informacyjnego,
- zaproszenie szkół do udziału w biegu,
- nagłośnienie akcji w mediach,
- organizacja biegu.

Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem. W biegu udział wzięło 110 osób z 6 szkół (m.in. Prezydent Miasta Bytomia, Zastępcy Prezydenta Miasta Bytom, Naczelnik Wydziału Zdrowia) dodatkowo zorganizowano dla uczestników quiz z nagrodami i rozgrzewkę w formie Zumby.

Imprezy plenerowe są ciekawe lecz ze względu na warunki atmosferyczne bieg dwa razy został odwołany.

Inne przedsięwzięcia do których włączyła się w czynna realizacje Sekcja Oświaty Zdrowotnej to:

Wakacje bez nałogów

Cel - promowanie zdrowego stylu życia bez nałogów.

Grupa docelowa - uczestnicy półkolonii Świetlicy Środowiskowej Przystań Kalety i Dzielnicowego Domu Kultury Piekary Śląskie

Ramy czasowe - 16.07.,17.07.i 19.08.2013r.

Koordynatorzy i realizatorzy:

- Pracownicy Sekcji OZ PSSE Bytom,
- Pracownicy Świetlicy Środowiskowej „Przystań” Kalety,
- Pracownicy Dzielnicowego Domu Kultury Piekary Śląskie.

Zasadnicze działania:

Nawiązanie współpracy z placówkami gdzie odbywają się półkolonie. W Świetlicy Środowiskowej Przystań Kalety zorganizowano warsztaty, gry i zabawy dla dzieci z zakresu zdrowego odżywiania i profilaktyki antytytoniowej połączone z rajdem rowerowym. W Dzielnicowym Domu Kultury Piekary Śląskie przeprowadzono wykład z zakresu profilaktyki antytytoniowej oraz zbudowano dom z pudełek papierosów.

Śląska Wiosna ze Zdrowiem 2013 r.

Cel - propagowanie zdrowego stylu życia.

Grupa docelowa - ogół społeczeństwa

Ramy czasowe – 12.04-09.05.2013

Koordynatorzy:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu,
- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej,
- Radna Sejmiku Śląskiego –Barbara Dziuk

Realizatorzy:

- Pracownicy PSSE Bytom,
- Radna Sejmiku Śląskiego –Barbara Dziuk
- Pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia WSSE Katowice,
- Pracownicy Firmy AVON Tarnowskie Góry,
- Szpital Specjalistyczny nr 2 Bytom
- NZOZ Bi –Med. Tarnowskie Góry
- Centrum Handlowe Hala Tarnowskie Góry
- Agora Bytom
- Zespół Policealnych Szkół Medyczno -Społecznych Bytom
- CH Hala Tarnowskie Góry
- Park Wodny Bytom
- PSS Społem
- Pasięka Wędrowna Józef Węgrzyn Siemiona
- Fieldmann Agora Bytom
- Vision Ekspres Agora Bytom

Honorowy Patronat nad przedsięwzięciem objął Marszałek Województwa Śląskiego.

Zasadnicze działania:

- Współpraca z Radną Sejmiku Śląskiego –Barbara Dziuk podczas organizacji Śląskiej Wiosny ze Zdrowiem,
- Pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali w Parku Wodnym Tarnowskie Góry, CH Hala Tarnowskie Góry i Agora Bytom punkt z materiałami informacyjno-edukacyjnymi z zakresu profilaktyki uzależnień i nowotworowej oraz przeprowadzili pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Zainteresowane osoby mogły skorzystać z porad lekarskich i badań. Dla najmłodszych przygotowano kącik rysunkowy -kolorowania obrazków.
- Rozpowszechnienie informacji wśród szkół ponadgimnazjalnych o konferencji „Nowotwory i choroby cywilizacyjne wyzwaniem dla współczesności” w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Bytom
- Udział w konferencji „Nowotwory i choroby cywilizacyjne wyzwaniem dla współczesności” w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Bytom

Interwencja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Udział wzięło ok. 2000 osób.

Wampiriada PCK

Cel - Zachęcenie mieszkańców Bytomia do oddawania krwi oraz przebadania się pod kątem stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Grupa docelowa- ogół społeczeństwa

Ramy czasowe – 03.10.2013r

Koordynatorzy i realizatorzy:

- Pracownicy Zarządu Rejonowego PCK Bytom
- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej

- Pracownicy Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa

Zasadnicze działania: Zorganizowano i obsługiwano punkt informacyjny z materiałami edukacyjnymi między innymi nt. szkodliwości palenia tytoniu oraz przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu dla zainteresowanych osób. Z pomiarów skorzystało 36 osób.

Postaw na zdrowie

Cel - promowanie zachowań prozdrowotnych

Grupa docelowa – ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców Piekar Śląskich

Ramy czasowe - październik 2013r

Organizatorzy i koordynatorzy:

- Pracownicy Urzędu Miasta Piekary Śląskie
- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom
- PCK Piekary Śląskie
- Pracownicy Zarządu Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa

Zasadnicze działania: Zorganizowano i obsługiwano punkt informacyjny z materiałami edukacyjnymi między innymi nt. szkodliwości palenia tytoniu oraz przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu dla zainteresowanych osób. Z pomiarów skorzystało 40 osób.

Śląski Festiwal Zdrowia połączony z przemarszem różowej wstążeczki

Cel - propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka nowotworowa.

Grupa docelowa- ogół społeczeństwa.

Ramy czasowe - wrzesień –październik 2013r.

Koordynatorzy:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu,
- Pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej,
- Radna Sejmiku Śląskiego –Barbara Dziuk.

Realizatorzy:

- Radna Sejmiku Śląskiego –Barbara Dziuk,
- Pracownicy Firmy AVON Bytom, Tarnowskie Góry,
- Szpital Specjalistyczny nr 2 Bytom,
- Hala Targowa Tarnowskie Góry,
- Agora Bytom,
- Zespół Policealnych Szkół Medyczno -Społecznych Bytom,
- Tarnogórskie Centrum Kultury,
- Uczniowie Szkoły Muzycznej w Bytomiu,
- Parafia Piotra i Pawła Tarnowskie Góry,
- Parafia Trójcy Świętej Bytom,
- PSS Społem,
- Pasieka Wędrowna Józef Węgrzyn Siemiona,
- Fieldmann Agora Bytom,
- Vision Ekspres Agora Bytom.

Honorowy Patronat nad przedsięwzięciem objął Marszałek Województwa Śląskiego.

Zasadnicze działania:

- współpraca z Radną Sejmiku Śląskiego –Barbarą Dziuk podczas organizacji Śląskiego Festiwalu Zdrowia,
- zorganizowanie i uczestnictwo w mszy św. w Bytomiu i Tarnowskich Górach połączonej z przemarszem i wypuszczeniem balonów do nieba na znak solidarności z chorymi na nowotwory, Bytom- Agora, Tarnowskie Góry- Rynek.
- uzyskanie zgody na wypuszczenie balonów w Bytomiu i Tarnowskich Górach
- pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali punkt z materiałami oświatowymi w Centrum Handlowym Hala Tarnowskie Góry, Tarnogórskim Centrum Kultury Tarnowskie Góry, Agora Bytom z zakresu profilaktyki uzależnień, nowotworowej oraz zorganizowali konkurs rysunkowy dla dzieci,

Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Z pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu skorzystało 75 osób.

Konkurs plastyczny „Z Bolkiem i Lolkiem dbam o zdrowie i ekologię”

Cel - uświadomienie dzieciom jak ważne jest dbanie o środowisko naturalne oraz zdrowy tryb życia.

Grupa docelowa- Dzieci 6-cio letnie z przedszkoli, uczniowie 1-3 szkół podstawowych.

Ramy czasowe- listopad 2013r

Organizator -Radna Sejmiku Śląskiego Barbara Dziuk

Partnerzy

- Studio Filmowe w Bielsku Białej,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny Bytom
- Centrum Handlowo-Usługowe Agora Bytom
- Miejska Biblioteka Publiczna Bytom

Zasadnicze działania:

- Przesłanie regulaminu konkursu do przedszkoli i szkół podstawowych na terenie działania PSSE
- Zorganizowanie i rozstrzygnięcie konkursu w PSSE Bytom
- Przekazanie prac. do Miejskiej Biblioteki Publicznej
- Udział w gali podsumowującej konkurs –uroczyste wręczenie nagród laureatom

Na konkurs wpłynęło 700 prac.

„Profilaktyka wszawicy wśród uczniów klas III szkół podstawowych”

Cel - uświadomienie znaczenia higieny ze szczególnym uwzględnieniem higieny skóry głowy oraz problemu wszawicy.

Grupa docelowa – uczniowie klas III bytomskich szkół podstawowych

Ramy czasowe – Program Miejski realizowany przez 3 lata tj. 2011-2013r.

Inicjator i realizatorzy programu:

- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom,
- Pracownicy Urzędu Miasta Bytom,
- Pracownicy Miejskiego Ośrodka Promocji Zdrowia w Bytomiu

Zasadnicze działanie: dystrybucja wydanych publikacji pt. "Nieproszeni goście we włosach Wszy" (rozdysponowano 700 publikacji).

Prelekcje i wykłady przeprowadził pracownik Miejskiego Ośrodka Promocji Zdrowia w Bytomiu w 7 Szkołach Podstawowych, wśród 540 uczestników.

Organizacja warsztatów dla osób zajmujących się żywieniem w placówkach oświatowych.

Cel- Propagowanie zasad zdrowego odżywiania

Grupa docelowa –osoby zajmujące się żywieniem w placówkach oświatowych

Ramy czasowe - październik 2013

Koordynator -Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Partnerzy i organizatorzy: Unilever Foodsolution

Realizatorzy:

- Pracownicy Unilever Foodsolution
- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.
- Pracownicy Sekcji HŻŻ i PU PSSE Bytom

Zasadnicze działania:

- ustalenie z partnerem terminu warsztatów,
- zorganizowanie sali,
- przygotowanie wykładu przez przedstawiciela HŻŻ i PU PSSE Bytom
- wysłanie zaproszeń do placówek oświatowych z informacją o warsztatach,
- przygotowanie warsztatów.
- dystrybucja materiałów.

W warsztatach udział wzięły 22 osoby z 16 placówek.

Olimpiada wiedzy o zdrowiu PCK rok szkolny 2013/2014

Cel - sprawdzian wiedzy o zdrowiu

Organizacja i współpraca: Zarząd Miejski PCK w Bytomiu, Piekarach Śląskich

Zasadnicze działania:

- organizacja punktu z materiałami informacyjnymi,
- oplakatowanie sali gdzie odbywała się Eskulapiada
- udział w komisji konkursowej,
- przekazanie symbolicznych nagród dla laureatów: koszulki „Nie palę”, kodeksy zdrowego stylu życia, Europejskie kodeksy walki z rakiem ulotki „Co musisz wiedzieć o HIV/AIDS”, „Informacja o HIV/AIDS,” Kobieta „sex, zdrowie”.

Rejonowe Mistrzostwa Udzielania I Pomocy PCK

Cele i zasadnicze działania - Organizacja imprezy plenerowej – sprawdzian praktycznych umiejętności udzielania pierwszej pomocy, organizacja punktu informacyjnego, pomoc w komisji konkursowej

Organizacja i współpraca: Zarząd Miejski PCK, Państwowa Straż Pożarna w Bytomiu, Urząd Miasta w Bytomiu.

Działania i zadania oświatowo – zdrowotne realizowane są również poprzez:

- dystrybucje materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz pomocy edukacyjnych,
- koordynowanie, a także wspomaganie działań i inicjatyw instytucji, organizacji współpracujących w ramach realizacji zadań oświatowo – zdrowotnych,
- czuwanie nad właściwym obiegiem informacji ważnych dla realizacji zadań.
- pozyskiwanie bezpłatnych czasopism, ulotek, broszur, gadżetów, pism na temat promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, które pomagają w z bogaceniu działań oświaty zdrowotnej na terenie działania PSSE Bytom.

Wnioski:

Zakładane programy akcje i przedsięwzięcia z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu realizowane były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach

1. Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2013 roku, dotyczył priorytetowych problemów zdrowotnych mających na celu poprawę jakości życia całej populacji oraz zmniejszenia zagrożeń zdrowotnych, występujących w środowiskach lokalnych.
2. Dzięki zaangażowaniu władz miejskich oraz dobrą współpracą z Urzędami miast i gmin z terenu działania PSSE Bytom dla potrzeb promocji zdrowia udało się w pozyskać nagrody, gadżety do akcji i konkursów.
3. Organizowane konkursy i konferencje niewątpliwie pomagają w podnoszeniu wiedzy nt. zdrowia oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży.
4. Z przykrością stwierdza się, że corocznie maleje ilość materiałów informacyjno – edukacyjnych, które są oprzyrządowaniem programów edukacyjnych, realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, przez co są mało ciekawe.
5. W działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Potrzeba jest ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Dlatego też włączenie się Sekcji Oświaty Zdrowotnej do współpracy z innymi instytucjami i organizacjami umożliwiło realizację działań, które cieszyły się dużym zainteresowaniem społecznym. Współorganizatorzy zapewniali prelegentów, fundowali drobne nagrody rzeczowe, poczęstunki oraz materiały edukacyjne. Wcześniejsza promocja i duża liczba zaangażowanych osób przyczyniły się do nagłośnienia akcji.

X. Działalność Interwencyjna

W 2013 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęło ogółem 299 wniosków mieszkańców o podjęcie interwencji. Wnioski dotyczyły głównie:

- złego stanu sanitarno-higieniczny zakładów branży spożywczej,
- złej jakości zdrowotnej żywności,
- nieprawidłowych warunki sanitarno-higieniczne w szkołach, przedszkola,
- uciążliwości w zakładach pracy,
- wystąpienia zakażenia szpitalnego w trakcie hospitalizacji,
- złego stanu sanitarnego podmiotu leczniczego,
- złego stanu sanitarno-porządkowego obiektów użyteczności publicznej,
- złej jakości wody do picia,
- zagrzybienia, zawilgocenia mieszkań,
- awarii kanalizacji, zalania piwnic,
- złego stan budynków, posesji,
- obecności insektów, gryzoni, zwierząt,
- nieprawidłowego gromadzenie odpadów.

Wszystkie zgłaszane sygnały były szczegółowo i terminowo rozpatrzone – 41 spraw przekazano do załatwienia innym instytucjom zgodnie z kompetencjami.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu łącznie przeprowadzili 239 kontroli interwencyjnych. Skutkowały one wydaniem 43 decyzji administracyjnych zarządzających i 1 decyzją unieruchamiającą podmiot leczniczy. W miarę potrzeb wydawano również zalecenia doraźne. W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 44 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 8500 zł.

Rozpatrywano również wnioski anonimowe. Na 258 wniosków rozpatrywanych przez PPIS w Bytomiu, 123 wnioski były zasadne, sprawy poruszane przez wnioskodawców potwierdziły się podczas przeprowadzanych kontroli.

XI. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badan Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. Czwartą z sekcji - Sekcja Przygotowania Podłoży przygotowuje podłoża hodowlane dla potrzeb wszystkich Sekcji wykonujących badania mikrobiologiczne i bakteriologiczne.

- a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadza mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania jakości wody. W 2013 roku wykonano badania:
- wody przeznaczonej do spożycia: zbadano 603 próbek,
 - wody z basenów kąpielowych: zbadano 360 próbek,
 - wody wodociągowej ciepłej: zbadano 598 próbek.

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba bakterii, liczba gronkowców koagulazododatnich, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens*. Badania fizyko-chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, glinu, twardości ogólnej czyli sumarycznej zawartości wapnia i magnezu, fluoru, utlenialności, fluorków, fosforanów, siarczanów. Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

- b) **Sekcja Badań Żywności** w 2013 roku wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne, badania w kierunku znakowania środków spożywczych. W minionym roku Sekcja Badań Żywności wychodząc na przeciw oczekiwaniom klientów rozszerzyła zakres akredytacji o badania sensoryczne ciastek i wyrobów ciastkarskich.

Realizując roczny plan pobierania próbek do badań sumarycznie przebadano:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 893 próbek
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 310 próbek
- w kierunku sensorycznym – zbadano 227 próbek
- w kierunku znakowania – oceniono 857 próbek

Badania mikrobiologiczne wykonywane w ramach monitoringu obejmowały następujące grupy produktów: mleko i przetwory mleczne, lody (badania w kierunku Enterobacteriaceae – 125 próbek), wyroby cukiernicze i ciastkarskie (badania w kierunku Bacillus cereus – 180 próbek) , środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego obejmujące produkty zbożowe przetworzone i inne środki spożywcze dla niemowląt i małych dzieci (badania w kierunku Enterobacteriaceae – 40 próbek).

Badania fizykochemiczne przeprowadzano w ramach monitoringu i urzędowej kontroli. Monitorowaniem objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, których to próbek w roku 2013 przebadano 55.

W kierunku znakowania objęto monitoringiem środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla osób z zaburzeniami metabolizmu węglowodanów oraz suplementy diety zawierające witaminy rozpuszczalne w tłuszczach, rozpuszczalne w wodzie, fitosterole, tłuszcze, grzyby, substancje witaminopodobne, substancje enzymatyczne. Kontrolą objęto piekarnie skąd badano próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Przebadano 108 próbek sanitarnych, z czego kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości 12% pobranych próbek. Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie grupy produktów spożywczych.

c) Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń - przeprowadza badania:

- bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych – głównie wykrywanie pałeczek Salmonella i Shigella
- badania parazytologiczne
- badania skuteczności sterylizacji urządzeń

W roku 2013 w sekcji wykonano:

- 10106 badań u osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby
- 296 badań u osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi
- 63 badań dla osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych
- 89 badań u osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu
- 95 badań osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną
- 221 badań dla osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego